

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	v upravnishtvu prejemani:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta „ 12—	pol leta „ 11—
četrt leta „ 6—	četrt leta „ 5:50
na mesec „ 2—	na mesec „ 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: petrostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 25—	celo leto naprej K 30—
pol leta „ 13—	pol leta „ 11—
četrt leta „ 6:50	četrt leta „ 5:50
na mesec „ 2:30	na mesec „ 1:90

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabilo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto K 24—	Četrta leta K 6—
Pol leta „ 12—	En mesec „ 2—

V upravnishtvu prejemani na mesec K 1:90.

Spšiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto K 25—	Četrta leta K 6:50
Pol leta „ 13—	En mesec „ 2:30

Za Nemčijo vse leto 30 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 35 K.

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvu „Slovenskega Naroda“

O božičnih praznikih.

Z dnevi počitka in miru božičnih praznikov niso prišle tudi vesele misli in ni vzrokov gledati v prihodnje leto z nadami v srcih. Nikjer ni videti tolažilnih znakov, da se preme razmere na bolje. Naj se je tudi ostro nasprotje med veselejšimi ublažili in so izginili tisti črni oblaki, iz katerih je mnogo mesecev grozil vsak čas vihar, zanesljivosti ni nobene, da se ohrani svetovni mir in ne moti gospodarski, kulturni in socialni napredek.

Težji morda kakor vsake druge države je pa položaj avstrijsko-ogrsko monarhije. V zunanji politiki se je zapletla v nevarna nasprotja, ki so povzročila ogromno gospodarsko škodo vsem narodom in prebivalstvu navalila nova, silno težka bremena, ne da bi bila monarhija dosegla le en sam realen uspeh. Ravno ob koncu leta sta delegaciji delali bilanco te zunanje politike, obračun za enoletno velikansko krizo in njene politične in gospodarske posledice.

Slaboten je bil ta obračun, a vendar se je pri njem pokazalo, kako temeljito so se izpremenili pred letom dni še veljavni nazori in kako so preobladala mnenja, ki so jih zastopale tiste stranke, katere so bile lani osorej razkričane za veleizdajniške. Značilnejše pač ni bilo mogoče obhajati obletnice Prochaskove afere. Žal da tudi danes še ni misliti na novo orijentacijo zunanje politike. Uspeh delegacijskega zasedanja je priznanje, da je naša zunanja politika pač dočakala velik polom, da pa hoče vendar še dalje hoditi po dosedanjih potih, četudi morda ne več s tisto brezobzirnostjo kakor doslej. Delegacijsko zasedanje je posredovalo novič, da narodi avstrijski nimajo nikakega vpliva na smer zunanje politike, poleg tega pa je prineslo za božične praznike strahovita nova bremena.

Nič manj nevesela je bilanca vse notranje politike. Ta politika je bila taka, da se vsiljuje vsakemu vprašanju: kaj ga res ni dobiti moža, ki bi znal interese avstrijskih narodov toliko zblizati in izravnati, da bi bilo mogoče ustvariti boljše razmere. V resnici si namreč niso interese različnih narodov tako nasprotni, da bi bilo vedno za enega strup, kar je za drugega lek. Toda ta notranja politika, ki smo ji izpostavljeni odkar stoji na čelu vlade grof Stürgkh, je že itak slabe razmere v državi samo še poslabšala. V celi državi ni videti niti enega pozitivnega uspeha tega ministrstva, povsod se je vse obrnilo na slabše; proti vladi se je porodilo nepopisno nezaupanje, javna uprava ne funkcionira tako, kakor bi morala pri minimalnih zahtevah, bremena rasejo, blagostanje propada, državne finance so take, da je treba davke znatno zvišati, parlament je razoran in razdejan. Srečno je dospela ta vlada tako daleč, da hoče odgoditi parlament in se rešiti s pomočjo § 14.

Prehod k uporabi § 14. drž. ustave je tvoril izdatni škandal, ki je združen z imenom ministra Dlugosza in poslanca Stapinskega. Ta afera je postavila javne razmere v državi v najhujšo luč in svet je z ogorčenjem in z začudenjem spoznal grozno korupcijo, ki vlada v Gališki in je izvedel, kako uporablja vlada njej na diskrecijo poverjeni

dispozicijski zaklad — o čigar dohodkih ni nič zanesljivega izvedeti — za kupovanje časopisov, obdarovanje politikov in pokritje volilnih stroškov posameznih političnih strank.

Poslanec Daszynski je v svojem govoru o gališki korupciji opozoril javnost, da galiških škandalov ni smatrati za kake izjemne dogodke, in je namignil, da tudi v drugih kronovinah vlada tako postopa, kakor je v Galičiji. Poslanec Daszynski je rekel: »Če je imela vlada za te korupcijske zadeve, za kupovanje poslancev in listov, na razpolago tri milijone, potem smemo računati s tem, da je vlada porabila v enake svrhe za celo državo celih dvanajst milijonov denarja ubogih izteti avstrijskih davkoplačevalcev. Najmilejša beseda za tako postopanje vlade je pač brezvestnost! Koliko koristnega in za celo državo dobrega bi se dalo napraviti z 12 milijoni? Vlada pa jih je vrgla nekaterim lačnim politikom v žrelo, čudno da se niso zadavili na teh cekinih že prej.«

Ne vemo, ali je imel poslanec Daszynski za svoje trditve, da je vlada tudi zunaj Galičije kupovala politike in časopise, kaj dokazov v rokah, eno pa vemo, da vlada tudi v drugih kronovinah ne postopa na pram strankam z ono objektivnostjo, ki bi jo smeli od nje upravičeno zahtevati in pričakovati. Zlasti pri nas na Kranjskem imamo mnogo tehtnih vzrokov pritoževati se nad osrednjo vlado, ki očito in brez sledu kakakega pomisleka protežira klerikalno stranko na škodo vseh prebivalcev in na škodo cele dežele in države. Posledica tega pristranskega postopanja naše vlade je, da je v prebivalstvu Kranjske zmrznilo vsako zaupanje do vlade. Saj vendar vidimo na vsak korak, da pospešuje in podpira vlada pri nas na Kranjskem klerikalizem z vso svojo upravno silo, vidimo državni denar v službi agitacije za klerikalno stranko in vidimo, da trpi najhujšo krivico oni, ki se upira zlorabi klerikalcem zaupane oblasti. Vidimo pa tudi slučaje, ki so prav zelo podobni hitremu napredovanju plemenitega Dlugosza. Vse, kar nam je razgrnilo minolo leto o klerikalni strahovladni na Kranjskem, je, če tudi se ne navažajo številke, strašno podobno onemu, kar se je razkrilo v Gališki.

Ob koncu leta vidimo grofa Stürgkha v obupnem boju, da si pomaga s § 14. in ohrani sebe na krmilu. Toda vse odpada od njega. Zaprta ga že stebri njegovi, nemški nacionalci in kršč. socialci, s Poljaki je prišel v hudo navskrižje, gospodarska zbornica se dviga proti njemu in ves Dunaj ve, da so med njim in Belvederom že precej časa pretirane vezi. Iz vsega tega se sklepa, da so dnevi tega ministrstva šteti, četudi se grof Stürgkh s to mislijo ne more in noče sprijazniti.

Ali je pa upati, da se bodo razmere z odstopom grofa Stürgkha zboljšale? Prišli bi pač novi možje, a kdo ve, če nam bo z novimi možmi pomagano.

Pomesti bi morali hišo in z lugom oprati tla in stene, da ne ostane kaka kal, ki bi razjedala naprej naše vodilne kroge. Skratka z možni bi moral pasti sistem, ta sistem, ki je prišel pri vseh avstrijskih narodih in pri vseh poštenih strankah ob vsak ugled.

Edini, ki ima moč doseči tako korenito izpremembo, je naš parlament. Toda razoran in razdejan, brez notranje sile in brez prave volje napraviti konec tem nevzdržljivim razmeram zdeha razpustu nasproti, komaj da ga za trenutek spravijo iz letargije taki kričeči dogodki, kakršna je bila ta zadnja afera. Še predlog za otvoritev debate o Stürgkhovem odgovoru, vsled katere je dobila javnost upogled v te žalostne razmere, je bil sprejet največ le slučajno vsled blagodejne malomarnosti in srečne slučajnosti vladne večine. To je jasen znak, da v tem parlamentu ni niti volje, niti moči, ustvariti v naši državi boljše razmere.

Zato se vračajo poštene ljudski zastopniki z mrzno do celega sistema na božične počitnice, avstrijski narodi pa čakamo še vedno na moža, ki naj pride in nam prinese odrešenje. Ali bomo čakali zaman?

Kaj bo s št. lerskim deželnim zborom.

V Celju, 21. decembra.

Dne 20. t. m. je priredilo politično društvo »Naprej« v gostilni Narodni dom javen shod, ki ga je vodil

društveni podpredsednik dr. A. Božič.

Dež. posl. dr. V. Kukovec je podal zelo instruktivno sliko o razmerah v štajerskem deželnem zboru. Baval se je ponovno z rezultatom oktobrskega osemindnevnega zasedanja in je prišel kakor svoječasno na žalostnem shodu do zaključka, da je rezultat tega zasedanja kljub malim pridobitvam za Slovence neugoden. Klerikalni časopisi so z velikimi obljubami in radikalnim kričanjem zabijali našo javnost v pričakovanje, da pride s koncem klerikalne deželnozborske obstrukcije v deželi do popolnega preobrata. Dr. Koroščekovi poslanci so zatrjevali, da bo delitev deželnega šolskega sveta in ustanovitve deželnega kulturnega sveta najmanj, kar dosežejo. Dovolitev treh meščanskih šol so pa smatrali kar takozamalenkosten privesek. A ko so se pogajanja pričela, so pod čudovitimi vplivi klerikalne zahteve koprnele ko spomladanski sneg, dokler nazadnje ni dr. Korošček zatajil svojih zahtev popolnoma in ponosni »obstrukcijski lev« je liki beraču sprejel kot milodar za odložitve orožja to, kar sta mu vlada in Nemci ponudila.

Deželnemu zboru je tekla voda že v grlo, deželne blagajne je zapredel pajek popolnoma. Zato so se odločili za milodar ene slovenske meščanske šole — da so na drugi strani izvabili iz naših klerikalcev dovoljenje za najetje novih deželnih posojil v skupnem znesku 18 milijonov kron. S tem so se poplačali dosedanj deficit in nezaloženi dolgovi in s tem ima deželni odbor zopet proste roke in nekaj kredita za bodočnost. Na meni nerazumljivo lahko mišljen način se je pripomoglo deželnemu odboru do sape in do možnosti, da uganja proti nam nadaljne krivice. To je eno. Drugo pa je to, da se je za časa obstrukcije varčevalo pač napram nam Slovincem, raztrosalo pa denar za Nemce. Da so Nemci dobro špekulirali, kaže oktobrsko zasedanje: Slovenci so vse v prid Nemcem napravljene izdatke odobrili in se po dr. Korošču še ponudili, da bodo te deficite in izdatke nesebično pomagali plačevati . . .

Tak in nič drugačen je položaj in da imam s svojimi trditvami prav, kažejo izvajanja »Grazer Tagblatta«, kjer se pravi, da je bilo najetje novega deželnega posojila kardinalna toč-

LISTEK.

Spomin iz Neaplja.

(Vekoslav Selinšek.)

Proti večeru sva šla s prijateljem po mestu. Najini interesi so bili različni, zato sva se ločila. Jaz sem blodil po luki in opazoval veliko življenje. Zagoreli obrazi so mi vikali z obrežja: »Barca, barca? A — a? — Eccola qua!« Zdaj je utonilo solnce za Posilipom, za grobom starega Vergila. Nebrojne črede koz so se začele vračati z bližnjih gričev v mesto. Iz luke je šlo več sto delavcev in se porazgubljalo v ozkih ulicah; toda to nič ni zmanjšalo vrveža v njej. Še vedno so neprestano piskale sirene, švigale barke in »vaporette«, grmeli železniški vozovi. Videti je bilo, da tudi noč ne zrahlja vezi, ki vežejo človeka na morje. — V neki barki sem videl mladega moža z ženo. Žena je dojila otroka, mož pa je s slastjo segal z žlico v lonec po večerjo. Pri tem se je z zadovoljstvom oziral na ženo in otroka. Žena se mu je zahvaljevala z zaljubljenim pogledom. Slikarji, kje ste, da mi naslikate to!

Šel sem mimo gradu v Villo Nazionalne. Koliko nasprotje! Tukaj so se brezskrbno vozili bogatini in plemenitniki tik morja proti Posilipu ter zaljubljeno šepetali svojim spremljevalkam. Ko so izginili zadnji vozovi, sem se naslonil na kamenito ograjo ob morju.

Bajnolepa večerna zarja je umrla in izza sinjin je začela vstajati skrivnostna noč. Njen prihod je naznanjal lahno božajoče vetrič. Naenkrat je zagrnila vse od Vezuva do Posilipa in morja do Capodimonte Reale.

Brezskrbni vetrič je izginil in drevesa ob morju so zaspala. Tajna harmonija je očarala vse. Moja duša je vzplula skozi noč nekam v nebotično daljavo. Silna čustva so hitela skozi njo kot spomladanski oblaki po nebu. Spet sem dremal pri materi naravi v naročju. Bil sem v stanju, katerega ne znam popisati. Resnično ne vem so me vezali valčki, ki so pripovedovali skalam med objemanjem o neizbrisnosti morja, ali ribiške lučice, ki so žarele tam v dalji, kjer je vezala noč nebo in morje, ali zvezde, ki so se gledale v velikansko ogledalo kot osemnajstletne meščanke predno odidejo na izprehod, ali vse skupaj.

Šele v globoki noči sem se obrnil od morja. Za Villo Nazionalne (no-

vi del mesta) je po hribovih brlelo tišče lučic. Njihovi žarki so se rili v noč in se tam družili v gloriozni podobni odsev, ki je medel tem bolj, čim bolj se je bližal nebu. Pod tem odsevom so rajali bogatini v vilah, hotelih, vrtih, na samotnih krajih so pa sanjali pari s polnimi srci ljubezni in hrepeneči.

Odšel sem na Piazza del Plebiscito. Orkester je igral globokih čustev polne italijanske arije. Mnogi so z zadržajočo sapo sledile izvajanjem. Tam sem našel tudi prijatelja. Šla sva v Vio Roma.

Nepretrgane procesije so se valile gorindol. Madonsko lepe Italijanke, preobložene z nakitjem, so se prešerno nasmehavale spremljevalcem in jih vemale s svojimi gorečimi pogledi. Ti so jim govorili in frazarili, kakor znajo menda samo Italijani. V teh procesijah so bili raztreseni mnogoštevilni tujci, katere so izdajali že njihovi pogledi; pa tudi njihovi koraki niso bili tako prožni. Sicer pa, kdo bo iskal v trudnih popotnikovih korakih prožnosti!

S prijateljem sva krenila v stranske ulice. Začetkoma sva se samo izpraševala z začudenimi pogledi. Tam v novem mestu in Vii Roma toliko bogastvo, tu pa ta revščina! — Napolnagi ljudje so spali na ulicah ob stenih. Med njimi je bila tuintam čreda

počivajočih koz. Pred nekim pragom sva videla v umazane cunje zavito žensko umirati. (Taktar je bila doli kolera.) Oh te oči! Samo dvakrat je švignilo iz njih onemoglo hrepenje, dasi sem dolgo stal pred umirajočo. Srce me je grozno bolelo. Tukaj sem še-le jasno spoznal mizerijo človeka v vesoljstvu.

Tudi prijatelj je stopal ginjen poleg mene naprej. Kup umazanih in raztrganih otrok je ležal na trdem tlaku z rokami pod glavo. Iz nasprotne stene jih je gledala »Madonna«, katere mili obraz je razsvetljeval štirinoglat venec lučic. Šla sva dalje. Ulica se je razširila.

Bila sva na Korzu Garibaldi. Pred neko gostilno sta pela dva narodna pevca:

»Bella sei come un angelo,
vaga come una stella,
per mi sei tu quella,
che mi foristi il cor . . .«

Težko je bilo razumeti besede iz temperamentalne južne melodije in spremljajoče mandoline. Z ognjem v očeh in živimi gestami je prednašal eden izmed njiju to in še nekaj pesmic. Ločila sva se od njiju, ko sta že pela pred tretjo gostilno. O čustev polne napolitanske pesmi, poslušal bi vas vso noč! — Ko sva se vračala domov, sva skoraj oba hkrati vzdih-

nila: Da, življenje, veliko, veliko se skriva v tvojih globinah!

Cista jutranja modrina je visela nad Neapljem. Od vzhoda so začeli padati v njo prvi jutranji žarki in takoj se je pokazala v drugih tonih. Šel sem na hrib San Martino. Oh ta pogled! Od Vezuva do Posilipa, kakšne tri ure na dolgo, so se belile hiše v nepretrgani, loku podobni črti. Tam, kjer je bil lok najbolj napet, se je naslanjal na velikanski kup hiš kakor mogočno roko, ki ga je varovala pred zlomljenjem. Na spodnjem koncu se je spal neusmiljeni napolitanski krotitelj Vezuva. Pred lokom se je razpenjala morska gladina, posejana z ladjami in ladjicami. Nad njo in hišami je plaval čisti jutranji zrak. Oko je vzhrepenelo v daljave; seboj je zvabilo tudi srce.

Napolil sem se v luko in se namenil odpeljati kamor že bodi. Med potjo sem srečeval črede koz, ki so hitele iskat hrane na bližnje hribe. Tuintam jih je ustavil pastir in hitro nadolj pomolilvi mu lonec; to se je godilo pri vsaki čredi tako dolgo, dokler ni bila podojena zadnja koza. Sploh pa dela Napolitanec, večji del vse na cesti. — Pred neko luknjo sem videl kup mafie (postopačev). Ko sem stopil malo bližje, sem videl, da so prodajali čike, ki so jih prejšnjo noč z lučmi v rokah nabirali na

ka oktobrskega zasedanja. Zaradi ene slovenske meščanske šole se pa Nemcem res tudi ni bilo treba preveč razburjati, saj so jih dobili še sami pet in jih imajo sedaj 40.

Naziranje vsakega pametnega človeka je pač, da če se že začne kakšna obstrukcija, se jo mora izvesti do zadnjih konsekvenc. Pri naših klerikalcih je to seveda drugače; na Dunaju in v Gradcu začno z velikanskim truščem obstrukcijo, da jih potem vsled skrivnostnih vplivov pokopljejo in so za javnost kar srečni, če so še za nameček dobili kako drobtino vprid naroda. Klerikalni narodni radikalizem nas je že tolikokrat razočaral, da mu nikdo več ne veruje. Vsakdo vidi, da je le agitatorično in izsiljevalno sredstvo, pa ne za obči blagor.

Kaj bo s štajerskim deželnim zborom v prihodnje? Doba mu poteče spomladi l. 1915. Kakor so pokazala posvetovanja za njegovo delatnost, ki so se vršila ta teden in se nadaljujejo, ni gotovo, če bo sploh še zboroval. Razpoloženje med nemškimi strankami tozadevno sicer ni popolnoma enotno. Nacionalci pravijo, da ne bodo pripustili nobenega zasedanja, če se slovenski klerikalci ne zavežejo, da bodo mirno sodelovali; nočejo dati slovenskim klerikalcem prilike za obstrukcijo, ki bi jim morda služila kot agitacijsko sredstvo pri volitvah. Veleposestniki so iz formalnih razlogov za zasedanje, isto tako klerikalci in socialisti. Odločilo bo razpoloženje pri nacionalcih, ki zasedanja ne potrebujejo, saj imajo deželni odbor popolnoma v svojih rokah; ta lahko dela, kar hoče. Če torej slovenski klerikalci privolijo v zasedanje, v katerem bi se v glavnem razpravljalo le o proračunskem provizoriju, ali ne, jim je vseeno. Slovenski klerikalci so dali že glavno svoje orožje iz rok.

Jaz sem zastopal stališče, da naj na vsak način pride do zasedanja in se v tem oziru strinjam s socialisti in nemškimi klerikalci. In sicer zasedanje, ki bi naj ne obsegalo samo proračunskega provizorija, temveč prava rednega proračuna. To pa iz več razlogov. Mi kot manjšina težko občutimo, da imamo tako malo prilike za kontrolo čez deželno gospodarstvo. Zato moremo o njem govoriti le v deželnem zboru. Dalje ima naš narod kot po večini kmečki narod velikanski gospodarski interes na tem, da deželni zbor dela in da zlasti njegovi poslanci opravljajo v njem pozitivno gospodarsko delo. Obstrukcija, ki bi stalno onemogočala ureditev gospodarstva v deželi, bi nam gotovo nič ne koristila; tudi nam mora biti na rednem, uspešnem delu deželne zbor. Pravični nam Nemci niso, to je res; ali do pravičnosti jih — Koroščeve obstrukcije prisilile ne bodo.

Zanimiva so naziranja v nemškem taboru o ureditvi deželnega gospodarstva, to se pravi, o zvišanju deželnih doklad. Eni pravijo, da bi 15% zvišanje zadostovalo, vendar pa bi naj o tem sklepal še le bodoči deželni zbor. Drugi so zopet za takojšnje zvišanje, češ, enkrat se mora to grenko zdravilo požreti. Ti so zlasti najti med veleposestniki. Jaz se v to zadevo ne bom mešal in tudi ne bom nič odločil; naj to uredi nemški nacionalci in slovenski klerikalci, saj so tudi oni deželno gospodarstvo zavozili. (Živahno odobravanje.)

V drugem delu shoda se je razpravljalo o domačih narodnih vpra-

šanjih. Po izvajanjih dr. Božiča in Lešničarja se je sklenilo zahtevati takojšnji razpis volitev v celjsko okrajno bolniško blagajno, katerega hočejo Nemci zavlačevati. V tej korporaciji mora priti v interesu članov čim prej do reda.

O razmerah na celjskem kolo-dvoru je govoril Dragotin Gobec in ostro grajal sedanje jezikovno prakso pri Južni železnici. Prišli smo tako daleč, da se na celjskem kolo-dvoru dajejo slovenskim strankam v zasmeh in izzivanje nemško-italijanske tiskovine! O predmetu sta govorila še dr. Kukovec in Božič. Izrekla se je zahvala dr. Ravniharju za interpelacijo glede postajnih imen na Južni železnici in se ga bode naprosilo, naj interpelira še glede voz-nih listov in drugih tiskovin.

Po referatu dr. Kukovec a o zadnjih sodniških imenovanjih je iz-rekel shod svoje ogorčenje nad tem, da justična uprava še vedno tira slovenske sodnike s Spodnje Štajerske in jih nadomešča z nemškimi, ki ne poznajo niti našega jezika, niti naše-ga ljudstva.

Jugoslovani, Italijani in Nemci o svojih težnjah po Trstu.

Trst, ki tvori izpadna vrata v Jadransko morje, je postalo v tekočem stoletju preporno jabolko med tremi rasami, ki prebivajo v Evropi, med Slovani, Germani in Romani.

Doslej so imeli v rokah ta »jadranski biser« Italijani. Toda le-ti se ne morejo nemoteno veseliti svoje posesti, zakaj njihovo tržaško trdnjavo že desetletja oblega silna jugo-slovska armada, ki je mestoma prodrla že v notranjost tržaških utrd, ter grozi že v doglednem času zagospodovati na severni obali sinjega Jadranskega morja.

Toda ni še dobojevan boj med tema dvema tekmečema, ki že stoletja ždita tu ob jadranski žali, in sučeta kopje za posest tržaškega emporija, že se javlja tretji tekmeč — Nemec — ki reklamira tržaško pre-porno jabolko takisto za-se, da more zgraditi germanski most od Belta do Adrije.

In kdo bo zmagal v tej titanski borbi treh ras, to je sedaj vpraša-nje.

Težko je odgovoriti na to vprašanje, a eno je čisto gotovo, da sta glede posesti tržaškega pristanišča mogoči samo dve odločitvi — mirna odločitev potem naravnega razvoja in prirodnega procesa in nasilna odlo-čitev z oboroženo roko.

V prvem slučaju se mi Slovenci in Jugoslovani nimamo ničesar bati.

Povsem gotovo je namreč, da mora biti končni efekt in rezultat naravnega razvoja v Primorju, ako se le-ta izvrši potom povsem mirnega procesa, ta, da zagospodujemo Slo-venci in z nami Jugoslovani ob koncu koncev na vsi severni obali Jadrans-kega morja.

Primorje je po pretežni večini slovensko. Razen v Furlaniji, kjer je prebivalstvo romanske narodnosti, niso v Primorju nikjer Italijani kompaktno naseljeni. Prebivajo ponajveč v obmorskih mestih, toda italijanski živelj nima v teh mestih zasigurate bodočnosti, ker so gospodarsko, so-cijalno in življensko navezana na menda samo v oxfordskih in drugih angleških vzgojevališčih in se da vzgojiti menda samo na podlagi angleškega temperamenta. Parnik se je približal Neaplju. Od zapada so ga greli še zadnji žarki in mu dajali ti-sto nepopisno vabljenost, ki ujame toliko človeških src.

Šel sem tudi v Museo Nazionale. Te zbirke so unikum, kakršnih nima svet. Žal, da mi je ostal za mu-zej samo en dan. Da najdemo v me-stu, kjer je toliko siromaštva tak muzej, je skoraj neverjetno. V celem shranjujejo v njem okoli milijon ob-jektov. Toliko ne najdemo niti v Va-tikanu! Grške umetnosti je tukaj več nego v Rimu. Zastopane so skoraj vse šole. Duša ti vriska od veselja in se zahvaljuje očem za tečno hrano, ko hodiš po teh dvoranah. Oči vsake-ga obiskovalca obvisé na Farneški Heri, Venerah, Psihi, umirajočemu Perziju, ranjenem Galcu, Panu in Dafni. Farneški bik je pa itak poleg Laokoona najinteresantnejša, nam dostopna skupina iz grške umetnosti. Od oddelka doprskih kipov, kjer so obračali umetniki vso pozornost na fiziognomijo, pa se niti ločiti ni mo-goče. Še bradatega Homerja najde-mo med njimi. Tamošnja zbirka slik je manjša nego druge večje italijan-ske zbirke slik, toda nudi pa vkljub temu veliko.

Sedel sem k Angležem. Nisem razumel njihove govorice, a njihovo obnašanje me je že vabilo poprej. Tako neprisiljeno, ljubko, pa vendar samozavestno obnašanje se učijo

svojo okolico, ki je z malimi izjema-mi slovenska ali hrvatska, torej slo-venska.

Tudi, zaledje Trsta je čisto slo-vensko, čisto slovensko.

Slovenski živelj si je v tem za-ledju že zdavna priboril gospodoval-no nadmoč in se je tako krepko in neovzdržno se infiltrirale Trst sam. Zakon narave je tak! Dotok prebi-valstva iz slovenske okolice v mesto neprestano narašča. Preje je ta dotok služil samo v podmladek mestnega italijanskega prebivalstva. Slovenske mase, ki so prihajale v mesto, niso še bile narodno dovolj zavedne in se tudi kulturno še niso mogle uspešno kosati z Italijani. Sedaj je Slovenec v tržaški okolici tako narodno zave-den in je tudi v kulturnem oziru že tako visoko napredoval, da je prene-hal biti, kakor je bil to preje, potre-ben gnoj za pognojitev tržaške ita-li-janske njive.

Tržaški Italijani sicer dobivajo nekaj podmladka tudi iz sosedne kraljevine Italije, toda ta podmladek tvori ponajveč elementi, ki se niti kvalitativno, niti kvantitativno ne da-do primerjati s krepkim, zdravim in žilavim slovenskim pritokom, steka-jočim se — ne umetno kakor italijan-ski živelj, marveč naravnim potom — neprestano in nevzdržno iz tr-žaškega zaledja v mesto.

Valovi Sloventva butajo z neodoljivo silo v obzidje tržaškega mesta in izpodjedajo vedno opasneje italijanske utrdbe. Morda še kratka desetletja in Slovenci in z nami Slo-vani bomo lahko zmagovalno vzklili: Danes še Trst italijanski in nikdar več!

Ta naravni razvoj dogodkov slu-ji instinktivno tako Italijani, ki so sedaj v posesti Trsta, kakor tudi Nemci, ki spekulirajo na bodočo po-sest velevažne posejtanke.

Italijani, kakor Nemci se zave-dajo, da je usoda Trsta že zapečeta-na, ako ne pride do nasilne razrešitve vprašanja, kdo bodi gospodar Trstu in severni jadranski obali.

Razni italijanski publicisti so baš v zadnjem času intenzivno razpravl-jali o tem predmetu in vsi so došli do zaključka, da je Trst za Italijane brezpogojno izgubljen, ako pravo-časno ne določi njegovo usodo — orožje.

In k istemu mnenju so se jeli, ka-kor se zdi, nagibati tudi Nemci.

O. Wiedmann piše v nedeljski številki graške »Tagespost« v član-ku »Položaj Nemcev v Primorju« med drugim to-le:

»Jugoslovani stoje sedaj na pra-gu svoje narodne pubertete (dolet-nosti) in prodirajo s strastvenostjo mladeniških let venomer naprej.

To prodiranje Jugoslovancev na vseh črtah vznemirja po svoji obliki in po svojih dimenzijah. To ni več enostavna tekma, to je vojni pohod. Pred svojimi očmi zremo, kako se združujejo etniško, versko in jezi-kovno ločena plemena, kakor so Slovenci, Hrvati in Srbi, in kako si podajajo roke katoliki, pravoslavni in mohamedanci — k naskoku na — nemško posestno stanje.

Jugoslovanski klin, ki se je vr-nil z Balkana sem kakor zagozda preko naše poti na morje in ki se s svojo ostjo dotika severno-vzhodne-ga pota Italije, se je jel gibati in ste-zati ter prodira skokoma. Gonilni element tega splošnega ekspanzivne-ga gibanja je danes že jasen kakor beli dan. To je težnja po združitvi

vseh Jugoslovancev v eno enotno dr-žavo in po pravočasni zagotovitvi čim najširših meja za to državo. V kateri smeri se naj ta združitev izvr-ši je za sedaj še negotovo, ker so sedaj trijalistične ideje še v ravno-vestju z balkansko — irendento.

Kar pa je za nas Nemce, vsaj v sedanjosti večje važnosti, kakor oblika one strehe, s katero si hočejo Jugoslovani nekoč pokriti svojo hišo, je vprašanje razdelitve ozemlja.

Znatno kos ozemlja, na katerem naj vznikne bodoča nova država, je danes še naša lastnina in to moramo z vso žilavostjo držati in braniti, da bomo mi ali naši potomci pri držav-nem prevratu ali pri novi državni ureditvi, ki jo je z vso gotovostjo pričakovati, lahko stavili svoje upra-vičene zahteve, oziroma da bomo lahko v slučaju potrebe tudi kaj za-menjali.

Iz citiranih stavkov je razvidno, da tudi Wiedmann računa kakor razni italijanski pisci s tem, da se bo gordijski voz iz tržaškega vprašanja dal definitivno rešiti samo — nasil-nim potom, to je potom državnega prevrata ali pa potom nove državne ureditve.

Prva kakor druga eventual-nost pa je mogoča samo v slučaju splošne evropske konflikcije.

V evropski vojni vseh proti vsem bi bila ob koncu koncev med najvažnejšimi vprašanji, ki bi jih bilo rešiti, čisto gotovo odločitev glede posesti Trsta in njegovega zaledja.

Ker se sedaj obstoječe slovenske države za Trst čisto nič ne brigajo in ker tudi ne ume ceniti po zaslugi velikanske važnosti tega trgovskega emporija za Sloventvo, je čisto go-tovo, da bi se pri splošni likvidaciji računov prisodil Trst z zaledjem, ako bi tudi zmagal Slovanom pri-jazni blok, enemu izmed naših seda-njih tekmecev — Italijanu ali Nemcu, najbrže na prvemu kot najbližnjemu mogočnemu sosedu.

To bi pa bil za nas Slovence — in naj bi se zgodilo prvo ali drugo — naravnost smrtonosen udarec, zakaj Trst v rokah kraljevine Italije ali pa v pesteh nemške carevine, oboje bi značilo za nas narodni pogin.

V našem eminentno narodnoslo-venskem interesu je torej mirni raz-voj in naravni proces na severnih bregovih Jadranskega morja. Dokler se ta proces ne konča, smo v nepre-stani nevarnosti, da nas požre ita-li-janska Scila ali pa nas pogoltné nemška Karibda.

Čim pa bo mirnim in naravnim potom končan proces, ki se sedaj doigrava ob Adriji, bomo lahko z mirno dušo in z lahkim srcem zrli v bodočnost, saj se nam ne bo več bati, da bi nam kdo ugrabil naš Trst, ako pride tudi do splošne evropske konflagracije!

Državni zbor.

Včerajšnja seja državnega zbora je prinesla zaključek debate o pre-dokazih in običajno rusinski obstruk-cijo pri stvarnih popravkih. Rusinski poslanci so poleg tega še izjavili, da bo vsak izmed njih prišel z dvema popravkoma, tako, da bo vsako delo državnega zbora izključeno. Koncem seje je ostalo še kakih 30 stvarnih popravkov. Obveljal je predlog, da se vrši prihodnja seja državnega zbor-a šele v ponedeljek. Če do tedaj ne bo prišlo do sporazume z Rusini v galskih deželnozborskih vprašanjih,

je več kakor dvomljivo, da bi bilo mogoče spraviti predkazni zakon še pred Novim letom pod streho. Koncem seje je interpeliral ljubljanski poslanec dr. Ravnihar želez-niškega ministra zaradi zapostavlja-nja slovenskega jezika pri Južni že-leznici in justičnega ministra zaradi zapostavljanja jezika prebivalstva pri sodiščih na Štajerskem. Dva Po-lijaka sta naravnost zahtevala, da iz-vede vlada nekatere davčne predlo-ga s pomočjo § 14., kar izzove zlasti pri socialnih demokratih veliko ogorčenje. Tudi predsednik dr. Syl-vester odklanja tako zahtevo. Seja je bila ob 4. popoldne zaključena.

Egejski otoki.

Predvčerajšnem popoldne je konferiral turški veleposlanik na Du-naju Hilmi paša delj časa z grofom Berchtoldom o vprašanju Egejskih otokov. V gotovih dunajskih krogih so mnenja, da bo kmalu prišlo do sporazuma. »Reichspost« pravi seve-da v svojem starem tonu zopet, da se morajo izpolniti vse želje Turčije. List dostavlja: V naravi vprašanja Egejskih otokov leži, da ima Italija poseben interes na rešitvi tega vprašanja, zlasti ker ima Italija še vedno zasedenih 12 otokov v Egejskem morju. Na Dunaju in v Berlinu bodo podpirali stališče rimskega kabineta.

Za naše liste.

Prišel je zopet čas, ko občinstvo zopet naročuje časopise in zato go-tovo ni neskromno, če se pri tej pri-liki oglasimo za svoje liste in če aperi-liramo na narodnonapredno publiko, naj jim ostane zvesto tudi v novem letu, naj jih materialno in duševno podpre in naj jim pridobi čim več novih prijateljev, bralcev, naročni-kov ter inserentov.

Ne bomo hvalili svojih listov, saj mora vendar vsado vedeti, kako ve-likanskega pomena so »Slovenski Narod«, »Slovenski Dom« in »Ljub-ljanski Zvon« za vse naše politično in kulturno življenje. Ti listi so nosi-telji naprednih in narodnih idej, oznanjevalci resnice in novemu času primernih naziranj, neustrašni bojev-niki za pravico in vse narodove ko-risti ter najmočnejše orožje v silnih bojih za blagor in srečo slovenstva. Kdaj bi bili narodni nasprotniki in domači izdajalci že ugonobili vse na-rodno in napredno gibanje na Slo-venskem, da niso ti listi vodili boja proti njim, s tisto sveto vneto, ki jo daje samo iskreno prepričanje, z vso požrtvovalnostjo in vstrajnostjo, ka-kor jo zahtevajo velike naloge.

Ne bomo hvalili svojih listov. Stalo je ogromnih žrtev predno so vzrasli in se razširili. Tisoči so šli v izgubo, a tisti, ki jih je ta izguba za-dela, so je rade volje nosili, ker jim je bilo edino za slovensko stvar. Kar je bilo mogoče storiti, se je sto-rilo vse, da bi ti listi napredovali in se razširjali.

Storilo se bo tudi v prihodnje vse, da bodo ti listi zadostovali vsem pravičnim zahtevam, kar se jih more le staviti. Vsak objektivni presojeva-lec mora priznati, da zavzemajo ti li-sti odlično mesto med jugoslovans-kim časopisjem in da je med temi malo listov, ki bi se mogli z njimi pri-merjati. A da bi ti listi še napredovali in zamogli svoje naloge še bolje iz-

Anica in Fanica.

A. Labud.
(Dalje.)
V.

Bolj nego prijateljska rahločut-nost je gnala Fanico od Anice nevo-šljivost in jeza, da bi ona, stokrat bolj pametna in bolj izkušena, ne mogla ničesar dobiti. In res, ko se je osamosvojila, se je izkazala tudi nje-na pamet in izkušnost. Ne takoj. O, koliko pustih večerov je morala še presedeti v krčmi in prenašati Arbi-trovo vrtoglavo! Nekoč jo je pro-sil na kolenih, naj postane njegova Muza, naj ga reši domovini, naj mu bo sladka opora skozi burne dni. Prosil je tako vneto, da se ji je revež smilil. Tudi drugi, zlasti dr. Zapičun, so ji šepetali predrzne prijetnosti na uho. Pa kaj, ko nobeden izmed njih ni bil »za kaj resnega«!

Sredi pusta se je peščica doma-činov podoktorila, med njimi sodni krakitak Zamar in profesor Cep-ivrej. Zato se je Arbitr tisti večer iznevil svojemu lokalu in se s svo-jo četo utaboril pod častitljivimi obo-ki Urbanove kleti. Ko je iztresel Ce-pivreju iz desnega rokava, Zamarju iz levega primeren slavnostni go-vor, je predlagal Fanico, edino za-stopnico nežnega spola, za kraljico večera in oba slavljenca za njena mi-

ulicah in v kavarnah. Ne daleč od tam sem jih spet videl gručo. Stali so pred trgovino z ostanki jedil. O mize-rija! — Hitro sem pobegnil iz tistih ulic in se z vso silo otnesl mučnih misli. Prišel sem v luko Santa Lucia. Izvedel sem, da odpelje ob devetih parnik na Capri. Hitro sem kupil vozni listek in se prepeljal v »bar-chetti« na parnik, ki je bil zasidran kakšnih 300 m od tamkaj. Na parniku sem našel same Ruse in Angličje. Se-del sem v bližini Rusov. Nekaj časa sem poslušal njihovo »baltanje«, to-da srce je hotelo drugam. Odsel sem na nasprotni konec ladje. Neudušljivo hrepenenje se me je lotilo. Srce in oko sta zdrsnili čez to modrino sam ne vem kam. Pasli sta se tam, kjer se je izlivala nebesna sinjina v mor-sko. Iz nasprotnega konca ladje je zazvenela:

»Addio mia bella Napoli,
d'ogni città reina;
il ciel tuo azzurro, limpido,
la placida marina;
quell'aura tua dolcissima
d'arcani melodia,
quel profunnato zeffiro,
l'eterna tua allegria...»

Tej je sledila »Santa Lucia«. Postali smo pred Sorrentom. Nekaj Angle-žini je vstopilo in odpulili smo proti Capriju.

Cez pol ure smo obstali pred skrivnostno podzemeljsko odprtino

polnjevati, jim je treba duševne in materialne podpore.

Z novim letom stopi v veljavo novi stavski tarif, s katerim se vse tiskovine znatno podraža. Pri tako velikih listih, kakor je »Slovenski Narod« se bo to posebno hudo čutilo. Vzlic temu, da podaja »Slov. Narod« neprimerno več čtiva, kakor vsak drugi list, se mu naročnina ne bo zvišala, pač pa je pričakovati, da bo občinstvom z obilnim naročevanjem omogočilo listu, prenesti nove velike stroške.

Ne bomo hvalili svojih listov, pač pa vprašamo: kako bi bilo na Slovenskem, če bi ti trije listi nehali izhajati? Odgovor si lahko vsak sam napravi.

Spiro novega leta se torej obračamo do vseh somišljenikov narodno - naprednega gibanja in jih priporočamo v naročanje »Slov. Narod«, »Slov. Dom« in »Ljubljanski Zvon« kot liste, ki izhajajo za to, da pospešujejo narodno in napredno stvar, da odbijajo nasake narodnih in naprednih nasprotnikov, da po pravici in resnici informirajo občinstvo, pospešujejo politično in kulturno življenje, širijo prosveto in skrb za omiko in zabavo. Kdor spoznava pomen in važnost takega časopisja, ta bo gotovo rad pomagal, da s pridobivanjem naročnikov, odjemalcev in inserentov tem listom omogoči izvrševati njihove naloge. Čim več ima kak list naročnikov, tem večji je njegov vpliv na vse javno življenje, tem lažje dosega uspehe in tem bolj izvršuje svoje dolžnosti. Komur je res mar za politična in kulturna stremjenja slovenskega naprednega gibanja, ta naj podpre njegovo časopisje. V to ime: veselo praznike in ne pozabite, da nobeno gibanje na svetu ne more upati na uspehe, če nima velikega, ugodnega, razširjenega in veljavnega časopisja.

Stajersko.

Iz politične službe. Namestnik je imenoval prov. okr. kom. dr. Jožefa Faschinga v Celju za definitivnega okrajnega komisarja.

Iz Celja. Prejeli smo iz meščanskih krogov sledeči dopis: Celjski Slovenci imamo »ta mal milijon« družtev, med njimi tri četrtine nepotrebni. Kdor je tako srečen in neumo požrtvovalen, da je član vseh, plača že na članarini letno veliko vsoto. Pa kaj še članarina, koliko nas stanejo razne prireditve! Za vsako, in naj si bo umestna ali ne, se pobira. Ni čuda, da je že marsikateri minila potrepiljivost in vrgel je tudi pobiralca, ki je prišel pobirati za kaj potrebnega, čez prag. Saj mora res imeti vsaka reč svoje meje. In ko bi se pobiralo samo za domače prireditve, bi še koncem koncev nič ne rekli. Toda če se v zadnji vasi Savinske doline, Posavja in celega južnega Stajerja kaj priredi, se pobira v Celju. Mi bi naj vzdrževali svoja društva in še vsa druga! Če se ne more kje kaj velikega napraviti z domačimi močmi in domačimi sredstvi, pa se naj raje opusti, da bo prenehalo to neznoznomo beračenje pri sosedih. Znan celjski trgovec mi je pripovedoval sledeče: »Pride k meni neki človek iz Galicije ali odkod z nabiralno polo. Seveda, mal prispevek za

»nujno potrebno« prireditve v Galiciji. Vprašam ga, če to društvo vsaj svetuje ljudem, naj kupujejo pri slovenskih trgovcih. O, mi kupujemo povsod, pravi možakar, pri Slovencih in pri Nemcih. Pri slovenskih trgovcih pobiram s slovensko, pri nemških pa z nemško polo.« Tako se dela in ti narodnjak, daruj za take Slovence! Zadnji čas je, da se to kako uredi in ker narodni svet ne funkcijonira, naj vzame v roke stvar znabit »Zveza narodnih društev«. Trgovci in obrtniki smo pripravljeni se odkupiti s primernim zneskom, ki se naj potem razdeli, da ne bomo celo leto prispevali na vse strani in da se nas ne bo obiralo za docela nepotrebne stvari. Denar pa naj ostane v prvi vrsti tu v Celju, kjer je gotovo utrjenje Slovenstva obče važna stvar, in naj se ga razdeli samo za ustanove, ki so res važne. Navadimo se tudi tu enkrat reda in primerne skromnosti. Česar ne zmoremo, ne začnimo in kar imamo, porabimo res za potrebne stvari.

Iz Celja. Z odkritosrčno žalostjo smo brali v »Slov. Narodu« vest, da je umrl v Ptuj nadučitelj Ivan Kavkler. Pokojnik je stal od prvega začetka v narodni stranki kot neustrahšen njen pristaš in boritelj. Zlasti leta 1907. se je odlikoval v volilnem gibanju in da smo dobili takrat za kandidata narodno-napredne stranke Zadržavca toliko glasov v ptujskem okraju, je bila v veliki meri njegova zasluga. Rad je tudi podpiral napredno časopisje gmotno in duševno. Med njegovimi somišljeniki mu bo še vedno ohranjen časten spomin.

Iz Gaberja pri Celju. (Napa d na o ro ž n i k a.) V ponedeljek dne 22. decembra ponoči, je napadel Pleččakov mesarski pomočnik Anton Ogrizek zavrtno orožnika Franca Gorjupa. Udaril ga je z ročico po glavi in ko se je orožnik zvrnil po tleh, ga je še enkrat udaril. Gorjup se je vendar spravil pokonci in je potem zasledoval napadalca proti mestu. V Vrtni ulici mu je všel v neki vrt in orožnik je streljal za njim, ne da bi ga mogel zadeti.

Zvišanje deželne doklade na pivo se vpelje s 1. januarjem. Opozarjamo trgovce in gostilničarje, da morajo najkasneje do 5. januarja naznani deželnemu inšpektorju za pivo doklado, ali so imeli 1. januarja v zalogi več ko dva hektolitra piva. Zvišanje doklade znaša dve kroni pri hektolitru.

Iz Sevnice. Tu se je naselil nov slovenski živinozdravnik dr. Franc Vebler. Nemškutarji so se veliko trudili, da bi prišel kak Nemec in so enega že spravili sem — pa odločni odpor slovenskega okrajnega zastopa je zalegel in je prišel Slovenec. Delokrog ima v našem okraju prav lep in mu želimo mnogo uspehov.

Iz Logatca pri Žalcu. Prostovoljna požarna bramba priredi na Novega leta dan v Kačevi gostilni svojo božičnico. Člani in prijatelji srčno vabljene.

Ptujski 'profesor kot kavarniški razgrajč. V noči od 13. na 14. novembra t. l. se je nahajala elitna družba Slovencev v kavarni Europa v Ptuj. Brez vsakršnega povoda je na tukajšnji gimnaziji nastavljeni profesor dr. Viljem Hoffer to družbo insultiral z »windische Schweine«, jo imenoval »G'sellschafft« itd. ter se na posameznikih spozabil tudi dejansko.

Kazal je svojo, na vseučilišču v Gradcu pridobljeno nemško kulturo na način, kakor jo kažejo v milejši podobi dan za dnem buršaki, uslužbeni med Slovenci. Slovenci se niso dali zapeljati od upravičene razburjenosti, ampak so z obžudovanja vredno hladnostjo premagali sami sebe. Dne 22. je bil dr. Viljem Hoffer obsojen potom okrajnega sodišča v Ptuj vsled obtožbe zasebnih obtožiteljev gg. dr. Brunčka, odvetniškega kandidata v Celju, Frasa, pravnika v Ptuj, Stumbergerja, trgovskega sodnika v Ptuj, zastopanih po g. dr. Gosaku, odvetniku v Ptuj, na sto kron globe ali deset dni zapor. Obtoženec se je skušal poravnati pred razpravo. Predlagal je tudi delegacijo drugega sodišča, da bi tekom časa ublažil upravičeno zahtevo zasebnih obtožiteljev po strogi sodnijski kazni. Užaljeni gospodje pa se niso mogli in niso smeli poravnati. Vsem ptujskim Slovincem so v svežem spominu neštete žalitve, preganjanja in poboji Nemcev in nemškutarjev, s katerimi so skušali uničiti ptujске Slovence in tukajšnje slovenstvo sploh. Za danes kličemo samo ptujskim nemškim, oziroma nemškutarskim veljakom: Respektirajte nas! Vsak udarec, ki pade na kateregakoli izmed naših ljudi, vrnemo mi s podvojeno močjo — vse pa v okviru naših zakonov. Časi, ko so bili ptujski Slovenci potrpežljivi ovčice, ki so se dali samo mirno tepsti, so za vselej minili. Ako hočete v bodoče samemu sebi dobro, oblecite vedno glase-rokavice, kadar imate opraviti z nami.

Iz Gradca. Miklavžev večer, katerega je priredil graški Sokol dne 13. t. m., je uspel nad vse pričakovanje lepo. Otvoril ga je Miklavž s primernim nagovorom in veseloigro Brat Sokol, katere je kot drugo točka veliko pripomogla k splošnemu razpoloženju, katero se je slednjič razvilo pri šotorih in v dvoranah v prijetno zabavo. Vsem cenj. članom, ki so s požrtvovalnim trudom v šotorih, narodnim rodbinam, diletantom, Miklavžu in njegovemu spremstvu, ki so z darili, oziroma s sodelovanjem pripomogli do lepega uspeha in čistega dobička, izreka odbor iskreno zahvalo.

Drobnice novice. Ustrelil se je v Gorici 23letni topničar Janez Zagoričnik iz Celja in sicer s svojo službeno puško. — Iz Maribora. V nedeljo se je igral 14letni učenec meščanske šole Jože Kralj iz Ormoža z nabasanim revolverjem. Pri tem se mu je sprožil strel in krogla je običala v levem licu tovariša Knielja iz Lučan. Knielja je težko ranjen in je moral v bolnico. — Iz Gradača poročajo, da sta dva detektiva prišla na sled povzročiteljem neštetihi vlovov, ki so se zadnje čase v mestu zgodili. Vlomica sta dva 15letna dečka, Roland Spindler in Ernest Böbel, ki se učita zobotehnike. Kradla sta po trafikah, glediščih, po gostilnah in v zasebnih stanovanjih ter napravila jako veliko škodo. — Ze zopet »Bauernschreck«. Iz Gradca poročajo: Neka družba je šla proti Plabutschu na sprehod in videla tam tri volčje pse; smatrala jih je pa za volkove in seveda nesla toplo to novico na namestnijo. Orožniki in lovci so šli takoj druga jutro iskat »Bauernschrecka« — in se z dolgimi novosi vrnili. Majorju Mödlerju v

Eggenbergu je pobegnila psica z dvema odraslima mladičema; in dopolne, ko so jo kot volkunjo po Plabutschu lovili, se je že vrnila z mladičema domu. — Iz Konjic. V tukajšnjem gradu je na obisku vojvoda Mecklenburg-Schwerin s svojo soprogo. — V Zgornji Poljskavi se ustanovi ob Novem letu orožniška postaja s tremi možmi. — V Sent Vidu pri Planini dobe z Novim letom že tako dolgo zaželjeno pošto oddajo.

Horosko.

Tatvina v carinskem uradu. V carinskem uradu v Beljaku je ukradel do sedaj še neznan tat iz neke košare, ki je prišla iz Nemčije, površnik, vreden 120 kron. Košara je ostala po reviziji odprta, vsled česar je imel tat prav lepo priliko.

Arrestacija dveh nevarnih vlomilcev. Že večkrat smo poročali, da se v okolici Celovca in St. Vida vedno bolj množe vlomi in tatvine. Vse preiskave in vsa zasledovanja so ostala do sedaj brezuspešna. Včeraj pa se je posrečilo celovski policiji, da je aretirala dva postopača in sicer pobeglega prisiljenca Karla Sibitza in znanega tatu Pichlerja, ravno ko sta vlomila v neko mesarijo in ukradla 20 K. Na poti na magistrat je Sibitz pobegnil. Pichlerja pa so morali vkleniti v verige. Preiskava je dognala, da sta ta dva soudeleženca pri vlomih v celovski in šentvitski okolici.

Primorsko.

Iz poštne službe. Poštna aspiranta Albin Leitgeb in Karel Huth sta imenovana za oficijanta, prvi za Lovran, drugi za Opatijo. Za oficijantije so imenovane: Vanda Črnja za Pazin, Marica Lončar za Opatijo in Ad. Valentič za Tržič. Prestavljeni so: oficijanti Valentin Simončič, oficijant iz Opatije v Trst I., Al. Balin iz Trsta v Poreč, Adolf Braz iz Voloske v Idrijo, oficijantke: Pavla Andres iz Pazina v Novo mesto, Milka Gregorič iz Tržiča v Trst in Marica Škerlj iz Idrije v Volosko.

Psovke niso hujškanje proti narodu. Pri okrožnem sodišču v Gorici je bil obsojen neki Ivan Pirnat, nemški janičar, zaradi hujškanja k nepostavnim dejanjem v zmislu § 305, in zaradi prestopka proti telesni varnosti po § 431, ker je zmerjal v neki gostilni Slovence z besedami: »Slawische Hunde! Windische Hunde! itd. in ker je razbil in pometal po sobi več kozarcev in steklenic, na en mesec zapor. Goriško sodišče je zastopalo pravno mnenje, da bi bile omenjene psovke, ki so bile izrečene ponovno in zelo na glas, lahko vzbudile med pretežno slovenskimi gosti reakcijo in da je imel obtoženec, ki se priznava za Nemca (Pirnat?), namen, da hujška proti slovenski narodnosti. Obsojen Pirnat se je pritožil na kasacijski dvor in poudarjal v pritožbi, da niso inkriminirane psovke, ki ne tvorijo prestopka hujškanja k nepostavnim dejanjem in tvorijo samo navadno žaljenje časti. Tudi niso te psovke povzročile nobene reakcije med gosti. (Zato, ker so Slovenci bolj pametni in se na takega izživača niso ozirali!) Zastopnik generalne proku-

ture se je pridružil temu izvajanju in je označil ničnostno pritožbo kot utemeljeno, češ, da res ni bil podan s temi psovkami dejanski stan za pregrešek po § 305. Kasacijski dvor se je pridružil njegovemu mnenju in je oprostil obtoženca od obtožbe po § 305.

Anton Turk. Tržaški Slovenci so izgubili vrlega pristaša in odkritosrčnega ter požrtvovalnega rodoljuba in odličnega bojovníka za slovenske pravice v Trstu gosp. Antona Turka, trgovca in posestnika v ulici Moreri v Rojano. Tržaški Slovenci so priredili svojemu prijatelju krasen pogreb, ki je dosti in še vendar nezadostno označil težko izgubo, ki je zadela Slovence z izgubo tega vrlega, odkritega in požrtvovalnega moža.

Slovenci, na krov! Nemci napadajo! »Ne samo, kar velema mu stan, kar more storiti, to mož je dolžan!« To bodi geslo naših primorskih Slovencev, ki bijejo obupen boj, boj za se, boj za svoje rodbine in otroke, boj za narod slovenski in za slovensko posest napram Italijanu, ki mu trga zemljo, rodno grudo izpod hiše, izpod slovenskega doma in napram vsiljivemu, privzdanemu Nemcu, ki je zlorabil gostoljubnost in terja in zahteva sedaj ključke naših domov, da uniči zvezan s prvijo zatiralcem naše domove, da si prilasti našo posest in razširi svoje oholo gospodstvo čez Alpe do sinje Adrije. Ne oziraje se na desno in levo, krši ta napadalec svete pravice narodov, in se ne ozira niti na temeljne zakone svoje države in še manj na svete dolžnosti vsakega naroda do samega sebe. Vthotapili so se Nemci na različnih potih in z različnimi pripomočki in podporami v naše Primorje, skromni kot ovce, ki iščejo zobanja, da si utiše lakoto. Toda, ko so se vsedli njih predbojovníki na gostoljubno zemljo slovensko in deloma laško, ki je bila prej tudi naša, so postajali vedno bolj predrzni in objestni. 30.000 jih imamo sedaj na Primorskem. Od teh jih pride na Trst 12.000, v Pulj jih je 8500, v Gorici 5000, ostali pa so razdeljeni po manjših mestih in naselbinah. Izmed teh nam jih je največ naklonila vlada, kajti večinoma so uradniki, ostale nam je vsilil nemški kapital in sicer kot trgovce in delavce, ki uspešno delajo in ki so izborno izrabili in še vedno bolj izrabljajo priliko »Doubus certantibus«, tertius gaudet! — Nemci so bili spočetka skromni in zadovoljni, da so jih pustili Slovenci in Italijani pri miru. In to je bila prva napaka. Ojačili so se v tem miru in se vrgli v primorskih, tujih jim naselbinah kot nehalnežen je v lisiči jami. Počasi pa so začeli rogoviliti. Lavirali so sem in tja. V nekaterih krajih so se bližali Slovanom, v drugih Italijanom. Bili so brezpomembni faktor, kot bi bili še danes, da jih niso potegnili Italijani s pomočjo svojih bratov v Italiji in svojih zaveznikov severnih Nemcev za ušesa na površje Jadranskega morja, kjer sedaj že plovejo pod Bismarckovo zastavo. In te barčice izzivajo vihar. V boju med Slovenci, ki se bore za svoje zatirane, zakonito jim določene pravice in med nasilnimi Italijani, so uvideli Nemci, da podlegajo Italijani. V svojem strastnem sovraštvu napram Slovanstvu in sledeči svoji prekanjeni hinavski politiki, so uvideli,

nistra, Fani je zasedla prestol in zakraljevala. Žamarji je zreb naklonil notranje zadeve, Cepivreju zunanje. Žamar, krasen, nekaj nad dvajsetleten dečko, ki je do tiste ure tičal skoro zmerom v svojem jusu in poznal žensko samo s pravne, anatomske in animalne strani, se je poleg Fance tako zelektriziral, da so mu čvrste temne brčice, še preden se je dobro zavedel, lepele na belem vratu ponosne kraljice.

»Presvetla kraljica!« je planil minister Cepivrej v vsej svoji dvometerski dolžini. »Kako da se ukvarja notranji minister s tako očitno zunanjo zadevo, kakor je tvoj beli vrat, in zanemarija notranje: praznino v steklenici in kupici pred tabo? Svetujem, da se mu vzame portfelj ali vsaj zamenja z mojim.«

»Sprejeto,« je zaploskal Žamar. »Prosim tudi sam, da se portfelja zamenjata in mi pripadejo vse zunanje zadeve, med drugimi tudi te-le,« se je lotil Fanih prijs.

Fani je vsa rdeča vstala in se obrnila k Cepivreju, kakor bi ga prosila pomoči.

»Določam kot novoimenovani notranji minister,« jo je uslišal Cepivrej, »da se tukaj noter rešujejo samo notranje zadeve; zato naj moj kolega počaka s svojimi zunanji, da bomo enkrat zunaj.« Obenem se je umaknil, da je mogla kraljica presesti na njegovo desnico in je Žamar ostal osamljen na skrajni levisi.

Fani mu je skrivoma stisnila roko in ga hvaležno pogledala. Tisti večer sta se še večkrat z nevidnimi znamenji natihem kaj pomenila. Da

bi se prepričala, ali sta drug drugega dobro razumela, sta si nakonci za drugi dan določila sestanek.

»Ta Žamar — taka svinja,« se je zgrajala Fani.

»Pomislite, gospodična, da ni bil nikoli v pošteni družbi,« ga je branil Cepivrej. »Ali niste videli, kako je bil namah ves poparjen in osramočen, ko ste se umaknili od njega?«

»Kaj pa sem hotela?«

»Zdaj je jezen name.«

»Kaj vam pa more?«

Tistem sestanku je sledilo toliko drugih, da se je gospod profesor nazadnje osmelil sam do Žamarjeve predrznosti in se lotil polagoma tudi zunanjihi zadev. Zdaj ni Fani ne zardela, ne vstala. Odmaknila se je samo za toliko, da mu je izvlekla iz ust tisto, kar je vedela, da mora priti:

»Fani, Fani, bodi moja žena!«

VI.

Anica je slonela pri oknu in gledala na ulico. Včasih se je ozrla nazaj proti odgrnjeni postelji in budilki na omari poleg nje. Na uri je manjkalo par minut do treh. Zdaj se je prikazal izza vogla in zamahnil s klobukom. Anica je bliskoma spustila zaveso in se urno razpravila, da se ne bi morala slačiti pred njim. Ko so se zunaj oglašili koraki, mu je tiho odprla. Med prvim objemom so se njegove oči privdile mehki poltemi, da je mogel razbrati iz nje posamezne kose pohištva. Dvignil jo je v naročje in hitel z njo proti postelji. V par sekundah je bil tudi sam pri njej. Pozneje, ko sta se oddahnila, je rekla Anica:

»Ti, Fani, pravijo, se je zaročila.«

»Če naznani, bova čestitala.«

»Pravijo, da se je morala — pod srcem se ji nekaj giblje. Meni se zdi nemogoče. Ljudje so hudobni.«

»Nemogoče — hm, hm... Tebi se naprimer le vsled moje previdnosti ni pod srcem ne giblje. Ampak profesorji so tako nerodni.«

»Tvoja previdnost — lepa zasluga! Se vidi, vsi moški ste enaki. Ti torej misliš, da se pošteno dekle obesi kar tako prvemu na vrat in se mu prepusti meni nič tebi nič tudi pred poroko?«

»Tega nikakor ne mislim. Ampak... Vprašal bi te samo, zakaj sva naprimer zdaj midva tukaj?«

»Sirovina,« se je osuknila od njega.

»Jaz te ne razumem,« jo je skušal obrniti zopet k sebi.

»Jaz tebe le predobro razumem,« se ga je otresla. »Zdaj vidim, kako misliš o meni,« je zajokala v blazino.

»Mar hočeš, da bi se tudi tebi kaj gibalo? Da bi se morala tudi midva zaročiti?«

»Pfui, pfui! Kakšne besede! Kmet!« Prsti so se ji krčevito zarili v odelo, telo se ji je stresalo v obupnem joku.

Gledal jo je ves osupel. Kaj takega ni še nikoli videl. Ko bi le človek vedel, kaj ji je in kaj hoče. Slišal je, da se ženske večkrat skušajo, če je moški zmerom samo sladak in ljubezniv. Rusinje, je bral, so le tedaj prepričane, da jih mož globoko ljubi, če jih tuptam korenito pretepe. Mar duhti tudi poleg njega tako nežna

slovenska cvetka? In kako naj se je loti? Začel je zlepa:

»Sakra, punca, če ne boš kmalu tiho in pametna, ti zavijem vrat kakor mački!«

Zahtela je glasneje, planila vsa preplašena iz postelje in pobegnila v kot, kakor bi se hotela skriti pred grozno pošastjo. Gledal je to čudno bitje sključeno na tleh in ni vedel, kaj bi in kako. V enem skoku je stal tik za njo, jo pobral kakor otroka ter jo odnesel, dasi je otepala, kar je mogla, odkoder je bila ubežala. Brezbesedna, moško dejanska tolažba jo je kmalu toliko ukrotila, da se je nasmešnila in začela nato tudi sama vračati objeme in poljube.

»Kaj pomeni ta komedija?« je vprašal smehoma.

»Al nič,« ga je božala, »tako — za kratek čas. Zanimalo me je videti, kako bi se ti obnašal kot zakonski mož.«

»No, in kaj si videla?«

»Grozno. Ti zavijem vrat kakor mački — grozno!«

»Desdemona,« je komentiral.

»O — Desdemona,« se je muza-

la, ne rečem... A ti nisi rekel: »Kakor Desdemoni,« ti si rekel: »Kakor mački.« Se zdaj se tresem,« se je stisnila k njemu. — In kaj bi napravil, če bi se ti — recimo — nekega lepega dne — no, kratkoma izneverila?« ga je pogledala izzivajoče.

»Potem bi tisto grozno tudi uresničil.«

»Ne, ne,« ga je udarila po licu.

»Ta podoba crknjene mačke — pfui! Kajne, da me ne bi zadušil?« je prosila.

»Torej bi te vstrelil.«

»Kam?«

»Tukaj skozi, naravnost skozi,« ji je pritisnil kazalec v levo grud.

»Pa sebe tudi?« se je blaženo hahljala.

»Sebe — čemu?« jo je dražil.

»Da, da, sebe tudi!« je zahtevala.

»Kajne, da bi tudi sebe?«

»Ne vem,« je napol odnehal.

Zunaj so se oglašili koraki. Nekdo je obstal pred vrati in v rjavi pisemnici je skozi obrobne luknjice nekaj zabelelo.

»Pusti me,« se mu je izvila, prhnila izpod odeje in vzela pismo. Prebrala ga je najprej tiho zase pri oknu. Nato se je uročila zopet vsa razposajena poleg njega, pritisnila z levico njegovo glavo k svoji in držala z desnico pismo na odeji:

»Poslušaj!« Ljuba hči! Tukaj nič novega. Vrat — me drži še zmerom doma. Nekaj drugega ti moram sporočiti; mati mi je danes povedala s solzami v očeh. Tod, je rekla, trosijo ljudje, da se vlačijo s fanti po Dunaju, zlasti s tisto Trepetlikovo revo. Pamet, punca! Če izvem kaj pozitivnega, ti zavijem vrat kakor mački. Tolaži me nekoliko to, da se bližajo počitnice in te bom imel zopet pri sebi. Sporoči, kdaj prideš, da ti pošljemo denar za domu. Iskren pozdrav — tvoj oče.« — Na, zdaj mi ta tudi zavije vrat kakor mački. Saj pravim, da ste vsi moški enaki. — To je Pamitica. Stavim, da me je očrnil ta nori Pamitica, je zmečkala pismo in ga zalučila v kot.

(Konec prihodnjaja.)

da je boljše, če se pridružijo slabemu, da mu pomagajo uničiti Slovanec, nato nastopijo proti zavezniku, katerega bodo kot sozmagovalca uničili lažje in zagospodarili ob Jadranu. In to so tudi storili. Nastopili so javno kot nasprotniki Slovanov. To kažejo sklepi nemškega političnega društva v Trstu in poseben odsek nemškega Nationalverbanda na Dunaju, ki naj varuje in ščiti nemške interese na Primorju in vporabi vse sile v boju proti Slovincem. Uvedel se je ta odsek, kakor smo že poročali, z nesramno interpelacijo na železniško ministrstvo zaradi slavitiranja (?) ozkotirne naše železnice Voloska-Matule. V nedeljski »Tagespost« pa napovedujejo Nemci brezobzirno boj Slovincem na Primorskem in si laste vse pravice gospodarja in lastnika. S tem nesramnim izzivom se bomo že pečali. Za danes navedemo samo prva bojna sredstva, ki jih svetuje dopisnik primorskim in ostalim Nemcem. 1. Oživi naj se narodnostna zavednost Nemcev v Primorju, ponemči naj se kar se more in oživitvori naj se skupno in enotno vodstvo primorskih Nemcev (?) pod patronatom severnih Nemcev. 2. Pridobe naj si Nemci kolikor mogoče veliko ugodnosti za naseljevanje Nemcev, katero naseljevanje naj podpirajo vsi faktorji nemško-laške-primorske zveze. 3. Oživitvori naj se reden in živahen promet med severnimi in med primorskimi Nemci v svrhu skupnega nastopa za interese primorskih Nemcev v boju proti Slovincem in v varstvo nemških predpravil tudi proti Italijanom. 4. Pospešuje naj se posebno importiranje ženskega nemškega elementa v Primorje. (Izveti ni noben stan.) 5. Ustanavljajo naj se nemška društva, ki naj povsod podpirajo, če treba tudi gmotno svoje člane, samo da se obvaruje, zagotovi in pomnoži število Nemcev, in 6. ustanovi naj se v Trstu nemška trgovska banka, ki bo odprla kredit nemškim trgovcem in pomagala osvojiti Nemcem primorske trge. — To so nasveti, ki jih javno priobčujemo in publicirajo Nemci. Iz tega se razvidi, da so vrgli Nemci ovčji kozuh koncem leta 1913. raz ramo, ker notranjosti ne morejo več tudi pod tem kozuhom skrivati, in so napovedali boj v prvi vrsti Slovanom, toda že v ti napovedi groze Italijanom in si zagotavljajo, ne oziraje se na končni uspeh, svoje nemške interese, odnosno svoje plačilo za plen. Zato Slovenci, ki še do sedaj niste pojmovali nevarne igre potuhnenih Nemcev, stopite na krov in branite svoj dom, svoj rod, brez ozira na desno in levo, in naj vas napada Lah ali Nemec. Boj vam je prinesel Božič, novega sovražnika, strastnega in oholega, namesto miru, toda vsprejemite ga v svesti si svoje moči, ki stre in premaga v edinstvi vse sovražne napade na vašo posest in last, na vaše rodbine in potomce. Čim hujši bo boj, tem lepša bo zmaga, ker borite se za svoje zakonite pravice.

Laško tihotapstvo. V tržaški prosti luki se vedno bolj širi tihotapstvo različnega blaga. Te dni so zaleteli cel železniški voz vinskih sodov, ki so bili označeni kot napolnjeni z vinom in namenjeni v deželno, torej carine prosti. Tik pred odhodom vlaka pa so preiskali še enkrat sode in našli, da so bili sodovi napolnjeni s sirupom. Uvedla se je stroga preiskava, kazen bo velika.

Ženska rabuka v reški bolnici. V dermatološkem oddelku reške bolnice se je sprla neka bolnica z bolniškim strežajem. Med prepričkom so se vrgle vse bolnice, ki so bile pokoncu in ki so mogle vstati, na strežaja. Preteple so ga in vrgle iz sobe. Strežaj je poklical policijo, toda ženske so se zaklenile v dvorano in razgrajale naprej. Razbile so vse, kar so dobile in pometale skozi okna na dvorišče. Končno so vdrli stražniki in dva detektivna vrata in napravili mir. Sedem bolnic so aretirali, ostale so pustili v bolnici pod poostrenim nadzorom.

Legar v Istri. Legar, ki se vedno bolj nevarno razširja v Trstu, je začel ogrožati že tudi bližnjo in daljnjo okolico mesta. Vsak dan se prijavljajo novi bolniki. Poleg tega se čuje, da se je začel širiti legar tudi po provincijalnih mestih in tudi po Istri. Iz Istre je došlo že več poročil, da so oboleli ljudje za legarijem in to ne samo v mestih, marveč tudi po deželi. Ta bolezen je, če se zelo razširi, jako nevarna in zahteva v gotovih slučajih mnogo žrtv. Dolžnost zdravstvenega sveta je, da se pobriga za to, da se pouči nevedno ljudstvo o nevarnosti te bolezni in o načinu, kako se jo obrani.

Dnevne vesti.

+ **Galicija in Kranjska.** Ministrski predsednik grof Stürgkh je nedolžen gospod. Nič, pa čisto nič ni vedel o korupciji, ki vlada v Galiciji.

Vse ga je presenetilo, najbolj pa to, kar se je sedaj v državnem zboru govorilo o ministru Dlugoszu. Še tega ni vedel, kar se je javno pisalo. Že leto dni se bavijo razni listi z ministrom Dlugoszem in njegovimi kupčijami. »Slovo Polskie« je dolžilo ministra Dlugosza, da je po krivem prisegel in navedlo izpovedbe pri o tej stvari, a grof Stürgkh ni o tem ničesar izvedel. »Slovo Polskie« je ministra Dlugosza opetovano pozivilo, naj proti listu naperi tožbo in mu da priliko, doprinese za svoje obdolžitve dokaz resnice, a Dlugosz ni tožil, grof Stürgkh pa ni ničesar izvedel. Poslanec Breiter je v svojem listu šestkrat ožigosal kupčije ministra Dlugosza, napadal je Dlugosza na najhementnejši način, ga pozivil na tožbo in zahteval preiskavo, a Dlugosz ni tožil, preiskave ni bilo in grof Stürgkh seveda ni ničesar izvedel. Zdaj pa je grof Stürgkh vsled parlamentarnega razkritja silno presnečen. Tako posledno in sistematično preziranje vse javnosti kakor v Galiciji, prakticira grof Stürgkh tudi na Kranjskem. Kakor v Galiciji ni nič slišal in nič preiskal, kar se je javno trdilo s pozivom na tožbo, takisto dela tudi na Kranjskem. Kake obdolžitve so bile že izrečene, kake pozivi na tožbo so bili že podani, kake korupcijske afeze so bile že razkrinkane — grof Stürgkh ne ve ničesar in se za ničesar ne zmeni. Na Kranjskem dela po tisti metodi, kakor je delal v Galiciji — po metodi ignoriranja. Za galikiško se je ta praksa končala z velikanskim, za vso državo sramotnim škandalom — ali grof Stürgkh bo še toliko časa ministrski predsednik, da bo klerikalna korupcija na Kranjskem prišla v državnem zboru na razgovor?

+ **Klerikalni lažnivci.** Te dni je pisal brummi »Slovenec«, da je bil znesek po 200.000 K, katero vsoto je mestni občinski svet dovolil za zgradbo delavskih hiš, porabljen v razne druge svrhe, da torej mestna občina nima niti vinarja več za zidanje delavskih hiš. »Slovenec« se je seveda po svoji stari »krščansko-katoliški« navadi debelo zlagal, zakaj od onih 200.000 K ni v resnici porabljenega še niti vinarja, kar najbolj dokazuje dejstvo, da posojilo v znesku 200.000 kron, ki je bilo dovoljeno v ono svrhu, doslej še niti ni bilo realizirano! Takšna je resnica! Iz navedenega je razvidno, kakšnih podlih laži se poslužuje v politični borbi tisti list, ki velja za glasilo tistih katoliških vzornikov, ki so letos priredili katoliški shod in ki so na Kongresnem trgu posvetili sebe in slovensko ljudstvo — brezmadežni. To mora biti brezmadežna vesela, da se ji posvečajo taki — lopovi!

+ **Ubožne ustanove.** Mestni občinski svet ima pravico vsako leto razdeliti 20 ustanov med revne onemogle obrtnike. Tudi letos je podelil te ustanove in čisto v redu bi bilo, ako bi te ustanove dobili sami klerikalni obrtniki, če bi le-ti bili tudi sami klerikalni agitatorji. Ker pa je med onimi, ki so dobili ustanovo, tudi Al. Lavtar, ki slučajno ni pogodu poštenjaku Štefetu, ki se na deželne stroške za deželnim avtomobilom vozi na svoje agitacijske pohođe, je krščanski »Slovenec« ves iz sebe in bi revežu, ki se s poštenim in trdim delom jedva preživlja, rad odjedel tistih par kron, češ da je mož liberalen agitator. Poštenjak Štefe grozi, da se bo proti podelitvi onih ustanov pritožil, kakor je njegova navada, na deželni odbor. Bog mu blagoslovi to »plemenito« delo. No, pa vseh dni še ni konec in zgodi se še lahko, saj bog je pravičen, da se bo sedanja »plemenitost« še bridko maščevala tudi na poštenjaku Štefetu. Obrtniki pa, katerim bo vsled pritožbe na deželni odbor odjedenih tistih par kron, naj se gredo za to »krščansko delo« zahvaliti »časti-vrednemu« večnemu pritožbarju Štefetu.

+ **Značilno!** O volitvah v kamniškem okraju molči klerikalni monitor kakor riba. Ne črhne niti besedice o tatvini naprednih glasovnic, ki jo je zagrešil kot predsednik volilne komisije župnik Rihar v Mekinjah, molči pa tudi o volitvah v Tuhinjski dolini, kjer je bilo oddanih 30 glasovnic več, kakor je bilo sploh vpisanih volilcev v volilnem imeniku. Ta klerikalni molk govori cele knjige in izpričuje, da imajo klerikalci glede volitev v dr. Krekovem volilnem okraju tako slabo vest, da si o volilnem postopanju v tem okraju ne upajo ziniti niti besedice, boječ se, da bi s tem ne izdali kakšne lumparije, za katero sedaj naprednjaki slučajno ne vedo. Toda ta molk jim ne bo mnogo pomagal, ker se bo že skrbelo za to, da bo svet izvedel, da so proslule ogrske volitve malenkost proti temu, kar so klerikalci uganjali pri volitvah v kamniškem in brdskem okraju pod patronanco visoke deželne vlade in sicer zgolj v svrhu, da pridobe dr. Janezu Evangelistu Kre-

ku čim največ glasov in da s tem dokažejo, da »ljudskemu tribunu« niti najumazanejša afera, ki bi se je jih sramoval vsak cigan, ne morejo prav nič škodovati ne na ugledu in ne v zaupanju med ljudstvom! In res, vse to so klerikalci srečno dosegli s — tatvinami in sleparijami, ki smrde do neba! Zares Janez Krek je lahko ponosen na to svojo izvolitev!

+ **Po volitvi v Škofjo Loko.** Piše se nam: Hude so batine, ki so jih dobili naši klerikalci pri zadnjih naših volitvah v splošni in mestni kuriji, zato jih kar preboleti ne morejo! Sedaj bi najbrž kakemu naprednemu volilcu radi kaj škodovali, ali, kakor pravijo, celo volitve razveljavili in iz tega vzroka brskajo okoli, ako bi se jim posrečilo izvohati kako nepravilnost od strani naprednjakov. V ponedeljek se je pripeljal k nam neki ljubljanski klerikalec, Pogačnik od deželnega odbora. Le-ta je imel sila veliko in na tistem govoriti z našim županom. Med tem so pa znani klerikalni agitatorji nadlegovali ljudi po hišah z raznimi vprašanji o volitvah. Ne vemo če so ti čedni ptički tudi kaj bolj natančnega izvedeli in ljubljanskemu Pogačniku poročali o raznih hujškajocih pridigah po naših cerkvah, s katerimi so naši Kristusovi namestniki grozili z vsemi mogočimi časnimi in večnimi kaznimi, onim volilcem, ki so oddali svoje glasove naprednim kandidatom. Tudi bi ne bilo napačno, ako si je deželni preiskovalec loških volitev Pogačnik natančno zabeležil imena onih volilcev, katerim so razni klerikalci, neizvzemi seveda našega župana, izkaznice in glasovnice poskrili do dne volitve zato, da bi ne volili po svojem prevdanku, ampak po njihovem ukazu. Brez dvoma je tudi poizvedel za ime onega klerikalnega prenapeteža, ki je celo v volilnem lokalu zamenjal glasovnice drugim volilcem in katerim volilcem je predsednik volilne komisije Sinkovec pogledal v glasovnice, kaj je na njih napisano itd. itd. No gospodine Pogačnik, če niste v ponedeljek še dosti izvedeli kako smo Ločani volili, potrudite se še v Škofjo Loko, ker izvedeli boste še marsikatero zanimivost!

+ **Idrijskim klerikalcem** sta za ožjo volitev prihitela na pomoč v deželnem avtomobilu dr. Lampe in Štefe iz Ljubljane. Sklicali so v četrtek zvečer shod volilcev v hotelu Didji k temu vabili volilce vseh treh strank. Prišli pa so na shod z redko izjemo samo somišljeniki S. L. S. in tem sta gospoda iz Ljubljane prodajala svojo modrost in laži. Oba sta poudarjala, da je bil med socialnimi demokrati in narodno-napredno stranko sklenjen glede deželnozborških volitev dogovor, katerega pa narodno-napredna stranka ni držala in tako osleparila socialnodemokratsko stranko za idrijski mandat. Navzoči somišljeniki narodno-napredne stranke Novak je kak dogovor med naprednima strankama zanikal. To pa je ljubljanska gospoda in klerikalne zborovalce strašno razburilo, kar je bilo umevno, ker so se govorili razvijali glavno v tem smislu, da je narodno-napredna stranka osleparila socialnodemokratsko za idrijski mandat, sedaj pa pride nekdo in klerikalcem v obraz pove, da govore neresnico. Zanimiv je bil zlasti Štefe, ki je hotel imponirati idrijskim klerikalcem v tem, da je pripovedoval, kaj je že vse predlagal v občinskem svetu ljubljanskem, in koliko je S. L. S. že storila dobrega za delavstvo. Ker se naš somišljenik ni hotel prikriti z dr. Lampetom, so na to prosili razni klerikalni agitatorji dr. Lampeta, da jim da na napredne obdolžitve pojasnila. Dr. Lampe je prav rad ustregel klerikalnim prošnjam in pojasneval vse zadeve tako, kakor le on sam zna. Pozabili pa so klerikalci vprašati, kaj je S. L. S. storila za Idrijo, ki je v teku desetih let vplačala nad 800.000 K deželne dolo-klade. Kočevjarjem se je dalo nad 50.000 K, slovenski Idriji, kjer imajo klerikalni davkoplačevalci relativno večino, pa ničesar. To bi bilo predvsem zanimalo zborovalce. Toda taklo vprašanje bi tudi sicer premetenega dr. Lampeta spravilo v nemalo zadrego. Veliko pa ljubljanska klerikalna gospoda s svojim izletom v Idrijo nista dosegla. Pri ožji volitvi so klerikalci napredovali le za majhno številce glasov. Pri povratku se je gospodoma zgodila mala nezgoda, z deželnim avtomobilom sta običajla na cesti med Godovičem in Hote-drišico v snegu in prespala noč v konfortnem deželnem avtomobilu, dočim je moral sofer v snegu in noči tavati nazaj v Godovič, da je našel v hlevu prenočišče. Kdo bi mislil, da se bodo tako hitro udejstevile Štefetove besede o veliki klerikalni ljubezni do delavstva.

+ **Novomeški klerikalci** se organizirajo. Koncepient dr. Ogrizek se hoče v Novem mestu na vsak način

proslaviti in si v zgodovini klerikalne politike postaviti trajen spomin. Če bi od svoje omejenosti moral plačati davek, bi težko izhajal s svojo sicer dobro plačo v napredni pisarni. Vendar pa se mu mora priznati, da je za klerikalno stvar zelo delaven. Kar se ni posrečilo ne kanoniku Zlogarju, ne klerikalnemu trgovcu Jurju Picku, to se je posrečilo v kratkem času dr. Ogrizku. Namreč jetični »Meščanski zvezi« vdahniti novo življenje potom novega, smotnega organiziranega društvenega življenja. Dočim se je tu klerikalna zveza pod Zlogarjevimi vodstvom potikala po raznih gostilnah, jo je dr. Ogrizek spravil v rokodelski dom in ond organiziral novo društveno delovanje. Če so naprednjaki doslej to društvo smatrali kot jetično, bi bilo zdaj napačno, če bi se resneje ne zanimali za ta lov na lahkoverno meščanstvo in klerikalci so začeli s tem kar najbolj »vleče« — prirejajo koncerte, igre in zabavne večere. To so sredstva, ki na množico vplivajo, tudi če ista sicer ni klerikalna. To pa je ravno glavni namen klerikalcev. Ne samo delati za svoje ljudi, ampak v prvi vrsti si pridobiti privlačnost med manj zavednim naprednim občinstvom. V Novem mestu je že od nekdaj taka navada, da tudi sicer napredno misleče občinstvo najbolj napolnjuje prostore klerikalnih prirediteljev. Izkušnje pa nas uče, da pri trajnosti takih vabljivih načrtov vselej nekaj ostane na račun klerikalni politiki. Če že drugega ne, ljudje postajajo indiferentni, mlačni v vrstah svoje stranke. Klerikalni zvezarji imajo za predpust obsežen program na razpologo, s katerim bodo lovili tudi naše občinstvo. Treba je, da vsak osebno v svojem krogu opozarja naše ljudi, da so tisti časi minili, ko so bile klerikalne prireditve res samo zabavne prireditve zasebnega značaja. Zdaj klerikalci z vsako tudi zabavno prireditvijo skušajo le ojačiti svojo politično organizacijo.

+ **Deželni odbor brez srca.** Kakor se je že kratko poročalo, je deželni odbor brez službenega vzroka v tekem 48 ur postavil na cesto bivšega dacarja Josipa Šimenca iz Radeč pri Zidanem mostu. Radeški župnik Hirsche (župnik Hirsche ima jako veliko masla na glavi, kot kaplan v Zagorju ob Savi je hodil vasovat, kot navadni fantje in so ga večkrat jutraj rudniški uslužbenci obsvetili) je izvedel po svojih petolizcih, da se je baje Šimenc izrazil v neki gostilni »da so nebesa za stare babe in otroke«. Kar pa niti resnici ne odgovarja. Šimenc je 41 let star in oče 6. dečkov v starosti od 2—11 let. Mož je neomadeževan, poklic njegov je bil dacar. Služil je vestno in zvesto svojemu delodajalcu. Samo eno napako je imel, da ni bil strasten agitator za klerikalno stranko in to je grizlo in jedlo župnika Hirscheta. Maščeval se je ne samo nad njim, ampak še nedolžnimi otročičkom je odvezal kos kruha. Seve, da je deželni odbor z dr. Lampetom vred takoj vstregel župniku, ter Šimencu poslal dekret, da mora v 48. urah izginiti iz službe kot dacar. Niti vredno se tem brez srčnim ljudem ni zdelo, da bi uvedli disciplinarno preiskavo. Zadosti je našemu »pravničnemu« deželnemu odboru, kar mu poroča župnik. Nasproti pa je nam poznan slučaj, da je dacar Rupnek v Zagorju ob Savi si izposojeval denar od strank, s katerimi je imel službeno opraviti. — Se celo dalje je šel: na Konjšci je šel z njim tamošnji župnik Mohar k gostilničarju, da naj Rupniku posodi 2000 kron. Torej z eno besedo »pumpal« je koder je le moral. Tudi v moralnem oziru baje ni vzor krščanskega moža. — Pravični deželni odbor pa neče tega videti in to samo vsled tega ne, ker je Rupnik agitator za farovski stranko. Mož, kateri je poštenjak skozi in skozi, bil pošten v svoji službi, je deželni odbor vrgel na cesto v sredi mrzle zime — s 6 otroci in ženo. Vsak pošten človek mora obsojati to krutost deželnega odbora. — **Danes je žrtve deželnega odbora brez službe in njegova družina ima osem lačnih želodcev.** Ape-liramo na napredne zavode in podjetnike, ako ima kdo prazno mesto, naj da poštenemu in značajnemu možu kruha za njegovo nedolžno družino. Da, da, »Slovenec« večkrat zabavlja čez turške razmere — a naših pa ne vidi. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na: Josip Šimenc, bivši dacar, Radeč pri Zidanem mostu. Upamo, da se bode našlo sočutno srce, ter tej nedolžni žrtvi klerikalne strahovlade dalo službo.

— **Pravno stališče ženske v avstrijskem pravu.** Na prošnjo »Splošnega slovenskega ženskega društva« je priredilo društvo »Pravnik« v soboto zvečer prvo predavanje o ženskem pravu. Kot smo že poročali je predaval sodni svetnik g. Fran Mohorič. Predavanje je bilo jako zanimivo ker nam ni nudilo samo splo-

šen vpogled v stališče ženske v današnjem življenju z ozirom na njeno pravno stališče v Avstriji, marveč ker nam nudi obilen in bogat vspre-d v posameznih točkah, še obširno polje podrobnega dela. Ta razprava, ki je produkt temeljitega študija strokovnjaka, naj bo začetek predavanj te vrste in obenem okvir, v obsegu katerega bodo poznejši predavatelji lahko nadrobneje razpravljali o posameznih začrtanih razdelkih. Govornik je razdelil svoj obsežen in temeljit študij v 6 glavnih oddelkov. V naslednjem navedemo vsled pomankanja prostora in v nadi, da se bavi-jo zainteresirani strokovni listi obširneje s tem važnim predmetom natančneje samo glavno razporedbo njegovega obširnega študija. Govornik je orisal najprej pravice ženske v področju občega državlanskega zakona. Te se dele v pravice osebnosti (prirodne), pravice v rodbinskem življenju, pravice ženske kot zastopnice v rodbini in pravice ženske v dednem pravu. Dalje: Pravice ženske v širšem zasebnem pravu in sicer v trgovinskem, v meničnem in v obrtnem pravu. Ženska v zasebni in javni slovesni svedočbi in sicer pri oporoki, pri poverjenju osebne istosti in v kazenskem postopku kot sodna priča. — Ženska zastopnica samosvoja in kot zastopnica za druge in sicer v spornem civilnopravnem postopku, v izvenspornem postopku, v obrtnosodnem postopku in v nespornem postopku. — Pravno stališče ženske v javnem pravu in sicer v političnem in socialnem življenju a) ženska vladarica, b) ženska in poslanstvo (deželno, državno), c) ženska v občinski upravi, v cerkvenem pravu a) ženska in njeno socialno stališče v katoliški cerkvi, b) ženska v razmerju z duhovništvom in c) ženska — cerkvenica? Nekateri posebeni odnosi ženske v izvršbenem pravu in sicer 1. ženska nadomestna plačiteljica, 2. a) kupovalka, izdražiteljica, b) izdražiteljica — začasna prisilna upravnica in c) ženska posojevalka — izterjevalka, izvršiteljica in izredna prisilna upravnica z uradnim delokrogom v zasebnem (nepoklicnem) življenju. Ta kratka razpredelba nudi bogato snov za nadaljno delo na tem hvaležnem polju in gotovo smo predavatelju dolžni vsestransko hvalo ne samo za njegovo krasno predavanje, marveč tudi posebno za temeljito razdelitev ogromne vsebine tega zanimivega in posebno za nas tako aktualnega predmeta.

— **Ljubljanski šahovski klub** je priredil 20. t. m. v kavarni »Union« simultansko šahovsko igro. Dr. Milan Vidmar je igral naenkrat proti 20 deloma dobrim igralcem. Kakor ni bilo drugače pričakovati, je dobil tekmo 2³/₄ ure 17 partij, izgubil samo 2 in sicer proti prof. L. Vagaji in dijaku Z. Fakinu ter remiziral z zasebnim uradnikom A. Dolencem. — Dr. M. Vidmar, ki je igral že v več mednarodnih turnirjih, spada med najmočnejše sodobne šahovske igralce. Preselil se je pred kratkim v Ljubljano in obljubil svoje sodelovanje v šahovskem klubu. Šahovski klub ima odslej svoje igralne večere v kavarni »Union« ob ponedeljskih, sredah in sobotah od 8. ure dalje.

— **Uspeh Slovence na Hrvaškem.** Iz Karlovca ob Kolpi nam pišejo: V našem mestu se mudi gdč. Fina Kovač, asistentinja zdravnika g. dr. Rusa v Ljubljani. Gdč. Kovačeva je priredila v Karlovcu tečaj za jecljavce, ki je jako lepo uspel. Vrh tega je imela gdč. Kovačeva javno predavanje o jecljanju in bolešnih govoru. To predavanje se je vršilo v natlačeno polni mestni posvetovalnici, a občinstvo je predavateljico burno akklamiralo. Lokalni tednik »Narodni Glas« je jako pohvalno referiral o tem predavanju, poudarjajoč, da je gdč. Kovačeva prva dama, ki je javno predavala v Karlovcu. Gdč. Kovačeva bo nadaljevala svoja predavanja celo zimo in na spomlad.

— **Pomožna šola v Ljubljani** je imela 20. t. m. mično božičnico, ki jo je v prvi vrsti omogočil gospod župan dr. Ivan Tavčar. A tudi drugi dobrotniki so z znatnimi prispevki v denarju in blagu pokazali zanimanje in naklonjenost duševno zaostali deci. Znatno vsoto je daroval g. Edmund Kavčič; gdč. I. Jančar je brezplačno poslal 40 kosov peciva, trgovka g. Žibert denarno podporo; poleg tega je še nekaj skritih darovalcev. — Obdarovanih je bilo 46 gojencev deloma z gorko obleko, deloma s čevlji, vsi pa s pecivom, slaščicami in igračami. — Božičnice se je udeležil g. c. kr. okrajni šolski nadzornik Anton Maier, ki je gojencem na ljubezniv način pojasnil pomen božičnice in jih spodbujal k pridnosti in ubogljivosti. Navzoči so bili še g. šolski vodja Ivan Levce, g. katet Pavel Zajec in starši, oziroma sorodniki obdarovancev. — Preblagim dobrotnikom, ki so omogočili ljubko božičnico in napravili gojen-

cem toliko veselja, tisočerna zahvala!

— **Gostilne in kavarne.** C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je na prošnjo gostilničarske zadruge ljubljanske dovolilo, da smejo imeti gostilničarji in kavarnarji na Sv. večer t. j. 24. decembra in na Silvestrov večer t. j. 31. decembra celo noč odprto in sicer v celem okolišču c. kr. državne policije tako v Ljubljani, Spodnji in Zgornji Šiški, kakor tudi na Viču in v Mostah. Izvzeti so lokali, kjer se toči žganje.

Kinematograf v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji. Poroča se nam: Usmiljeni bratje v Kandiji so si izmislili novo privlačno sredstvo. Začeli so s kinematografskimi predstavami. Oficijsko se razglasa, da je ta za bolnišnico bolj nenavadna uvedba samo za bolnike namenjena, da se tisti bolniki, ki niso navezani na postelj, lahko tudi malo pozabavajo. To je vse prav in lepo, ampak v prvi vrsti bi morali usmiljeni bratje vendar skrbeti, da dobe na svoj zavod **zdravniško moč**, kakor so jih v predzadnjem času imeli in katerim edino se imajo zahvaliti za svoj rešene, ki je pa po odhodu res uglednih zdravnikov n. pr. dr. Defrance-scheja in tudi še njegovega naslednika dr. Buha že padel na nivo deželne bolnišnice v Ljubljani. Tudi za boljše zdravila bi usmiljeni bratje lahko skrbeli in da bolniki ne bi stradali, imeli boljše hrano kot jo imajo pod sedanjim priporjem. Če bi bil ta glavni pogoj za bolniški zavod v redu, bi le odobravali, če se bolnikom preskrbi tudi taka zabava.

Novomeški pater Pavel izganja tercijalke iz cerkve. Znano je, da je novomeški župan po shodu, na katerem sta prišla Jarc in vladni zastopnik navskriž, sklical v mestno dvorano protestni shod, na katerem se je razpravljalo o tej aferi. Na ta shod so tudi klerikalci poslali svoje zaupnike in zlasti se je opazalo, da je prišlo največ tretjerednic. Med temi tudi oseba, ki je v Novem mestu znana zaradi svoje pobožnosti in ki je bila zapisana v ljubljanski Marijini družbi. Ta oseba se je izrazila, da je imel župan prav v vsem, kar je povedal na protestnem shodu. Ženska pač ni mislila, da se je s tem priznanjem resnice kaj pregrešila proti krščanski veri. Pa mora že tako biti, kajti pater Pavel je dotično žensko na prižnici javno izobčil iz tretjega reda in ji prepovedal udeleževati se pridig in tretjerednic namenjenih ceremonij ter ji to še pismeno sporočil. Seveda v Novem mestu prevladuje mnenje, da je pater Pavel porabil to priliko, ker dotična ženska preveč ve o patru Pavlu.

Uboj v Dolnji vasi pri Ribnici. V Česarkovi gostilni sta se sprla fant Franc Mohar in Anton Kromar zaradi Kromarjeve sestre, ki jo je Mohar zasledoval. Odhajaje iz gostilne sta se na cesti spoprijela in je Mohar Kromarja zabolal petkrat tako hudo, da je Kromar drugo jutro umrl.

Bukovje pri Postojni. Ravno sedaj ob deželnozbornih volitvah si je neki brezvestni zlobnež ohladil svoje podivjano in farizejsko srce s tem, da je uničil 17 še mladih sadnih dreves. Posestnikom Iv. Jurca ml., Ivanu Jurca st. in Jurju Klemencu v Gorenjah, ki so imeli prav lepe sadovnjake, se je povzročila velika škoda. Tanjša drevesa je zlobnež posekal, debelejšim je pa olupil kožo. Vsi tedaj se obračajo na slavno občinstvo našega okraja s prošnjo, naj bi vsak po svoji moči skušal poizvedeti ime tega zločinca in to naznaniti občinski pisarni v Bukovju proti nagradi 50 K, katere bo takoj prejel. Za tajnost se jamči.

Amerikanske novice. Iz Clevelanda poročajo: Železniški vlak je povozil Luko Žnidaršiča, doma iz Bločice pri Grahovem. Vlak je nesrečnika čez prsa prezeval.

Kinematograf »Ideal«. Danes, sveti večer je kinematograf zaprt. V četrtek 25. in petek 26. decembra, božične praznike sledi čisto spored: 1. Kako v Parizu ravna s sipino. (Narav. posnetek). 2. Bubi in živi mannequin. (Komično). 3. Žurnal Pathé. (Najnovejša, šport, moda itd.) 4. Maks bi jo rad posnel. (Veselo igra z Maksom Linderjem.) Samo zvečer. 5. Baby ženitovanjski posredovalec. (Komično). 6. Poljub ciganke. (Veselo-origionalna učinkovita drama v 2 dejanjih.) 7. Leo na študijskem potovanju. (Komično).

Društvena naznanila.

»Domovina«. Snoči se je vršil občni zbor »Domovine« za preteklo šolsko leto. Iz poročil funkcionarjev društva posnamemo, da je društvo podpiralo v preteklem letu 96 dijakov, razdelilo je 18.917 kosil in 16.268 večerij, za kar je izdalo društvo 9294 K 60 v. Prejelo pa je dru-

štvo na letni članarini 1296 K 80 v, na mesečnih prispevkih 1748 K 93 v, na podporah občin in denarnih zavodov 2250 K. Društvena prireditelj, prirejena po inicijativi ge. Reisernejeve in pod vodstvom ge. Zupančičeve je dala čistega dohodka 1862 K 52 v. Obema damama in gospe in gospodičnam, ki so sodelovale, izreče občni zbor zahvalo. Istotako izreče zahvalo tudi občnam in denarnim zavodom, ki so pomagali društvu z denarnimi podporni. Darovali pa so: mestna občina ljubljanska 1000 K, po 500 K Kreditna banka in Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice, 100 K Posojilnica Cerknica, 50 K Posojilnica v Logatcu, po 30 K Kmetijska posojilnica na Vrhniki in Obrtno pomožno društvo v Ljubljani, po 20 K Posojilnica v Črnomlju in Učiteljski konvikt. Zahvala se izreče nadalje tudi ge. županji dr. Tavčarjevi, g. dr. Šlajmerjevi in ge. dr. Majaronovi, ki so skrbele za popolno hrano več dijakom. Končno je bil izvoljen namesto prof. g. J. uga, ki je izstopil iz odbora, sodnik g. dr. Munda ter se je izrekla zahvala tudi blaginiku dr. Brezniku.

Silvestrov večer, katerega priredi ljubljanski Sokol na starega leta večer v telovadnici Narodnega doma obeta postati nad vse vesel in zabaven zaključek starega leta. Pri večeru sodeluje bratski orkester Sokola I. Spored bodo spolnile razne telovadne točke; tako skupine zbranih telovadcev na bradlji, marmornati kipi, katere izvajajo telovadci, dalje drugi smeja polni prizori »prvič na plesu«, produkcija dveh šaljivih gimnastov in dr. O polnoči alegorija. Poje tudi odlični bratski pevski kvartet. Po polnoči ples za mladež. Začetek ob 8. zvečer.

Sokol I priredi v soboto, 27. t. m. v društvenem lokalni prazdanje. Predava br. St. Vidmar o mednarodni tekmi v Parizu. Dalje opozarja društvo svoje članice in člane, da se vrši v soboto 3. januarja 1914 v veliki dvorani Mestnega doma velik Sokolski ples. Dne 11. januarja pa se vrši v društvenih lokalih redni občni zbor društva. Opozarjamo članice in člane na te naše prireditve.

Silvestrov večer slov. pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. V pevske delu zapoje društveni mešani zbor veselo dr. Schwabovo koncertno kolo »Se ena«, šaljivo dr. Gajmir Krekovo »Idilo«, Adamičevi skladbi »Večer« in »Mlad junak«. »Idila« in »Večer« se v Ljubljani izvajata prvič. Moški zbor nastopi z Adamičevim fantovskim »Vasovalcem« in prednaša stari, šaljivi Hajdrihov moški zbor »Petelinčkova ženitev«. Prijatelji slovenske pesmi na Silvestrov večer v Mestni dom! Vstopnina 1 K, cenj. podporni člani »Lj. Zvona« so vstopnine prosti.

Trgovski plesni venček. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« priredi kakor smo že poročali 10. januarja prihodnjega leta v veliki dvorani »Narodnega doma« trgovski plesni venček. Začetek ob pol 9. zvečer. Sodeluje slavni ljubljanski društveni orkester. Vstopnina 2 K za osebo. Plesni odbor se za to prireditev pridno pripravlja ter je poskrbel, kakor prejšnja leta tudi letos, za lepa damsko darila in vstopnice. Vabila se bodo razposlala v soboto 27. t. m. Ker je po sebi umevno mogoče, da se pri največji paznosti lahko kako osebo prezre, prosimo dotične, ki bi morda po pomoti ne dobili vabila, da blagovolijo to sporočiti društvu. Čisti dobček je namenjen dobroteljem in pravam društvu. Gg. člane in prijatelje društva vabimo, da se te prireditve udeležijo z rodbinami vred v obilem številu.

V predpustu 1914 priredi ljubljanska krajevna skupina avstrijskega mornariškega društva v veliki dvorani hotela Union dva koncerta pri pogrnjenih mizah. Koncertu bo sledila obakrat, ako bo razpoloženje za to, plesna zabava. Člani društva in njih rodbine imajo prost vstop, nečlani plačajo 1 K vstopnine.

Čitalnica v Šiški ima na dan sv. Štefana ob 2. popoldne svoj redni letni občni zbor z navadnim dnevnim redom. Častiti člani se tem potom vabijo, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Telovadno društvo Sokol Vič priredi običajni Silvestrov večer z gledališko predstavo, prosto zabavo in plesom. Vprizori se burka v 3 dejanjih »Nebesa na zemlji«. Večer se vrši v prostornem salonu gospoda J. Trauna na Glincah. Ker se cenjene igralki, kakor tudi igralci za nastop pridno vežbajo in ako računamo na uspeh in dovršenost zadnje predstave na Martinov večer burke »Doktor Hribar«, upamo, da bomo imeli tudi res lep prijeten in zabaven Silvestrov večer. V očigled splošnega napredovanja Sokola na Viču bi bilo želeli, da se udeležijo te narodne prireditve ne samo dosedajni redni obiskovalci sokolovih prireditev, marveč, da združi ta večer vse prijatelje Sokolstva, napredka in vesele

neprisiljene zabave. Na zdar. — **Viškemu Sokolu** je izročil Rudolf Jurman, brvski mojster na Glincah, znesek 20 K, katere je pridobil društvu s tem, da si je dal obriti v veseli družbi brke. Hvala!

Telovadno društvo »Sokol« v Škofji Loki naznanja, da se vrši VIII. redni letni občni zbor v nedeljo 28. decembra ob 2. uri popoldne v društveni telovadnici z običajnim dnevnim redom.

Prosveta.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Jutri, v četrtek, dne 25. t. m., se ponovi zvečer ob pol osmih vrlo uspeša drama »Svetinova hči«. Svetino igra gosp. ravnatelj I. Borštnik, njegovo hčer gđc. Winterova. Druge večje vloge so v rokah ge. Bukškove in gg. Danilo in Skrbinška. Ga. Juvanova in gosp. Povhe igrata dve zabavni komični vlogi. Režiser je gosp. M. Skrbinšek. — V petek, dne 26. decembra je noviteta. Uprizori se namreč ob pol 8. zvečer velezabavna burka »Nervozne ženske«. Glavne vloge so v rokah ge. Bukškove, gđc. Wintrove, Gjorgjevičeve ter gg. Povhe, Šest in Danilo. Režiser je gosp. M. Skrbinšek. — Popoldne se ponovi »Brat Martin« z gosp. Skrbinškom v vlogi Martina in gosp. Povhetom v vlogi krojača Črvička. Režiser je gosp. J. Povhe. — Opozarjamo, da se konča predstava »Svetinova hči« ob 2/4 10. in ne ob 1/4 11., kakor pravijo pomotoma plakati.

Opera. Repriza »Madoninega žonglerja« je izborna uspeša. Žonglerjeva pesem o svobodi, kuharjeva legenda v drugem aktu, uvodni zbor drugega dejanja itd. — vse zasluži za čuvstveno in precizno izvedbo popolno hvalo. Vnovič omenjamo temperamentno in naravno igro in lepo petje gosp. Jastrzebskega. — Obisk je bil jako dober.

Rnjževnost.

— **»Cerkvene miši«.** Cena 2 K, vezan izvod 3 K 20 v, po pošti 20 v več. Lepa in obsežna knjiga leži pred nami. Na ovitku je natisnjena zelo značilna slika: mogoče se dviga krščanski križ nad skalnati svet, a na koreninah tega križa glodajo miši, one črne miši, ki so s svojim početjem spravile največ nesreče nad katoliško cerkev. Svoje dni so pripadali katoliški cerkvi vsi civilizirani narodi na svetu, a črne miši so izpodjedle korenine katoličanstva in pregnale iz krščanske cerkve največje in najbogatejše narode. Celo med ubožnimi, zapuščenimi Slovenci so črne miši že izpodjedle pred stoletji cerkvene korenine tako, da je že največji del naroda prestopil k protestantom in le državna oblast je obvarovala z ognjem in mečem katoliško cerkev na Slovenskem. Pa tudi v naših dneh vidimo, kako cerkvene miši uničujejo cerkev. Kdo je provzročil, da so Italijani pred dobrimi tridesetimi leti kakor en mož nastopili proti papeževi državi. V era ne, saj so Italijani še vedno eden najvernejših narodov. Cerkvene miši so provzročile razsulo papeževе države, cerkvene miši so provzročile, da se je francoski narod vprl in zaprl cerkve ter izpeljal ločitev cerkve in države, cerkvene miši so krive, da je na Portugalskem prišlo do cerkvi sovražnega preobrata, kakor so sploh cerkvene miši krive, da se je v tolikih državah začelo tako hudo vojskovanje zoper poseganje duhovnika v posvetne zadeve. Tudi slovenski narod je že zapleten v ta boj. Začel se je med nami dosti pozno, začetkom devetdesetih let. Takrat se je slovenska duhovščina začela deliti: eni so stopili na narodno stran in ostali kar so bili, učitelji, svetovalci, pomočniki, tolažniki in dobrotniki naroda — služabniki ubogega in teptanega ljudstva — drugi pa so zavzeli nasprotno stališče in se vrgli v boj, da bi bili ljudstvu ne učitelji in svetovalci, nego zapovedovalci, ne pomočniki, tolažniki, dobrotniki in služabniki, nego vladarji. Med ljudstvom samim je nova klerikalna struja, ki se širi vse bolj in narašča vse močnejše; kolikor bolj so cerkvene miši na delu, toliko bolj se širi razdor med narodom in duhovščino. Duhovnikov, ki nečejo biti drugega, kakor učitelji in svetovalci, dobrotniki in tolažniki ljudstva, je čedalje manj, kolikor je med duhovniki več takih, ki so se posvetili temu poklicu, ne da bi delali za narod in mu koristili, nego da bi mogli udobno in brezskrbno živeti, uživati časti in dobrote življenja in se kot vladarji povzdigniti nad vse drugim, ki si z delom služijo svoj kruh. Slovensko življenje je majhno in njegove razmere so revne, zato posega ta razdor pri nas dosti globlje v vse javno in zasebno življenje, pretvarja vse razmere in provzroči dostikrat titanske boje in tudi pretresljive drame. Vse naše javno in zasebno življenje stoji

v znamenju boja zoper klerikalizem, oziroma za pridobitev neomejenega gospodstva klerikalcev nad narodom. Ta konflikt, ki je prevzel že ves narod, kateremu so posvečene vse moči in vsa sredstva, mora mikati vsakega pisatelja, ki želi ustvariti sliko iz življenja. Prvi pisatelj, ki se je lotil tega velikega problema iz našega narodnega življenja, je avtor knjige, na katero danes občinstvo opozarjamo. »Cerkvene miši« so slika iz našega sedanjega življenja, krepka in resnična slika bojev in preganjanj in trpljenj, katerim so izpostavljeni vsi, ki se ne dajo ukloniti pod klerikalno oblast, pa tudi slika zmage poštenosti in pravičnosti nad zlobo in tiranstvom. Pisatelj nas popelje na deželo, v kraj, kjer sta vladala sloga in prijaznost med vsemi prebivalci. V ta kraj zanese usoda cerkveno miš, mladega kaplana. Ta kaplan je pravi tip novodobnega klerikalnega duhovnika, bojevit, lakomen denarja in časti, brez vere v srce, fanatik, drzen in neizbirčen v svojih sredstvih. Ta duhovnik zaseje med prej srečno in zadovoljno prebivalstvo preprič in nasprotja, hujska in zapeljuje otroke proti staršem in starše proti otrokom, preganja svojega župnika in mu onemogoči obstanek in provzroča sploh v občini in v družinah prave nesreče, dokler ga ne zadene zaslužena kazen. Res, iz te povesti spoznamo šele do dobra in natančno, kakšno je delovanje cerkvenih miši. Pisatelj te velezanimive povesti nam je podal pristno realistično sliko, pravo podobo življenja, in čitati to knjigo, ni samo zabavno, nego tudi podučno. Ljudski roman je to, ne čtivo za gosposke nevrastenike in literične gospodične, v katerem spoznamo v vseh potankostih življenja slovenskega ljudstva, hrepeneja in boje, srečo in nesrečo tega dobrega in nadarjenega, a tako žalostno zaostalega naroda. V preprostem slogu, a prikupljivo in mično razvita pisatelj podoba za podobo in jih združuje v krepko, v srce segajočo celoto. Dejanje je zanimivo in mično, vse osebe pa zelo srečno in preganljivo karakterizirane. »Cerkvene miši« so lepa povest, ki jo pozdravljamo s toliko večjim veseljem, ker je nad vse aktualna in torej dvojno zasluži, da se čim najbolj razširi. Dajala bo čitateljem zabave in razširjala obzorje, delala jim bo kratek čas in jim odpirala oči.

— **Muhe.** Kratkočasne zgodbe. Spisal Blaž Pohl. Broširano 1 K 50 v, vezano 2 K 40 v. Te kratkočasnice je kritika splošna z veseljem pozdravila in jo priporočila občinstvu v nakup in čitanje. Priporočamo jo zlasti tistim, ki božično in novoletno darilo. Kdor se od srca nasmeje, si podaljša življenje in »Muhe« so prav uspešno sredstvo za to. Naročite si jih! Dobivajo se v **Narodni knjigarni v Prešernovi ulici v Ljubljani**.

— **Slovenski citiraji!** Ali imate že »Slovenske narodne pesmi za citre in petje«? Ali že veste, da je pred kratkim izšel IV. zvezek, ki se znatno odlikuje po obliki in po vsebini? Ako še nimate teh zvezkov, naročite jih s poštno nakaznico. Vsak zv. je po 2 K, vse štiri pa dobite za 7 K. Imam pa dva naslova: Ivan Kiferle, Ljubljana, Krojaška ulica 8, II. nadst. (tukaj stanujem), Ivan Kiferle, Medvode, Kranjsko (tukaj pa službujem). Prvi naslov je bolj gosposki, drugi pa je bolj praktičen, ker je krajši. Ste razumeli? Da. Priporočam se!

— **Pravilice.** Pestra zbirka pravilic, na čelu jim Erbenova Zlatolaska, za njo niz najlepših hrvatskih pravilic, kakor Zmaj in cekarjev sin, Vrlim pobratim, Usod, ki deli srečo in nesrečo, Pepelka, Poprček, Div-Konjič, Zmaj ženin, Grad niti na nebu, niti na zemlji, se dobi v **Narodni knjigarni v Ljubljani**. Knjiga, ki je najprimernejše darilo za našo mladih posebno sedaj za Miklavža in za Božič, ima poleg lepe in bogate pravilice vsebine tudi več krasnih raznobarnih slik in risb k tekstu. Posebno lepe so slike kakor uvodna slika Zlatolaska. »Zlati lasje so ji vzplavali v gostih kitah z glave dol do zemlje...« Dalje: »Bil je nekoč kralj«. »Uganeš li, katera izmed njih je Zlatolaska« in »Jurček jo je odvedel svojemu gospodu za nevesto«. Lepe so risbe: »Aždaja in carjev sin«; »Usod, ki deli srečo in nesrečo«; »Pepelka«; »Poprček«; »Div konjič«; »Zmaj ženin« in »Grad« niti na nebu, niti na zemlji. Knjiga, ki se dobi, kot že omenjeno, v Narodni knjigarni v Prešernovi ulici, stane 5 K. po pošti 5 kron 30 v. Ta knjiga je edina svoje vrste in jo toplo priporočamo slovenskim staršem.

Izpred sodišča.

Afera italijanskega poslanca. Včeraj se je pričela pred veronskim kazenskim sodiščem razprava zaradi razžaljenja potom tiska proti izdaja-

telju Franchiniju in odgovornemu uredniku Castelliju lista »L'Arena«. Toži ju socialnodemokratski poslanec italijanske zbornice Todeschini. Kakor smo že poročali, je tožbo povzročila vest lista »L'Arena«, ki pravi, da je tržaški list »Coda del Diavolo« osumil socialnodemokratskega poslanca veroneškega, Todeschinija, na način, ki more človeka moralno uničiti. List je potem izrekel nado, da bo poslanec Todeschini demencial v svojem lastnem interesu ta razkritja, ker bi se sicer smatralo, da obdolžitev še nadalje obstoji, in ker bi bil Todeschini nevreden, da sedi in glasuje še nadalje v italijanski zbornici kot zastopnik naroda, in še manj, da se še nadalje nazivlje Veronežana. Odgovorni urednik je izjavil pri zaslišanju, da ni česar ne ve. Če bo spoznan za krivega, bo nosil posledice. Izdajatelj Franchini je izpovedal, da je natisnil oni članek v nadi, da bo demencial. S tem ni niti obtoževal niti žalil. Potem so zaslišali celo vrsto prič, ki pripadajo vsem mogočim strankam, socialni demokrati, klerikalci, nacionalisti. Vsi so izjavili, da je članek »Arene« napravil na nje največji vtisk. Poseben vtisk je napravila izpoved nacionalista Srenellija, ki je sodnemu dvoru izročil tudi poročilo predsednika tridentinskega komiteja v Trstu, dr. Nanija. Dr. Nani izjavlja, da ga je policijsko ravnateljstvo pozvalo kot predsednika tridentinskega komiteja v Trstu ter ga vprašalo, je-li ima v resnici tajno agenturo za naseljevanje Italijanov iz krajevstva. To je dr. Nani odločno zanikal ter izjavil, da ima tridentinsko društvo edino tla namen, da dobiva delavce iz Tridentinskega za Trst. To pa dela društvo popolnoma nesebično in iz ljubezni do naroda. Policijski komisar v Trstu mu je povedal, da je stvar ovdal Todeschini. Med razpravo je večkrat prišlo do hrupnih nastopov med posameznimi strankami. Bila je nevarnost, da pride do pretepa. Konečno je moral predsednik razpravo suspendirati ter izprazniti galerijo. Pri nadaljni razpravi so zaslišali tudi dva prejšnja župana veroneška. Tudi izdajatelj lista »Verona Fedele«, neki kanonik, je bil zaslišan. Ta je izjavil, da je napravila vest »L'Arena« nanj globok vtisk. S časnikarskega stališča po njegovem mnenju članek ni vseboval nikakršne žalitve. Razprava se danes nadaljuje.

Razne stvari.

* **Deficit vratislavske razstave.** Iz Vratislave poročajo, da so bili v zadnji občinski seji predloženi računi znane razstave. Razstava ima dosedaj 1.200.000 mark deficita.

* **Obligatorično cepljenje proti legariju.** Francoski senat je sprejel predlog senatorja Labbéja, s katerim se uvaja v francoski armadi cepljenje proti tifusu kot obligatorično.

* **Mučenje v ječi.** Iz Varšave poročajo: V ječi v Piotrkovu je tajna policija mučila kazence. Kazence so pretepali, jih mučili z gladom ter neobelečene zapirali v mrzle celice. Guverner je takoj ukazal, naj se izpuste nedolžni.

* **Peruggia - Rus.** Iz Petrograda poročajo: Odeški slikar Zelluk, ki pozna tatu Mone Lise, Peruggia, trdi, da je Peruggia doma v Odessi. Baj je bil tudi dijak odeške umetniške akademije, l. 1905. v času revolucije pa se je izselil iz Rusije.

* **Bavarsko proti ameriškemu tobačnemu trstu.** Iz Monakovega poročajo: Vsem bavarskim oficirskim kazinam je bilo prepovedano, kupovati izdelke nemško - ameriškanskega tobačnega trsta. S tem je Bavarska začela boj za izdelke nemških tovarov.

* **Nered v pariškem Louvru.** Pariški »Cri de Paris« konstatira, da od desetih Lenainovih slik, ki so bile v Lovru, manjka devet slik. List poziva ravnateljstvo, naj pojasni, kam so izginile te slike. List izreka sumnjo, da je te slike doletela ista usoda kakor Mono Liso.

* **D'Annunzija in Mascagnijeva opera.** Najnovejša opera Pietra Mascagnija »Parizina«, za katero je napisal Gabriele d'Annunzio libreto, ni imela pri premieri v operi »Scala« v Milanu uspeha. Zato sta pesnik in komponist sklenila, da bosta opero skrajšala. Izpustiti hočeta celo četrto dejanje.

* **Blaznež strelja na pasante.** Pred par dnevi se je v Offenbachu na Nemškem spustil usnarj Lutz po vrvi iz svojega stanovanja. Par metrov od tal se je privezal ter začel streljati na pasante. K sreči ni nikogar zadel. Ko je porabil vso municijo, se je spustil na tla ter se dal mirno aretirati. Oddali so ga v norišnico.

* **Menelik zopet mrtev?** »Martin« objavlja brzoglavko iz Džibutia, da je cesar Menelik umrl. V poslednjih letih se je že parkrat raznesla vest o Menelikovi smrti. Zdaj pa je ba je ta vest resnična. Oficijsko pač

še ni potrjena. Menelik, ki je zbolel pred par leti na paralizo, je izročil vladu cesarici Taitou in dediču prestola Lidj Jeassu.

* **Mona Lisa.** Iz Rima poročajo: Ves Rim hiti v dvorano vile Borgheze, kjer je Giacomda razstavljena. Več policistov dela red. 15. januarja se bo zbralo v Milanu 50 italijanskih dijakov, da spremljajo Giacomda v Pariz.

* **Učiteljske plače na Češkem.** Iz Prage poročajo: Regulacija učiteljskih plač na Češkem je zdaj perfektna. Deželna upravna komisija je soglasno odobrila takozvano proviziorno regulacijo učiteljskih plač, ki jo je svoj čas sklenila permanentna deželna šolska komisija.

* **Nagrada pobožnim ovcom.** V kongregacionalistični cerkvi v Cincinnati dajo pridišnim obiskovalcem cerkve zastojni zajtrk. Lonček juhe ali kave in obložen kruh. Oni, ki nimajo prenočišča, se smejo čez dan prespati na mehkih cerkvenih klopih. Duhovniki so celo tako prijazni, da dovolijo poslušalcem pri pridigi kaditi iz pipe.

* **Kanibal pojedel nemške raziskovalce.** Iz Neu - Mecklenburga na Besmarckovem arhipelu poročajo, da je prišlo iz Brišbana poročilo, da so Kanibali pojeli nemškega raziskovalca dr. Deiningerja in še več drugih Nemcev, ki so raziskovali arhipel. Ravnotako so storili s 14 domačini, ki so spremljali dr. Deiningerja.

* **Konec bikoborca.** Iz Madrida poročajo: Eden najbolj znanih bikoborcev Padilla se je pred par dnevi ustrelil v nekem hotelu. V njegovi družbi je bilo deklet iz najuglednejših madridskih krogov. Ta je izjavila, da jo je Padilla pozval, naj skupno z njim umrje, vendar pa ni imela poguma. Govori se, da se je Padilla ustrelil, ker je bil finančno popolnoma ruiniran.

* **Malda deklica tri dni v hipnotičnem spanju.** Corriere della sera poroča o zanimivem slučaju. Nek Umberto Leonardi v Rimu se peča z velikim zanimanjem za okultistično vedo. Pred kratkim je hipnotiziral mlado osemnajstletno deklico, da je kar tri dni spala. Slučaj so naznanili sodišču. Nek zdravnik je preiskal deklico, ki pa ni hotela ničesar povedati, marveč je samo govorila: »Ne morem vam ničesar povedati: višja volja mi zapoveduje, da molčim.« Z zadevo se bavi italijanska policija.

* **Posledica tango - plesa.** Iz Londona poročajo: Tango - ples je bil neposredni vzrok ubojstva v Manry v državi Louisiana. Henry Leona je bil prvi plesalec v vseh salonih. Pri neki zabavi je pozval prvo krasotico mesta, miss — Winters, naj pleše z njim tango. Temu pa je ugovarjal njen krasotice, mr. Taves, bogat južno ameriški Farmer. Ko pa je ta za hip odšel s plesišča, sta miss Winters in Leona zaplesala strasten tango. Ko se je ženin vrnil in videl, kaj se godi, se je vrgel na dvojico ter ustrelil Leona v glavo.

* **Demonstracije budimpeštanskih izvoščkov.** Iz Budimpešte poročajo: Budimpeštanski izvoščki so priredili včeraj demonstracijsko vožnjo k ministrskemu predsedstvu in k notranjemu ministertvu. Vožnje se je udeležilo tristo izvoščkov. Občina namreč noče, kakor je prej obljubila, z ozirom na avtotaksamete odkupiti koncesije izvoščkov v tej meri, kakor žele to izvoščki. V sled tega je korporacija izvoščkov sklenila, da se obrne na ministre. Če pa to ne bo pomagalo, se hočejo izvoščki s svojimi konjičkimi pelati na Dunaj, da izročijo cesarju svoje želje.

* **Proračun trgovcev.** V pensilvanskem mestu Allegheny prodaja mleko Filip Towler, ker je imel mnogo konkurentov, mu je kupčija le slabo uspevala. Nekega dne pa je naznanil svojim soseščanom, da dobi vsaka gospodinja, ki bo pri njem kupovala mleko, v dar krasno angorsko mačko. Trgovci je računali sledeče: Čim več mačk darujem, tem več bom prodal mleka, in čim več prodam mleka, tem več mačk hočem vzgojiti ter jih darovati. Mačke so ljubljene gospodinje in najboljše konsumentinje mleka. In ni se zmotil o računu. Zdaj prodaja dnevno 18 voz mleka, dočim ga je prej prodal samo dva.

* **Hepsi turkdže oladžak.** Kdor pride kdaj v Carigrad, zapazi najpoprej, da so zamazani vsi neturški lepaki in da je na vsakem vogalu zapi-

sano »Hepsi turkdže oladžak«, to se pravi »Vse mora biti turško«. To je vidni izraz srditega narodnostnega gibanja, ki se je zdaj začel med Turki. Carigrad je le deloma turško mesto, a Turki so začeli zdaj hud boj, da bi vse poturčili in dali mestu turški značaj. Pomazali so vse neturške plakate in z napadi dosegli, da grški šolarji ne nosijo več čepic z napisi »Averov«, »Hidra« ali »Konstantin«, katera imena so Turkom seveda skrajno neprijetna. Najhujšo jezo je v turških krogih vzbudil francoski lepak, priporočujoč »Corsets Houris«. Da »gjavri« turškim lepoticam prodajajo modrice, to Turki še trpe, ali da ponujajo modrice kakršne naj baje imajo nebeške »houris« to jih je hudo razkačilo. Merodajni turški listi so priobčili oklic, v katerem srđito napadajo Armence, Grke in druge inozemce, jih imenujejo uši na telesu turškega naroda in pozivljajo narod, naj dosledno izvede načelo »Hepsi turkdže oladžak«.

* **Afera italijanskega poslanca Todeschinija.** Iz Rima poročajo: V italijanski javnosti mnogo govore o aferi socialističnega poslanca volilnega okraja mesto Verona, Todeschinija. Predzgodovina te afere se je deloma odigrala v Trstu. V listu »Coda del Diavolo«, ki izhaja v Trstu, je začetkom tega meseca izšel članek, v katerem se poslanec italijanskega parlamenta, Todeschinija, očita, da je špiuniral v prosoh avstro - ogrske vlade. V nadaljnjih člankih tržaškega lista se Todeschinija pozivlja, naj toži list. Med tem časom se je tudi javnost v Italiji začela zanimati za stvar. Najprej je omenil afero časopis »L'Arena« v Veroni ter konstatiral, da je Todeschinija v Italiji moralno obsojen, če je resnica to, kar je pisal tržaški list. Todeschinija je baje kot tajnik socialnodemokratske stranke v Trstu pri predzadnjih občinskih volitvah informiral avstrijsko državno policijo v protiitalijanskem smislu in proti nacionalno liberalni stranki. Članek lista »Diavolo« so ponatisnili tudi drugi listi, med temi tudi list »Perseveranza«. Todeschinija je tožil list »L'Arena« v Veroni samo zaradi razžaljenja časti, in ne, kakor se je pričakovalo, zaradi obrekovanja, pri čemer bi bil dokaz resnice dovoljen. Zaradi te zadeve je poslanec Foscari v eni izmed zadnjih sej parlamenta interpeliral ter vprašal, kako je mogoče, da sedi in glasuje špion druge države v italijanskem parlamentu. Nadalje je izjavil poslanec Foscari, da je poslanec Todeschinija na razpolaganje. Todeschinija pa se ni hotel dvobojevati. Danes se vrši pred tribunalom v Veroni obravnava proti časopisu »L'Arena« zaradi razžaljenja časti. Tržaškega lista poslanec Todeschinija dozdaj še ni tožil.

* **Izumitelj krompirjeve juhe.** 17. t. m. so v Neuilly pri Parizu slavili stoletnico, odkar je umrl Antoine Parmentier. Mnogo Francozov, ki radi jedo potage Parmentier ali omelette Parmentier, ne vedo, da se imajo za ti jedili zahvaliti žensalnemu in pridnemu kemiku Parmentierju. Faktično je Parmentier prvi uvedel na Francoskem krompir z neumorno propagando kot ljudsko hrano. Kakor znano, je pripeljal krompir v Evropo sir Francis Drake. Na Francoskem pa, kamor so jo iz države Peru importirali, se ta koristna rastlina eno celo stoletje ni mogla udomaćiti. Na Francoskem je vladalo pravo praznoverje proti krompirju. Menili so, da živjanje krompirja povzroča mrzlico, da, celo lepro. Še le Parmentier je natančno preiskal in dobral redilno vrednost ter pregal vse pomisleke proti uživanju krompirja. Parmentier je bil rojen l. 1755. v Montdidier v Normandiji. V starosti osemnajstih let je prišel kot učenec k nekemu lekarnarju. Eno leto na to je izbruhnila sedemletna vojna in Parmentier je dobil mesto pri medicinskem štabu francoske armade, ki je operirala na Hanoveranskem. Parmentier je uporabil to bivanje v Nemčiji v to, da je nadaljeval svoje medicinske študije pri znamenitem zdravniku Meyerju. Tam je tudi spoznal izborne kakovosti krompirja, ki so bile v Nemčiji že znane. Ko je bila vojna končana, se je vrnil v Pariz. L. 1799. je izbruhnila na Francoskem velika lakota. Akademija v Besancon je razpisala nagrado za metodo, s katero se more zelenjava tako pripraviti, da v slučaju slabe letine nadomešča kruh. Parmentier je dobil to nagrado z esajem, v katerem je do-

kazal, da se na prav lahek način dobi iz gotovih rastiin redilne moči, ki jih potrebuje človeško telo. 1778. l. je objavil svojo prvo knjigo o kemični preiskavi krompirja. Tedaj je dobil od vlade dovoljenje, da nasadi na 80 hektarjih zemljišča severno od Boisa krompir. Ves Pariz se mu je smejal, ter ga imel za norca. Ko je spomlad začel prvi krompir cvesti, je napravil šopek iz krompirjevega cvetja ter ga ponudil kralju. Ludovik XVI. je demonstrativno vtaknil šopek v gumbico in s tem je bila odločena usoda krompirja. Kmalu na to je izumil kraljevi kuhinjski šef jed »Pommes soufflés«. Dvor je bil navdušen in je pozdravil Parmentierja kot »izumitelja krompirja«.

* **Rodbinska drama kvitiranega častnika.** Žalostno se je končal mladi zakon nekega častnika, ki je kvitiral, da je mogel poročiti svojo ljubico. Honvedski poročnik Arpad Dono v Szekudvaru je obiskoval detektivni tečaj v Budimpešti. Predvčerajšnjim pa je Dono ustrelil v Szekudvaru svojo mlado ženo, s katero se je šele dne 18. novembra t. l. poročil. Dobil je v Budimpešto anonimno pismo, v katerem se je njegova žena dolžila, da si je pustila, ko je bil njen soprog odsoten, dvoriti od mladih zaljubljenecv. Dono se je takoj odpeljal v Szekudvar. Prišlo je med njim in ženo, ki je bila prej učiteljica, do hudega prepira. Dono je prijel za revolver ter ustrelil svojo ženo.

* **Največje stvari na svetu.** Največje gledališče na svetu je pariška opera, ki zavzema 120 arov stavbišča. — Največja knjižnica sveta je narodna knjižnica v Parizu, kjer je tri milijone knjig. — Največji spomenik sveta je Washingtonov obelisk v Washingtonu, D. C., ki je visok 185 metrov. — Najvišji dimnik je v Glasgowu na Škotskem, ki je visok 158 metrov. — Najgloblji rov je blizu Lamberta v Belgiji, ki je globok 1200 metrov. — Najgloblji rov je blizu luč ima svetilnik v Sidneyu v Avstraliji. — Največji svetilnik je na rtu Hewy v Virginiji. — Največja banka na svetu je Bank of England v Londonu. — Največja univerza je v Kahiru. Vsako leto je na njej inkskribiranih 10.000 dijakov. Profesorjev pa je 310. — Največja puščava na svetu je Sahara. Ta puščava je dolga 3000 milj in široka 900 milj. V puščavi dežuje vsakih pet, deset ali celo dvajset let. — Največji zvon imajo v Moskvi. Zvon meri spodaj v krogu 27 metrov, visok je 7 metrov. Tehta pa 217 ton. Ta zvon, car Kolokol, ni bil nikdar obsejen. — Največja stavba na svetu je kitajski zid, ki je zdaj že deloma razrušen. Ta zid je bil zgrajen leta 204. pred Kr. roj. kot obramba proti vpadam Tatarjev. Ta zid je bil zgrajen čez grčice, skozi gozde in čez reke. Zid je dolg 1500 milj, 7 metrov visok, spodaj 8 metrov debel, zgoraj pa tri metre. — Največja piramida je Cheopova. Visoka je 130 metrov. Strokovnjaki menijo, da tehta šest milijonov ton. — Najvišji svetilnik je v Novem Jorku in predstavlja ogromen kip Svobode, ki je visoka 30 m razen podstavka, ki je visok 51 metrov. V Janov v Italiji imajo 70 metrov visok svetilnik. — Največji predor razen predora pod Novim Jorkom, je predor skozi goro Sv. Gotarda med Lucernom in Milanom. Ta predor je 10 metrov širok, šest metrov visok in 36 km dolg. — Največja drevesa so v Kaliforniji. V okraju Tulare je drevo, ki meri v obsegu pri korenini 136 metrov, v višini 4 metre in 25 centimetrom. — Najstarejša univerza na svetu je v Oxfordu na Angleškem, ki je bila ustanovljena leta 1050. — Najstarejše mesto na svetu je baje Damask. — Najdragocenejša knjiga na svetu je hebrejsko sv. pismo, ki je last nemške vlade in za katero je ponujal papir 750.000 mark, toda nemška vlada ni hotela sprejeti ponudbe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 24. decembra. Gosposka zbornica bo v svoji seji dne 29. decembra in morda tudi dne 30. decembra pričela razpravljati o davčnih predlogih, tudi če bi poslanska zbornica do tedaj ne končala predkaznega zakona. Gotovo je tudi, da gosposka zbornica ne bo sprejela osebnodohodninskega davka v obliki, kakor ga je predložila poslanska zbornica, marveč bo na vsak način izvr-

šila nekaj izprememb zlasti v progresivnem zvišanju davka.

Dunaj, 24. decembra. Davčna komisija je sklenila za najnižjo stopnjo davčne lestvice osebnodohodninskega davka samo zvišanje 10 vin. in ne 20 vin. Tudi je sklenila komisija celo vrsto olajšanj glede takozvanega davka za samce.

Za lex Kolisko.

Dunaj, 24. decembra. Nižjeavstrijski deželni odbor hoče še enkrat opozoriti nižjeavstrijske državne poslance na lex Kolisko in provzročiti sklicanje konference članov deželnih zborov štirih takozvano »čistonomskih kronovin«.

Dlugosizljada.

Praga, 24. decembra. Socialnodemokratski list »Pravo lidu« poroča: Pri zadnjih državnozbornskih volitvah se je izrekla na nekem shodu proti bivšemu ministru Praško obdolžitve, da je dobil iz dispozicijskega fonda 200.000 K za volitve češke agrarne stranke. List »Venkov« je takrat izjavil, da to ni izključeno. Prašek takrat ni dal pojasnila. List pozivlja sedaj Praška še enkrat, da naj da sedaj pojasnila.

Poljske zadeve.

Dunaj, 24. decembra. Uradni list bo priobčil sprejete Dlugoszeve demisije dne 27. decembra. Kot njegovega naslednika imenujejo v prvi vrsti oddelnega načelnika v naučnem ministertvu dr. Cwiklinskega. Imenovan na bo najbrže šele pozneje.

Lvov, 24. decembra. V Gorlicah se je vršil shod poljske ljudske stranke, ki je izrekel ministru Dlugoszu popolno zaupanje.

Lvov, 24. decembra. Minister Dlugosz je začel prirejati po celi Galiciji shode, ki mu izrekajo zaupanje.

Galicijska volilna reforma.

Lvov, 24. decembra. Za zopetno nadaljevanje pogajanj med Poljaki in Rusini obstoja precej razpoloženja, tako da je upati, da se bodo pogajanja še koncem tega tedna zopet pričela. V deželnem odboru se pripravljajo na skorajšnjo zasedanje deželnega zbora ter računajo, da bo to zasedanje trajalo 5 tednov. Shod ukrajinske radikalne stranke je sklenil pozvati ukrajinske poslance, da naj brezpogojno nastopajo proti vladi in da naj na vsak način vztrajajo pri svojih minimalnih zahtevah.

Dalmatinski deželni zbor.

Zader, 24. decembra. Pravaši so obljubili, da bodo vsaj začasno opustili obstrukcijo, vsled česar bo sklican dalmatinski deželni zbor v času med 13. in 18. januarjem 1914.

Hrvaški sabor.

Zagreb, 24. decembra. Sabor bo slovesno odprt dne 27. decembra ob 11. dopoldne. Ban Skerlec bo prebral cesarjevo pismo.

Zagreb, 24. decembra. Stranka prava je sklicala za petek popoldne strankarsko konferenco. Frankovci bodo imeli svojo konferenco dne 26. decembra. Za starostnega predsednika bo najbrže izvoljen pravaš Milevšnič.

Budimpešta, 24. decembra. Ogrski listi pozivljajo hrvaško koalicijo, da naj postopa napram hrvaški državnopravni opoziciji tako, kakor postopajo vladne stranke v ogrskem parlamentu proti opoziciji. Hrvaška koalicijska naj energično prepreči vsako demonstracijo proti skupnosti z Madžarsko ter naj skrbi za delaznost hrvaškega sabora.

Bosanski sabor.

Sarajevo, 24. decembra. Bosanski abor bo sklican za 29. decembra. Za njegovo zasedanje ni ovire, ker je zahteva delavne večine, jezikovna predloga, dobila predsankcijo. V prvi seji bo dal deželni šef pojasnila glede izjemnega stanja v mesecu maju in glede razpusta srbskih društev. Nato bo nastopila pavza do srede januarja. Predsedstvo bo sestavljeno sledeče: Predsednik muzliman Saivet beg Bašagić, podpredsednika Srb Dimović in Hrvat dr. Mandić.

Kitajska.

Peking, 24. decembra. Kitajska vlada je pozvala velesile, da naj izviše ruski predlog ter odpokličejo svoje čete iz provincije Čili, kjer da vlada popolen mir.

Ameriški denarni trg.

Washington, 24. decembra. Vlada Zedinjenih držav je sprejela zakon o prometu papirnatega denarja. Predsednik Wilson je zakon že podpisal.

* * *

Dogodki na Balkanu.

Boji v Albaniji.

Valona, 24. decembra. Albanska vlada dementira vesti o medsebojnih bojih Albancev, priznava pa, da je med vladnimi četami in četami Esad paše vladalo nekaj časa zelo napeto razmerje in da sta si stali obe skupini z orožjem nasproti. Končno pa so se morali pristaši Esad paše umakniti iz Elbasana.

Srbija.

Beograd, 24. decembra. Pogajanja med državno hipotečno banko in francoskimi finančniki zaradi sprejetja posojila 40 milijonov frankov so končana. Novo posojilo se izda proti 4% obrestim in proti kurzu 86/40.

Beograd, 24. decembra. Srbska skupščina se sestane jutri in bo zborovala do 3. januarja. Nato nastopi pavza do konca januarja.

Beograd, 24. decembra. Pred tukajšnjim kazenskim sodiščem je bil obsojen ogrski državljani Ilanković na 7 let težke ječe zaradi špijonaže v prilog Avstriji.

Bolgarska.

Sofija, 23. decembra. Bolgarski agrarni kongres je končan. Kongres je odklonil vsako sodelovanje z vlado ter je izključil tudi Genadijevega prijatelja, poslanca Strašimirova, da tako pokaže, da je proti vojni. Najbrže bo kabinet Radoslavov kmalu po začetku zasedanja sobranja odstopil. Genadijev se potem ne vrne več v kabinet. Na obzoru je kabinet Radoslavov - Malinov.

Lipsko, 23. decembra. »Leipziger Neueste Nachrichten« beleži vesti iz Sofije, da bo bolgarsko sobranje te dni razpuščeno.

Sofija, 24. decembra. Kongres agrarne stranke je zahteval v svoji resoluciji, da se ustava izpremeni tako, da bo imelo ljudstvo večje pravice in da se bo moglo samo vladati. Odpravi naj se tudi člen 17. ustave, ki daje kralju in vladi pravico sklepati tajne pogodbe.

Grška in Turčija.

Atene, 24. decembra. Tu je zelo vznemirila vest, da je kupila Turčija brazilsko vojno ladjo »Rio de Janeiro«. Vladni krogi vidijo v tem namen Turčije zopet prirediti z vojno. Listi priporočajo vladi, da naj si ne mudoma naroči enako ali pa še boljše vojno ladjo ter priporoča nakup chilenske vojne ladje »Almirante Co-hran«.

Solun, 24. decembra. Hasan Taši paša, bivši poveljnik turških čet proti Grški, izjavlja, da so vesti, kakor da bi ga bili poklicali v Carigrad pred vojno sodišče, neresnične. Iz Soluna bo odpotoval, ko bo popolnoma ozdravel. V vojni je storil, kar je mogel storiti s svojo majhno, slabo vojsko, da varuje pravice in interese Turčije in svoje vojske.

Orijentske železnice.

Dunaj, 24. decembra. Konferenca zaradi orijentskih železnic se nadaljuje. Sedaj konferirata delegat nemških finančnih zavodov dr. Helfferich in delegat nemške železniške banke dr. Frey z avstrijskimi zastopniki.

Turško posojilo v Nemčiji.

Berolin, 24. decembra. Pogajanja za najetje turškega posojila v Berlinu so bila zaradi nepričakovanih ovir prekinjena. Sredi januarja se bodo pogajanja obnovila, upanja pa je malo, da bodo uspešna.

Berolin — Carigrad.

Dunaj, 24. decembra. Bolgarska vlada se trudi doseči direktno zvezo med Berlinom preko Bolgarske na Carigrad, tako da bi se železnica ognila Srbiji. Železniška proga naj bi šla iz Berlina čez Myslovice, Lvov, Černovice, Iztokany, Burdujeni, Dobrič in Tirnovu na Carigrad.

Mohamedanska revolucija.

Carigrad, 23. decembra. List »Tasvir i Efkiar« izjavlja, da je pričakovati vsled stališča, ki je zavzela tripartenta sedaj zlasti v armenskem vprašanju, izbruh obširne vseizlamske revolucije. Ta vest vodilnega mladoturškega lista vzbudila je velikega zanimanja.

Današnji list obsega 16 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Na lovu na srečo

morejo samo krepki, zdravi ljudje pričakovati uspeha in celo izgledanje obraza, las in polti igra pri tem veliko vlogo, ker naše uspehe določajo pogosto samo navidezne pristranosti. Zato je dobro, nelepe izpuščaje, otekline, vnetja, ozeblin in zlasti vseh vrst rane hitro odstraniti, s čimer si ne prihranimo samo bolečin, nego tudi spačenje naše zunanosti. Kakor vemo iz izkušnje, v ta namen dragoceno služi Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko »Elsafluid«, kakor tudi ta bolečine tolažeči, proti vnetju delujoči fluid sploh pri vseh boleznih kože, pri nelepi polti, ogorjenju, pegah, raskavi koži, srbenju kože, zoprnem potu, dalje pri izpa-

danju las, prhljaju itd. izborno učinkuje. Nj. Ekscelesca baronica Freytagh pl. Loringhofen, Gorica, Corso Verdi 36, piše: »Sprejmite odkritosrčno zahvalo za vedno tako dobrodošlo poslatev vašega »Elsafluida«, ki mi je v hiši postal tako neuprljiv kakor voda in kruh. Poslužujem se vsake prilike, da tudi druge na to

opozorim in sem to poletje zopet v Porečah to edino čudno sredstvo več osebam najtopleje priporočila.

Naj bi si tudi naši bralci to opozorilo vzeli k srcu in naročili poizkusni tucat Fellerjevega fluida z znamko »Elsafluid« za 5 kron franko. Pogosto je slaba, rumena barva na obrazu znamenje slabe prebave, telesne zaprtosti, zagatenja ali dru-

gih motitev prebave in naj bi naši bralci torej tudi Fellerjeve odvajalne, tek pospešujoče rabarbarske kroglice z znamko »Elsafluid« imeli v hiši. To je lahko mogoče, ker 6 škatlic franko stane samo 4 krone in se tako kakor Fellerjev fluid dobivajo od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 238 (Hrvatsko).

..... fil.

Narodna obramba.

Zastopniki tujih pivovaren in večjih tovarov, ki imajo velike dobičke od Slovencev, bi pač morali sami vedeti, kaj je njihova narodna dolžnost ter vplivati na svoje gospodarje, da žrtvujejo vsaj enkrat v letu tudi kaj za naše narodne namene.

Edina pivovarna, ki stalno pripeva lepe svote za našo šolsko D. C. M. je Budejovška (zastopnik gosp. Viktor Rohrmann v Ljubljani). Slovensko občinstvo ve, kaj mu je storiti.

V Hočah pri Mariboru se vrši dne 28. t. m. ob pol 4. uri pop. v gostilni ge. Rojko ustanovni obč. zbor C. M. podr. za Hoče, Slivnico in okolico. Vabljen je vse zavedno slovenstvo, posebno vabimo mariborske narodne kroge in društva.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarsko znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarsko znamko) na: Kmetško pisarno narodno - napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetским županstvom.

Darila.

Upravništvu naših listov se poslali:

za „Ciril - Metodovo družbo“ rodbina Val. Sajovica v Tacnu 5 K, mesto venca na krsto g. Iv. Francla v Ljubljani;

za „Telovadno društvo Sokol v Ljubljani“ rodbina Val. Sajovica v Tacnu 5 K, mesto venca na krsto g. Iv. Franzla v Ljubljani.

Živeli darovalci!

Škodljivosti ribjega olja so v Scottovi emulziji premagane

Navadno ribje olje, četudi dragoceno jačilo, ima toliko neprijetnosti, da je večkrat treba njega rabo opustiti. Odrasli in otroci ne čutijo pogosto upravljenega odpora proti njegovemu okusu, nego ga dostikrat zaradi težke prebavnosti tudi ne morejo lahko prenašati. Drugače pa je s Scottovo emulzijo ribjega olja, ki ni nič drugega nego okusno in lahko prebavno pripravljeno ribje olje.

Po prehlajenju, pri opešanju moči, otežkočenem dobljanju zob, ob okrevanju, ob nežni rasti kosti pri otrokih, pomanjkanju toka itd. že desetletja preizkušena Scottova emulzija izobno služi.

Cena originalni steklenici 2 K 60 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 60 v. v pismenih znakih dobiti od tvrdke SCOT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicuje se na naš list enkratno vpošiljatev poizkušnjo od k. ke lekarn.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem izrekamo za vse izraze sočutja in sožalja ob smrti našega nepozabnega sina ozir. brata, gospoda

Ivana Franzla delovodje

našo najglobljejo zahvalo. Osobito pa bodi vsemu čast. spremstvu draga rajnika in vsem darovateljem prelepih šopkov in vencev iskrena hvala.

Ljubljana, dne 23. decembra 1913. 4590

Žalujoča rodbina Franzl.

Mnenje gosp. dr. V. Frühwalda na Dunaju.

Gosp. J. Serravallo Trst.

Vaše železnato kina - vino Serravallo sem pil po močni influenci, in vam poročam, da sem se v prenesetljiv kratkem času tako okrepal, da mi je bilo mogoče zopet opravljati moje vsakdanje posle. Vaše vino ne potrebuje hvale ali vseeno me veseli poročati o tem krasnem uspehu na moji lastni osebi.

Dunaj, 6. novembra 1911.

Dr. Frühwald.

Izhoren predpis zdravnika za negovanje želodca.

Res trajno ozdravljenje pri motenju prebave, napenjanju, želodčni kislini, težkočah jeter in slično si zasiguro po predpisu slavnega specialista, ki pravi: »Če se prebavilne organe preskrbi s potrebno množino ocon, se s tem onemogoči vsa motenja prebave.« Ocon v obliki tablet, pod znamko »Stomoxgen« se dobivajo v vseh lekarnah. Poleg tega se dobi tudi brošura o vzrokih in ozdravljenju motenja prebave. Specialni zdravnik še dostavlja: »Nikdar ne morem odobravati, da se rabijo mnoga škodljiva odvajalna sredstva, ki se v splošnem rabijo.«

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 Srednji zračni tlak 736 mm

čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
23. 2. pop.	735,7	1,9	sl. svzh.	sk. oblak.
23. 9. zv.	733,6	0,6	sr. szah.	jasno
24. 7. zj.	731,1	5,4	„	megla

Srednja večerajšnja temperatura -1,2° norm. -2,4° Padavina v 24 urah mm 0,0.

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO Letnik XXXIII. (1913).

Ishaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v vsakih ter stoji vse leto g. K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrti leta 2 K 30 h.

Za vse neavetirsko dežele 1 K 20 h na leto Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

Pokusite o praznikih priznati najboljša vina iz Goriške kleti na Starem trgu.

Rebula 1/2 litra	44 h
Istrijski refoško 1/2 litra	44 h
Muskatelec 1/2 litra	56 h
Cviček 1/2 litra	48 h
Cviček 1/2 litra čez ulico	44 h
Pelinkovec posebno dober 1/2 litra	80 h

Zlasti pa se priporoča belo istrsko vino pol litra po 36 vin.

Dobro ohranjen

pletilni stroj

se ceno prodaja. 4599
Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Posojila

dobe pravne osebe in tvrdke takoj in diskretno. Priložiti je 10 vin. znamko. Dosedaj se je izplačalo osebam vseh stanov že nad 800.000 K. Prošnje pismo pod: 4589

Reelna in hitra pomoč S. & Co., Kranj, poštno ležeče

Kupi se dobro ohranjen

Dieslov motor

do 30 ali 35 konj. moči. Počaka se nanj tudi pol leta.

Ponudbe in cena na F. Kramberger, veleposrednik Gočova p. sv. Lenart, Stajersko. 4597

H-tem

predelavca

(Vorarbeiter)

spretnega strugarja ter enega ključavničarja, ki morata biti večja vseh boljših del v strojni za dobro plačo in stalno službo. Nastop takoj.

Tovarna orodja in vint

Borovlje, Koroško. 4592

Kavarna J. Zalaznik

priporoča vsem ljubljancem in gostom z dežele

najboljši zajtrk

kakor priznalo dobro

belo kavo, čokolado, kakao, čaj, fine likerje in najfinejše pecivo.

Prodaj v Rimskih Toplicah dvoje posestev.

Kmečko v dobrem stanu za 16.000 K, novo zidano hišo v Rimskih Toplicah, obokane kleti, pripravna za gostilno, trgovino ali sploh za vsako obrt ali za kakake penzionista. Poleg velika njiva, travnik in 40 jabolčnih dreves. Cena 1200 kron, polovico je treba izplačati, polovica lahko ostane vknjižena. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 4601

Hotel „Ilirija“ priredi na Stefanji dan

KONCERT s plesom.

Svira Ljub. društ. orkester.

Za obilno udeležbo se priporoča

4598 restavrat.

Narodna knjižarna v Ljubljani

ima v zalogi lepo zbirko

HRVAŠKIH KNJIG

ki jih prodaja antikvarično po izredno nizkih cenah.

Brivski pomočnik

ne izpod 23 let, se takoj sprejme.

Blažeković, 4505

Kaiser Franz Josef-Kai 2 v Gradcu, Štaj.

Prodaja se dobro vpejana

fijakarska obrt

v Ljubljani s koncesije vred pod zelo ugodnimi pogoji.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 4457

Čebelni med

iztrčan, zajamčeno prirodno pristen, akacijev ali lipov, razpošiljanje franko v pločevinastih skatljah po 5 kg po povzetju za K 8-50. Preprodajalcem pošljemo vzorce in ponudbe. Izvoz medu (Erster ung. Bienenhonig-Export) BALATONFOKAJAR, (Ogrsko).

Kovaški pomočnik

se sprejme v trajno delo

pri Mihaelu Brusu, kovaškemu mojstru

Igavas, p. Stari trg pri Raketu.

Prednost imajo izvežbani kovanja živine in okovanja voz. — Plača po dogovoru. 4566

Pozor! Pozor!

Zaradi velike reklame prodajam po znižanih cenah 500 parov

komis. delavskih čevljev

zajamčeno trpežnih. Cena samo K 7-—. Po povzetju franko. Ob večjem nakupu popust. Izdelovalec J. Ronšar, Polička, Stadtplatz, Češko. 4591

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne.

od 400—700 litrov

proda po nizki ceni.

Fran Cascio, vinski trg.

Lingerjeva ulica št. 1. za školiho.

Kislo zelje

fino domače v sodčkih po 50 in 100 kg razpošilja vedno in v vsaki množini ter najceneje tvrdka 4465

J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

600 do 700 kg

sira za delavce

ima na prodaj

4594

Jos. Bolè

mlekarna in delikatesa, Reka.

37 orolov veliko posestvo

obstoječe iz hmeljšč (24.000 drogov), njiv, travnikov in gozdov, ter velike moderne sušilnice s prostornimi skladišči, sposobni za vsako vrstno trgovino, osobito hmelsko, se prostovoljno proda in sicer celo skupaj ali pa na drobno. Zemljišča, osobito hmelski nasadi so v bližini trga Žalec, sušilnica pa tik kolodvora.

Vpraša se pri Franc Piki ml. posestniku v Žalcu. 4600

Stalni

3363

krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavi s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Poštna pomočnica

verzirana popolnoma v vseh poštinih in br. zobjavnih opravilih, lahko majhen urad tudi samostojno vodi, zmožna slovenščine in nemščine, večja poleg tega tudi vseh trgovskih opravil v komptuarju, išče službo. Prijazne ponudbe prosil pod: „M. D.“ poštne ležeče Kotlje, (Köttelach) Koroško. 4536

Absolvent

slov. trgov. šole, zmožen slovenske in nemške stenografije ter strojepisja, išče primerne službe. Več je tudi v trgovini s specerijskim blagom, kjer je pripravljen službovati začasno kot trgovski pomočnik. 4588

Naslov pove uprav. „Slovenskega Naroda“.

Učenec

iz dobre hiše in samo z dobrimi izpričevani se takoj sprejme v manufakturni trgovini 4485

R. Stermecki v Celju.

Sveže prav dobro

4023

jetrne in krvave klobase

vsak torek in petek.

Vedno fino praško blago, kakor šunke, razne salame, hrenovke, prekajeno meso in kranjske klobase priporoča

Jan Chalupnik, prekajalec, Stari trg št. 19, Ljubljana.

Dva zanesljiva konjska

hlapca

eden je eventualno tudi lahko oženjen, sprejme

Jos. Hauptmann, valjni mlin, Glince št. 6. 4495

Marajončku na Stari poti št. 1.

v Ljubljani se najvljudneje priporoča vsem velecejenim gostom kakor tudi odjemalcem kisa in vina ter vsem prijateljem in znancem.

Obenem tudi naznanjam velecejenim ženinom in društvom, da sem naredil modeino sobo katera je na razpolago.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 372

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 53,461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani

cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Kolesarjem

zastonj

shrani kolesa čez zimo v primernem, proti požaru zavarovanem prostoru. V potrebi razdre tudi ležišča in natančno pregleda, nadomesti obrabljene dele z novimi, temeljito presnaži ali jih popolnoma prenovi po primerno najnižji ceni

ANA GOREC, LJUBLJANA.

Specijalna trgovina s kolesi in deli.

Marije Terezije cesta števil. 14. (Novi svet, nasproti Kolizeja).

Gostilna z zalogo piva

z dokazanim dohodkom čez 5000 K,

se takoj odda.

Kje pove upravništvo »Slov. Naroda«.
4450

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

Krasne

BLUZE

plašče, kožuhovino,
krila, kostume,
nočne halje,
perilo in vsako
modno blago.

Zelo solidna trrdka:

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

:: in krstni opravi. ::

1889.

25

1914.

letni obstoj domače trrdke.

Lud. Černe

juvelir in trgovec z urami

Ljubljana, Wolfova ulica števil. 3.

Velika izbira javelov, zlatnine, srebrnine in vsakovrstnih ur.
Prvovrstno blago svet. tovarn. V jubil. letu izredno nizke cene.

Krasni predmeti za

Božič in Novo leto.

Lastna delavnica z električnim obratom.

Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do 15. junija 1914 najviše število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najviše svoto vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

Cilindri.

Klobuki.

Cepice.

Kravate.

Rokavice.

Zepni robci.

Naramnice.

Zapestni gumbi.

Palice.

Dežniki.

! Predno kupite !

oglejte si pravkar došle novosti

za Božič in Novo leto

v novi modni trgovini

J. KETTE

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta števil. 3.

Srajce

bele in barvaste.

Spalne srajce.

Spodnje hlače.

Trikot perilo
prof. dr. G. Jaegera.

Pleteni telovniki.

Gamaše.

Galoše i. t. d.

Vesele božične praznike

in prav

srečno novo leto

vsem prijateljem, znancem in cenjenim odjemalcem želi

rodbina F. Čuden.

Delniški kapital: 150.000.000 kron.

Rezervni zaklad: 95.000.000 kron.

Podružnica o.k.n. priv.

Stanje vlog na knjižice, na tekoči račun ter razni kreditorji dne 31. decembra 1912 približno 878 milijonov K.

Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopu

Sprejema **vloge** proti **hranilnim knjižicam**, katere obrestuje od dne vplačila do dne dviga; rentni davek plačuje zavod sam
vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti blagajniškim listom najugodnejše. — **Zavod**

dovoljuje **kredite** v tekočem računu, nadalje **stavbne, hipotekarne, carinske, davčno jamstvene kredite, remburzne kredite** itd.,
eskomptira **menice in devize** ter preskrbuje njih inkaso,
izdaja **nakazila, kreditna in priporočila pisma** na vsa tržišča tu- in inozemstva,
prodaja in kupuje tu- in inozemske **rente, zastavnice, delnice in srečke** ter daje
vestne nasvete pri **nalaganju kapitala**,
izvršuje vse posle pri založitvi **vojaško-ženitvenih kavcij**, nadalje **kavcij in vadij**,
potrebnih za udeležbo pri razpisanih **ofertih**,
sprejema **vrednostne papirje** v svrhu njih **shrambe in uprave**,

oddaja proti **ognju in vplomu** sigurne **samoshrambe** (Safe-Deposits) pod lastnim
zaklepom stranke ter sprejema **vrednostne predmete** (precijozne) v hranitev,
zavaruje srečke in izžrebanju podvržene vrednostne papirje proti **kurznej izgubi**
ter oskrbuje brezplačno **revizijo** izžrebajočih efektov,
vnovčuje **kupone, izžrebane vrednostne papirje in valute**,
dovoljuje **predulme na blago, vrednostne papirje** ter sprejema **borzna naročila**
za tu- in inozemske borze,
preskrbuje za svoje komitente **trgovske informacije** na vseh tu- in inozemskih
tržiščih, itd. itd.

Centrala na Dunaju; Podružnice: Bolcan, Bregenc, Brno, Celovec, Dunaj VI., Feldkirch, Jablanice, Gorica, Inomost, Karlovi vari, Liberce,
Ljubljana, Lvov, Mor. Ostrava, Olomnc, Opava, Pulj, Praga, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

V obrambo ženstva.

Učeni pisatelj francoskega štiri-najstnevnika »La Revenue«, Jean Finot, ki si je z različnimi deli pridobil slavno ime, je pred nekaj časom v svojem, zgoraj imenovanem časopisu, priobčil razpravo, v kateri se si volasi modrijan z mladeniško navdušenostjo zavzema za ženstvo. Ta vna pa ima prepričevalno podlago. Finot je oborožen z ogromnim znanjem: ima mnogo duhovitosti in dovornosti in zna iz svojih prebogatih podatkov izvajati vse posledice tako, da jim ni ugovarjati.

O ženstvu je bilo napisano že mnogo slabih kritik. Finot očita tem kritikom pred vsem, da smatrajo za bistvo ženskega značaja le preradi, kar je v resnici le posledica razmer časa ali okolnosti, ali starosti ali hipnega razpoloženja. Če je tak kritik študiral razposajeno ali malodušno, omejeno ali prekanjeno ženstvo, pa kar trdi, da je to izraz njenega značaja in da je to bistvo ženske duše. Pa s tem delajo ženstvu kruto krivico. Življenje, pravi Finot, se ne prestopa premenja in z njim se premenjajo tudi ženske, samo psihologi ostanejo vedno enako kratkovidni.

Finot jemlje najbolj razširjene sodbe o ženstvu drugo za drugo v pretres. Z mnogimi izgledi iz vseh časov in dežel dokazuje, da je ženska zmožna velikega junaštva in tudi groznih činov, če tako nanese prilika. Če bi se ženstvo daljšo dobo takorekoč vežbalo v požrtvovalnosti, hrabrosti in junaštvu, bi si trajno pridobilo te lastnosti. Ženska bi mogla biti ravno tako dober vojak kakor moški. Trditelj, da ženski ni priznati vpliva na politiko in na vlado, ker ne služi pri vojaki, je po sodbi Finotovi nevzdržljiva, ker je neznanstvena in nepravilna; dandanašnji način vojevanja sploh ne zahteva toliko brutalne sile in fizičnih moči, kakor v starih časih, toliko več pa podjetnosti, smelosti, prisotnosti duha in drugih npravnih lastnosti, ki jih imajo ženske dostikrat celo več kakor moški. Ženske bi torej pri obrambi domovine lahko prav tako uspešno sodelovale, kakor moški, če bi jih ne zadrževale važnejše dolžnosti, materinstvo in gospodinjstvo. A če se ženske na ta način žrtvujejo koristim domovine in svojih moči, to vendar ne sme biti povod, jih smatrati za manjvredne. Resnica je sicer, da niso vse ženske soproge, matere in gospodinjice — toda: ali so mar vsi moški vojaki?

Kakor je videti, meri Finot naravnost na jedro celega vprašanja in zavrača ravno poglavitna očitanja, naperjena proti ženstvu. Ravno tako postopa tudi glede drugih očitanih, ki jih je svet navalil na ženstvo. Zanimivo pojasnjuje in zavrača očitanja glede večje ženske občutljivosti, glede nagnenja za lahkost, glede praznovrststva, afektiranosti, lažljivosti in zvijačnosti. Finotove navedbe so zelo zanimive, a prostor nam ne dopušča, da bi jih obširneje navedli. Nekaj poglavitnih misli francoskega učenjaka hočemo vendarle podati v skrajšani obliki.

Ženska zardeva in joka dosti lažje kakor moški in se tudi dosti bolj razjezi in razžalosti, vda se razposajenemu veselju in črnemu obupu. To pa zaradi tega, ker je njena duša dosti bolj sprejemljiva za razne vtise, kakor moška duša. In se torej močnejše vznemirja. V tem oziru je ženska bolj podobna otroku, kakor moškemu. Deloma je to prirojena lastnost, deloma pa posledica okolščin, v katerih ženska živi. Žensko življenje je vohče dosti mirnejše kakor moško; mož je bolj izpostavljen premembam usode in jih vsled tega tudi lažje prenaša, kakor ženska. Mož vidi in doživlja mnogo, vtisi se pri njem menjavajo naglo in delo in premenba v zabavi ga utrdi tako, da ne pade tako lahko v oblast čutov. Moški dobi tako trdo kožo tudi v čustvenem oziru, da pravijo ženske, da nima srca. Ženske ne stojijo v življenjskem boju tako eksponirano, kakor moški in pri njih ne menjavajo vtisi tako hitro, zato pa tudi vpliva vsak vtis nanje s toliko večjo močjo. To je vzrok, da se pri ženski ljubezen in sovraštvo, vdanost in upornost ter sploh vse, dobre in slabe lastnosti ženske duše vohče dosti močnejše razvijajo kakor pri moških. S tem seveda ni rečeno, da na primer moški ni zmožen tako velike ljubezni, kakor ženska. Tudi moški znajo ljubiti tako vroče, kakor ženska, a le tisti moški, ki nimajo prave oblasti nad svojimi čuti. V obče pa je čustveno življenje pri moških čisto podrejeno delu in užitku, med tem ko je čustvenost največkrat vsa vsebina ženskega življenja.

Ženstvu se posebno očita lažljivost in pretvarjanje. Finot ne taj, da je to očitje vtiseljeno, pobija pa običajno razlago te ženske lastnosti. Finot pravi: Starodavna izkušnja uči, da se slaboten človek, kadar se mora borovati proti močnejšemu,

vedno zateka k laži in zvijači. Tako delajo moški in ravno tako delajo ženske. Čim težji je položaj kakega človeka, toliko nižja postane njegova pravost. Laž se rodi v vsakem socialnem položaju, ki sloni na sili in strahu. Moški niso nikoli poskusili spoznati vzroka ženske lažljivosti. Filozofi, moralisti, psihologi in pesniki so navadno prepričani, da je ženska že od narave lažljiva. »Giovanni resnico«, je pisal Stendhal »je za žensko lažje, kakor iti na sprehod brez krila«. Tudi zakonodajalci ne zaupajo ženskam in so jim že odrekli prisego. A ravno zatiranje in preganjanje ženstva je rodilo žensko lažljivost in je tako moški najbolj kaznovan za to, kar je zakrivil. Čim bolj so ženske ponižane, tem bolj se same ponižujejo — a čim slabša je žena, toliko huje je možu. Moški so bili tisočletja v sužnjosti, a to jim ni posebno škodovalo, saj so živeli večinoma izven svojega doma. Ženska sužnost pa, ki v resnici se danes obstoji, je huje vplivala, kajti ženska živi večinoma doma in jo vsled tega dušna in moralna korupcija huje razjeda kakor moškega.

Ženska lažljivost in zvijačnost pospešuje pa še posebno to, da je pravzaprav življenjska naloga žensk, prikupiti se možem in si ohraniti njih ljubezen. To nalaga ženski dolžnost, da skriva telesne napake, ki jo delajo manj lepo in manj prikupno. Ko na eni strani skriva in zatajuje svoje hibe, pa si skuša z več ali manj dovoljenimi sredstvi navidezno pridobiti prednost in lastnosti, ki jih nima. Ženska torej laže v vsem, kakor se oblači in vede in kaže. Če se možu dopade kake posebne lastnosti, se dela, kakor bi jih imela, dasi ji popolnoma manjkajo. Tako lahkega srca, kakor nosi ženska tuje lase, tako kaže tudi lastnosti, ki jih nima. Govori, česar ne misli in izraža čute, ki jih ne pozna njeno srce; joka, kadar bi se hotela smejati, in smeje, kadar bi se rajši jokala. Če se zbode z iglo, je vstanu na glas zakričati, obenem pa zna z občudovanja vrednim samopremagovanjem zatajevati bolečine, ki bi se trdnega moškega premagale. Tudi kadar se čuti močno, hoče biti varovana, kajti moški ljubijo le ženske, ki so slabe in potrebujejo njihovo varstvo.

V nasprotje s to sliko ženske lažljivosti postavlja Finot sliko moške lažljivosti. Moški ne lažejo nič manj, kakor ženske. Finot navaja zanimive izgled, kako lažejo moški v družbi, v službi, v kupčiji, v mali in veliki politiki, v sodni dvorani in na prižnici. Laž prevladuje povsod in moška lažljivost izvira iz ravno tistega nagiba, kakor ženska lažljivost: iz egoizma.

Človek, pravi Finot, bi moral obupati nad prihodnostjo človeštva, če bi verjel, da se nikdar ne povzdigne do višje moralne stopnje. Toda na srečo temu ni tako. Ljudska duša je zmožna razvoja do višje popolnosti. Kakor postane lahko kanibal v razmeroma kratkem času povsem spodoben človek, tako se lahko tudi civilizirani ljudje povzdignejo na višjo moralno stopnjo. Tega so pa moški ravno tako potrebni, kakor ženske. Ženska je ravno tako malo ustvarjena za laž, kakor moški. Laž je zavladala v življenju le vsled nezdravih razmer in zlasti je morala nastati v razmerju med moškimi in ženskami vsled tega, ker je ženska v bistvu vendar le podložna možu, on pa je njen vladar in gospodar. Čim se premeni to razmerje, se premeni tudi ženski značaj, zakaj to je fundamentalna neresnica, da ženski značaj ni premagljiv. Kar loči danes moškega od ženske, ni nepremostljivo, razlika v lastnostih se da izravnati. V svoji tisočletni podrejenosti je ženstvo pač pridobilo svoj poseben značaj, ta značaj pa ni organska slabost, nego je posledica življenjskih razmer, in ne dela ženske nesposobne, zavzemati v človeški družbi tisto mesto, ki jim gre, ki ji jo pa moški odreka. Najmanjša bistvena premena v intelektualnih in npravnih pogojih ženskega življenja omogoči ženskam, da si pridobijo tiste lastnosti, ki so jih tekom stoletij vsled svoje podrejenosti izgubile. Napredek, ki se je v tem oziru pokazal v naših dneh, opravičuje najlepša upanja na bodočnost, upanja, da pride do izravnave v značaju in obojestranske povzdige moških in žensk. A šele tedaj, pravi Finot, bo življenje res lepo in bodo podani pogoji popolni sreči in zadovoljivosti.

Slovenci in Slovenke!
Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Krondorfer se hol naravnaj
nemizna voda
prve vrste in ket zdravilna voda
zoper težko organskega dihanja in
zoper belosti glave in mehuro najboljše priprate.
Glavna zaloga v Ljubljani: Michael Kastner.

Vse ženstvo naših dežel ima od narave lepo polt, ki je pa zelo občutna za upliv hudega mraza in vročega solnca. Da se prepreči zagorelost, razpoke, rdečine ali celo solnčne pege, je rabiti za vsakodnevno toaleto **Crème Simon**, rižev puder in milo Simon; ne zamenjati z drugimi mazili. I. SIMON, Pariz in v vseh lekarnah, parfumerijah in mirodilnicah.

Najstarejša, najodličnejša
konjakova
znamka 4222
Grafa Stefana Kegleviča naslednik
PROMONTOR.

Na premmogih domačih in inozemskih razstavah odlikovan izključno s častnimi diplomami.

Zlata svetinja
Berolin, Pariz, Rim itd.
Najboljše kozm.
Seydlin
čistilo za zobe
Izdelaže
G. Seydlin
Stritarjeva ulica 7.

Dr. J. Z., zobozdravnik, Moravska Ostrava. Natančno in temeljito sem preizkusil Vašo ustno vodo in Vaš zobni prašek, ki ju že dolgo rabim sam kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustnih vod in zobnih praškov se nahaja veliko, toda v resnici dobrih je zelo malo. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušnjo in večletna raba izpričala, da je v resnici dobro. In ta je: **Seydlin**.

Kdor ve razločiti dober liker od slabega, se ne da preslepiti s ponaredbami, ampak zahteva pristni

FLORIAN
Po slabem pitju
Si belan,
Od tega boš
Vesel, močan!

„FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela.

Postavno varovano.

Vprašajte

svojega hišnega zdravnika, ki Vam potrdi, da v nobenem gospodarstvu ne sme manjkati dobrega razkužila. Za umivanje ran in ranitev, za razkuževanje ob bolniški postelji, za intimno damsko toaleto (irigacijo) je najboljšo porabljeni

LYSOFORM

1—2% raztopline. Lysoform je preiskušeno, že desetletja pripoznano in znanstveno preiskano razkužilo. Dobiva se z navodilom vred v vsaki lekarni in drogeriji, originalna steklenica 80 vinarjev. Zanimivo knjigo o »Kaj je higijena?« na zahtevo zastoj A HUBMANN, referent »Lysoformwerke« Dunaj, XX., Petraschgasse 4.

Sirolin "Roche"

olajša in ozdravi bolezni v prsih kašelj, katar, influenco, naduho.

Dobiva se po vseh lekarnah. Originalni zavitek 4 K. Dobiva se po vseh lekarnah.

Sifilitiki! Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitim ozdravljenju brez motenja poklica, brez ponovitve, brez živega srebra in drugih strupov, brez vbrizgavanja, brez škodljivih postranskih učinkov razpošilja za 20 h za poštino v zaprti kuverti brez kakega naliska dr. med.
H. Seemann, Sommerfeld 83 (Lausitz)

Za jesensko in zimsko sezono
priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9

svojo bogato zalogo

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zastoj in franko

Knjiga se dobiva v „Narodni knjigarni“ v Prešernovi ulici v Ljubljani in stane broširana 2 kroni, vezana 3 K 20 v. s pošto 20 vinarjev več.

Vprašajte

svojega hišnega zdravnika, ki Vam potrdi, da v nobenem gospodarstvu ne sme manjkati dobrega razkužila. Za umivanje ran in ranitev, za razkuževanje ob bolniški postelji, za intimno damsko toaleto (irigacijo) je najboljšo porabljeni

LYSOFORM

1—2% raztopline. Lysoform je preiskušeno, že desetletja pripoznano in znanstveno preiskano razkužilo. Dobiva se z navodilom vred v vsaki lekarni in drogeriji, originalna steklenica 80 vinarjev. Zanimivo knjigo o »Kaj je higijena?« na zahtevo zastoj A HUBMANN, referent »Lysoformwerke« Dunaj, XX., Petraschgasse 4.

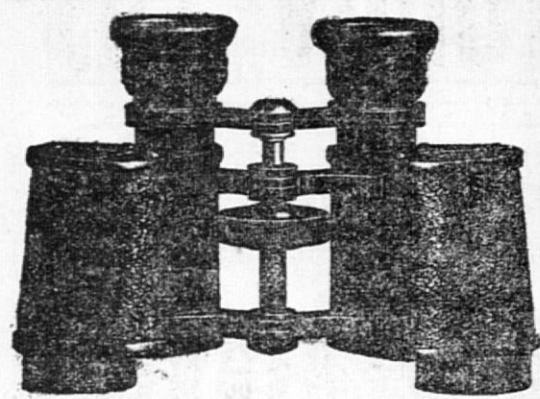
Sirolin "Roche"

olajša in ozdravi bolezni v prsih kašelj, katar, influenco, naduho.

Dobiva se po vseh lekarnah. Originalni zavitek 4 K. Dobiva se po vseh lekarnah.

„Literarna pratika“

izide v soboto in se bo od sobote naprej dobivala po
vseh knjigarnah.
Cena K 5.—, po pošti K 5.30.

Nova brušena stekla za bližino in daljino, važno za dalekovidne, priporoča
strokovnjak K. JURMAN,
optik - specialist, optični zavod z električnim obratom.
Bodite previdni pri nakupu očal, ker le specialist vam lahko določi pravilno
očala in Vas strokovnjaško postreže.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

8-54 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Straža - Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) (direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.)

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osební vlak na Škofjo Loko, Kranj, Radovljica, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

1-30 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Straža - Toplice.

3-40 popoldne. Osební vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-48 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždane, Prage, Lince, (Londona) Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Trzica, Kranja.

8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-52 dopoldne. Osební vlak iz Trbiža, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Lince, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenice, Dunaja, Lince, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-33 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Lince, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Trzica, Kranja.

5-51 zvečer. Brzovlak iz Jesenice z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždane, Prage, Dunaja, Lince, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-16 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Dunaja, Lince, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

9-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenice, Radovljice, Kranja, Škofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

9-16 po noči. Osební vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-31 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-32, 11-50, 3-12,

7-15, (11-50 ob nedeljah in praznikih).

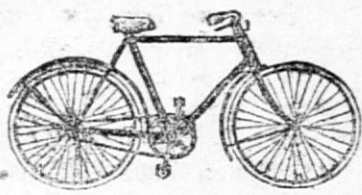
Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles

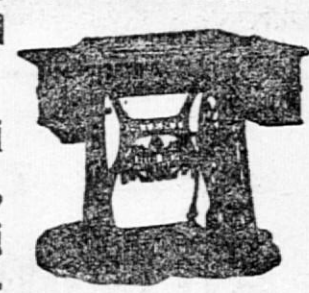

Šivalni stroji
za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.

Pisalni stroji
„ADLER“,
Pletilni stroji
vseh velikosti.

Št. 1539/pr.

4587

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje sledeče

službe okrožnih zdravnikov

na Kranjskem:

1. V Fari v Kočevskem okraju s sedežem na Petrinji z letno plačo 1600 K, aktivitetno doklado letnih 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik za uradna pota v Osilnico in Banjalo 3000 K na leto;
2. na Grosupljem v Ljubljanskem okraju z letno plačo 1600 K, aktivitetno doklado letnih 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K;
3. na Raki v Krškem okraju z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado letnih 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Ter uživa zdravnik za brezplačno zdravljenje ubožcev v občini Raka prosto stanovanje z vrtom in vinogradom;
4. v Senožečah v Potojskem okraju z letno plačo 1600 K, aktivitetno doklado letnih 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K;
5. v Žužemberku v Novomeškem okraju z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado letnih 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik za zdravniške uradne dneve v Ambrusu, Ajdovcu in na Smuki 800 K letne odškodnino in 400 K stanarine od zdravstveno okrožnega zastopa.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisane do 1. februarja 1914

do 1. februarja 1914

in jim prilože dokazila o starosti, upravičenju do izvrševanja zdravniške prakse avstrijskem državljanstvu, fizični sposobnosti, npravnosti, dosedanjem službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

Od dež. odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 23. decembra 1913.

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Pogoji

dovoljuje svojim članom življenjskega oddelka in sicer: aktivnim uradnikom vseh kategorij, profesorjem, učiteljem itd., katerih neobremenjena služnina znaša najmanj K 2300 —, kakor tudi penzionistom, po kojino najmanj letno K 1400 —, proti znanbi na služnino, oziroma pokojnino in proti primernemu poročstvu pod najugodnejši pogoji na 5—30letno amortizacijsko dobo 2263

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi, katere generalni zastop v Ljubljani, Gosposka ul. 12 daje nemudoma in brezpl. potrebna pojasnila.

meški eslakelesti?

Velezami opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštino v zaprtem dvojnem pismu brez natiska dr. med.

H. Seemann, Sommerfeld 83, (Tfo.)

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvane ojačila itd.), mi bodo po prečitavanju mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov. 4563

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 št. 119
državnega zakonika z dodatnim

zvršitvenim propisom

in drugimi zakoni in ukazi
kazenski postopek zadeva-
jočimi.

Trdo vezan 5 K 60 v.,
po pošti 5 K 80 v.

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Prava in neprava ljubezen.

Povest. — Spisal Blaž Pohlin.

Cena broš. 1 K 60 vin., vez. 2 K
50 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Ti najnovejši zabavni in veseli knjigi priporoča najtopleje

Narodna knjigarna v Ljubljani.

:: Opatov praporščak. ::

Zgodovinska povest. Spisal Iv. Remec.

Cena broš. 1 K 80 vin., vez. 2 K
70 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Za Božič

našim malim priporočamo

spise za mladino.

	broš.	vez.
Andersenove pravljice za mladino	—	1.—
Brezovnik Anton. Zakaj? — Zato!	—	—60
Brinar Jos., Medvedji lov. Čukova gostija	—	—80
Burnett, Mali lord. (Lord Fauntleroy)	1.60	2.60
Campe - Majar Hr., Odkritje Amerike	—	2.—
Dimnik J., Avstrijski junaki	1.50	1.80
Gangl, Zbrani spisi za mladino I. zvezek	—	1.50
Gangl, Zbrani spisi za mladino II. zvezek	—	1.50
Gangl, Zbrani spisi za mladino III. zvezek	—	1.50
Gregorčičeva Marica, »Otroški odira. Igrice za mladino	1.50	—
otroških vrtec in ljudske šole	—	—
Haufl Viljem, Pravljice za mladino	—	1.20
Hoffmann - Funtek, Bog pomaga. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Kar Bog stori vse prav stori. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Kako vzgaja vsoda. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Peter Prostak. Povest	—	—80
Kapitan Žar ali Kleč v Tihem morju. Povest	—	1.20
Kipling R., Džungla, (The jungle book). S slikami	2.—	3.—
Kosi Anton, Sto narodnih legend	—	1.20
Malavašič, Oče naš. Povest	1.50	1.70
Marryat, kapitan Frederick, Morski razbojnik	2.50	3.70
Milčinski Fr., Pravljice, S 40 slikami	—	4.—
Mišjakov Julček, Spisi. I. zvezek. S slikami	—	1.50
Mišjakov Julček, Spisi. II. zvezek. S slikami	—	1.50
Mišjakov Julček, Spisi. III. zvezek. S slikami	—	1.50
Na divjem zapadu. Tri poveti iz življenja Indijancev.	—	1.20
Rapé A., Dane. Povest za mladino	—	1.—
Rapé A., Mladini I. zvezek. S slikami	—	1.50
Rapé A., Mladini II. zvezek. S slikami	—	1.50
Rapé A., Mladini III. zvezek. S slikami	—	1.50
Ribičič, Kraljestvo čebel	—	—80
Šmid Kristof, Spisi I.—XV. zv.	8.70	11.70
Šmid Kristof, Roza Jelodvorska	—	2.—
Spillmannove povesti I.—XIX. zv.	9.60	13.40
Trošt Ivo, Na rakovo nogo. Povest	—	—80
Verne Jules, Pet tednov v zrakoplovu	—	3.80

Slikanice.

A—B—C v podobah s pesmicami	—	1.60
Blažek in Tomažek	—	1.60
Hitra vožnja po železnici	1.60	—
Hrošči in žuželke v podobah	—80	—
Kaj pripoveduje čarovnica	1.20	2.40
Knjiga za slikanje dopisnic:	—	—
1. Mladi umetniki	1.—	—
2. Otroški vrtec	1.—	—
3. Za kratek čas	1.—	—
4. Zaklad za otroke	1.—	—
Lahkih nog naskrog. (Najnovejše.)	—	2.80
Metulji v podobah	—80	—
Modri Janko. Vesela knjiga s podobami	—	2.40
Našim malim. Vzgojne slike iz sv. pisma	—90	—
Noetova barka. Živalstvo v podobah	1.50	—
Palčki Poljanci	—	3.60
Pavluša in Nuša — dva škrata	—	1.60
Pepelka. Pravljica s podobami	—60	—
Planinske cvetke v podobah	—80	—
Podobe iz živalstva	—80	1.50
Radost malih	—40	—
Robinson starši. Povest s podobami za otroke	1.40	—
Slovenski A—B—C v podobah	—80	1.20
Snegulčica. Pravljica	1.20	2.40
Trnjulčica. Pravljica	1.20	—
Vesela družica	—70	—
Vesela mladina	—80	1.50
V zverinjaku	—90	1.50
Zlata radost	—40	1.50
Zoološki atlant	—	6.—
Živali naše prijateljice	—70	—

Narodna knjigarna v Ljubljani

Pedagoška učna knjiga.

V nov' leto potice
še take ni b'lo.

V. Vodnik.

Kakšen kulturni dar nas neki čaka, ko se trinajstica neblagega spomina pogrezne v zaton? Tako se je pač strahoma že vprašal ta ali oni pošteno misleči Slovenec.

Jaz sem ujel neopažen trenotek in kradomice za spoznanje odgrnil zagrinjalo, ki na njem kakor zagonetna Svinga še nemo strni v nas številka 1914. Košara je stala tik ob robu, polna knjig, in na košari vizitka. »S. S. M. kulturno stremeci Slovencem za novo leto!« Vzel sem kar prvo knjigo in ji bral raz čelo: »Občno vzgojeslovje z dušeslovnim uvodom.« — Sestavil Viktor Bežek. — A. Osnovni nauk iz dušeslovja.*

S. S. M., s polnim imenom Slovenska Šolska Matica, ta naša, rekel bi, učiteljska akademija nam torej poleg drugih darov za novo leto 1914. poklanja pedagoško knjigo, oziroma učenik psihologije, ki je ena izmed temeljnih pomožnih ved pedagogike! Ni li te vrste darilo — »pisan mištrac«? Ali pa so morda tudi vzgojna vprašanja že, no, kako bi rekel... zadeva malega naroda?

Da, bogme so, še v mnogo višji meri, nego marsikaj kričavega iz naše ljube sodobnosti! Drugi, veliki narodi z velikimi cilji so se že prilično zavedli, da vzgoja bodi — suprema lex narodova; nas Slovenčke pa še hudo tlači mora žabje perspektive, ki se ne moremo in ne moremo dvigniti nad njo, vzlic posameznim »čudaškim« glasovom, ki kličejo na »nova pota«. Pri nas je še vedno v absolutni veljavi aksiom, »da človek toliko velja, kar plača«, dočim drugod že krepko prodira naziranje, da se kultura ne dá graditi zgolj na gospodarske in tehnične temelje, da socialno vprašanje ni samo vprašanje želodca in njega reševanje ne zgolj politika surovega nasilja, da nas marveč v obljubljeni deželi »boljše bodočnosti« popelje le »značajan človek z disciplinirano, trdno voljo in prepojen z etičnimi načeli«.

Iskreno želim, da bi tudi slovenski človek prav kmalu zahrepenel po novih, velikih ciljih. A kdor hoče vresničiti cilj, mora hoteti tudi sredstva, ki so pogoj za vresničenje cilja. Marsikateri bi, kakor pravi narodna prislovica, komarje koval, ko bi mu kdo podkove delal! In brezpogojno sredstvo za vresničevanje velikih socialnih ciljev je — poznavanje in uvaževanje tistega čudovitega stvora, ki mu pravimo človek, človeški duh. V črno je zadel angleški mislec, ki je rekel: »Pravi študij za človeka je — človek«.

Nenavaden duh: pesnik, filozof, etični genij... sicer intuitivno vzre i v tej smeri resnico. Tako je n. pr. pesnik - filozof Ibsen v svojih dramah (»Brand«!) spravil na dan, kar človeško srce vsebuje najgloblje in najtajnejšega. Običajni, nenadčloveški zemljan pa se tudi tukaj najzanesljiveje zateče po svet v okrilje vede in to k vedi o duševnih pojavih in njih zakonitostih, — k psihologiji. Res je treba priznati, da se nahaja psihologija danes še tam, kjer je bila fizika pred Galileijem, kemija pred Lavoisierjem, astronomija pred Newtonom. Do danes še nimamo enotnega načela, ki bi se ob njem dala vsestranski in neoporekljivo domnevati vsa bujnopestra obilnost duševnega življenja. Odtod toliko razlike v »stališčih« in »smereh« posameznih psihologov. Ali kdor se je nekoliko bolj ozrl po torišču moderne psihologije in nje eksaktnih metodah izsledovanja, ta se pač ne bo obotavljal priznati, da se je psihologija že v marsikaterem poglavju približala resnici, četudi morda le v obliki asimptote. Eden izmed zelo zgovornih dokazov za to dejstvo se mi zdi psihol. zbornik »Fortschritte der Psychologie und ihrer Anwendungen«, ki je pravkar — v Teubnerjevi založbi — završil svoj prvi, po vsebini presenetljivo zanimiv letnik.

Toda kako je kaj pri nas in psihologici? »So li naše njive zoran«? V. Bežek obtožuje v Predgovoru svojega dušeslovnega uvoda (str. VII.), da »v psihologiji Slovenci nimamo niti orientirajočih pripomočkov«. No, slučaj je nanesele, da ocenjevalec lahko danes to trditev proglasi za prečnogledno, in uverjen sem, da bo tudi g. Bežek sam vesel tega »protesta«. Pravkar je namreč izšla moja »Psihologija*«, ki skuša

biti nekaj odsev sedanega stanja na poprišču psihologije.

Pa kaj neki nam je Bežekova knjiga kot dušeslovni uvod v občno vzgojeslovje? Jaz bi rekel, da — zanesljiv kazalec naših domačih duševnih potenc! Kdor prečita Bežekovo knjigo, bo, trdno verujem, z mano priznal, da se nam prav nič več ni treba suženjski in pa z nekako podzavestno lastne ničevnosti zglodovati ob raznih Zenzih, Martigih, Tupetzihi, Hassmannih in Niedergesässih, ker imamo doma — kaj boljšega! Bežkov dušeslovni uvod je vse kaj več, nego se skriva za tem skromnim naslovom. To je bogata, 128 strani obsegajoča, življenja polna in ne papirnata, in posebe še poudarjam: čitna psihologija. Večkrat si morda lahko v stvarnem ali metodičnem oziru drugih misli, nego g. avtor Bežek, a reči moram, da bo njegova knjiga imenitno služila svojemu namenu, ker je pisana tako — in to je velika umetnost —, da čitatelja ne bo nasičevala, temveč ga bodrila, da se v danih slučajih more treč obrne do zadnje instance v teh stvareh, do prvega vira psihologije, do lastne duševnosti.

Spriču tega noveletnega daru sem res v prijetni zadregi, komu bi prej čestital: ali darovatelju Bežku ali obdarovancu — slovenskemu učitelju.

V Gorici, dne 15. decembra 1913.

Dr. K. Ozvald.

Gledališke predstave v Narodnem domu v Celju.

Z začudenjem in velikim zadovoljenjem moram pribiti, da je sicer zanimanje za gledališke predstave v Celju na strani igralcev-diletantov, kakor na strani obiskovalcev na tako visoki stopinji, da iščeš enakega morda širom slovenskega ozemlja zaman. In kar posebno zanima, je dejstvo, da nižji sloji pri vsaki predstavi napolnijo galerijo. Parket pa vendar ostane skoro vedno za tretjo prazen. Zakaj? Vzroka ni nobega, kajti v Celju je slovenske inteligence toliko in gotovo tako situirane, da ne bi bilo treba nikdar gledati tistih žalostnih in praznih stolov. Saj so predstave vendar samo vsako drugo nedeljo in mislim, da je pač vsakemu zavednemu narodnjaku mogoče v štirinajstih dneh enkrat iztrgati se iz rok vsakdanjemu življenju in stopiti za par uric v družabni krog Narodnega doma. To že poštrevnostni igralcev na ljubo, ki rarujejo z vajami skoro ves svoj prosti čas ravno istim — ki jih potem pri predstavi ne vidimo.

Oprema odra zahteva seveda temeljite premenitve. Kulise so že tako obrabljene, razdrpane in vijugaste, da je pač zadnji čas, da slavna Posojilnica v Celju odstrani te nedostanke in to karprej mogoče. Saj te frleče kulise včasih naravnost ovirajo igro.

V nedeljo, 21. t. m., so vprizorili torej na celjskem odru Dregelyjevo komedijo v štirih dejanjih: »Če frak dobro stoji?« Režiser je bil, kakor po navadi, g. Molek.

Igra je vspela naravnost dobro. To izvanredno dovršenost nekaterih igralcev je pač treba pripisovati finemu pojmovanju njihovih vlog, in res veseli in poštrevnostni pridnosti. Gospa dr. Kalanova se je, kakor vedno, tudi ta večer popolnoma vživela v svojo vlogo in tisto v prav izborni maski — talmi — plemenito židino Stefanijo — tako dobro reprezentirala, da bi ji bila marsikaka prava židinja nevoščljiva njenega nastopa. Enkrat bi pa gospo dr. Kalanovo tudi radi videli v kaki mlajši vlogi. — Gdčna. Marta Hrašovčeva je bila pravi otrok svoje matere Stefanije in čisti tip »lepega judovskega dekleta«. Tisti grbasti nosek ji je prav dobro pristojal in v vseh njenih kretnjah smo videli, da

je bila doma v svoji vlogi. — Gdčna. Jožica Gregorinova je temperamentno igrala in prav dobro predstavljala razvajeno in velikomestnega življenja vajeno dekle. Pokazala je, da se je izborna »čutila« v svoji vlogi. Manjše vloge sta imeli še gosposdični Tomazinova in Videmškova, ki sta publiko popolnoma zadovoljili s svojim nastopom. Gospod režiser Molek je bahatega in seveda za denar boječega se žida v vseh fazah izborna pogodil in bil s svojo Stefanijo izvrsten in »plemenit« par. Gospod iur. Brenčič je bil popolnoma več svoje vloge, igral je tako naravno, ko da ne bi bil na odru in prav iz srca želimo ga zopet kmalu videti v kaki večji vlogi. Gospod St. Gradišnik je bil ta pot popolnoma v svojem elementu. Je prav dober igralec in marljiv, ki ima redno večje vloge. Tuintam malo preveč temperamenten celo. Ker pričakujemo od njega še mnogo lepega, upamo, da izbršje iz svojega lahkega in gotovo prav zadovoljivega nastopa tiste male hibice z lahko-to, saj so to tako malenkostni redostatki, povečini ostanki iz prejšnjih vlog, ki sicer v celoti na noben način ne motijo, pač pa trenotno. Gospod Mravljak je izborna podal resnega, delavnega učenjaka. Res, prav dobro! Skoro bi človek mislil, da je g. profesor za resne vloge boljši kakor za šaljive ali mlajše. Igra njegova je bila popolnoma naravna, prilagodil se je izvrstno vsem momentom, ki vplivajo na resnega človeka-učenjaka. V življenju ljudje tudi ne morejo boljše nastopati, kakor je nastopil gosp. profesor v tej vlogi. Gospod Stibler je tudi dobro predstavljaj ministra in je pokazal, da je za take vloge, kakor ustvarjen. Saj igralec sam čuti, kako mu pristojata kaka vloga in v tem slučaju je imel gosp. Stibler gotovo čut samozavestnosti na odru. Ne?

Izmed drugih igralcev, ki so imeli krajše vloge, so iste v splošno zadovoljnost izvajali gospodje dr. Brunčko, K. Gradišnik, Kurnik (dve vlogi), iur. Perc in Vošnjak. Tudi gospa Grobelnik in Kunej ml. sta zadovoljila v svojih malih nastopih.

V pavzah je svirala Celjska narodna godba, ki pod vodstvom gospoda kapelnika Engererja prav izvrstno napreduje in se meri lahko z marsikako godbo, ki ima dosti več gmotnih prispevkov kakor ta.

Končno pa si dovolim staviti zahtevo, da se igra začne točno ob določeni uri, naj že bode potem publika na mestu ali ne. Publika naj se ravna po igralcih, ne obratno! To zavlačevanje začetka igre moti silno in je danes samo še v cirkusu Fumagali v rabi.

R. F.

Mnogostanska poraba. Gotovo ni do mačega zdravlila, katero se da tako mnogostansko porabiti, nego **„Mollovo francosko žganje in sol“**, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kako to zdravi vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica 2 K. — Po poštnem povzetju pošljite za zdravlilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi je zahtevati izrecno **MOLL-ov** preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 33

Boj proti prepihu, vetru, mrazu, vlagi, bolezenskim kalem vseh vrst neprestano nadleguje našo kožo in polt in moremo v tem boju biti zmagoviti samo tedaj, ako kožo dobro negujemo in ohranimo zdravo in odporno. Da kožo ohranimo tako, negujemo je s Fellerjevimi blagodišečim fluidom z znamko »Elsafluid«. Poživlja in jači kožo, pri ranah, oteklinah, izpuščajih itd. deluje in zabranja vnetje, dela kožo gladko, mehko in belo, odstranja pege in ogrce in je tudi pri prhljaju in izpadanju las važen kosmetikum. 12 steklenic za 5 kron pošlje franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsin trg št. 238 (Hrvaško), obenem pa lahko naročite tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elsa kroglice«. Šest škatlic za 4 krone.

Kupujte in zahtevajte edino lo

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

53

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

Edina prodaja

množinskega konsumnega predmeta kolonijalne stroke 4557

se odda

za posamezna okrožja Avstro-Ogrske na solventne agenture ali grosiste! Velik zaslužek! Lahko nameščljivo. Ponudbe pod „Lebensmittelfabrik“ P. H. 3573“ na Rudolfa Mosse Praga, Příkopy 6.

Lepa in koristna Božična darila

po že priznani najnižjih cenah dobite

4455

v modni trgovini Peter Šterk
LJUBLJANA, Stari trg šte. 18.

№ I 219/13-1

4491

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Dne 29. decembra 1913 ob 11. uri dopoldne je na prodaj na licu mesta v Železnikih

posestvo po dom. pri Prezeljnu in sicer stavb. parc. šte. 5, hiša šte. 5 v Železnikih z gospod. poslopjem, hiša šte. 142 in dvoriščem ter parc. šte. 13/1 zeliščni vrt.

Posestvo leži tik deželne ceste na prijaznem solčnem kraju, v hiši je stara gostilna in prodajalna, električna luč in vodovod.

V gospodarskem posloju hišna št. 142, dolgo 25 m, je prostor za kovačnico, kakor je že bila, hlev obokan, podstrešje močno in streha pokrita s ploščami.

Izključna cena 13000 K.

Pogoji so na vpogled pri tem sodišču v sobi št. 5.

C. kr. okrajno sodišče v Škofiji Loki, odd. I,
dne 17. decembra 1913.

Za
Božična darila
priporoča svojo veliko zalogo
konfekcijska trgovina
Maček & Ko.
Franca Jožefa cesta 3.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

3871

Herbabinjev podfosforokisli

apneno železnati sirup

Že 44 let zdravniško preizkušen in priporočan prsi sirup. Razkrajja slez, blaži kašelj, pospešuje tek. Povzdičuje slast in reditev trupa in je izbornen za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. — Steklenica 2 K 50 h, po pošti 40 h več za zavoj.

Pristen samo s spodnjo varstveno znamko.

Pred ponaredbami se sviri.

Herbabinjeva

aromatiška esenca

Že 45 let uvedeno in vrlo preizkušeno bolečine tolažeče sredstvo za vdrgnenje. Lajša in odstranja bolečine v sklepih in mišicah ter živčne bolečine.

Steklenica stane 2 K, po pošti 40 h več za zavoj.

Na III. mednarodni farmac. razstavi odlikovano z veliko zlato kolajno.

Edino izdelovališče in glavno razpečevališče:

Dr. Hellmanna lekarnica „Zur Barmherzigkeit“

na Dunaju VII/1, Kaiserstrasse 73—75.

(HERBABINJEV naslednik).

Zaloga pri gg. lekarnarjih v Ljubljani in Novem mestu.

* V Ljubljani 1913. Založba »Slovenske Šolske Matice«.

* Psihologija. Za srednje šole spisal dr. K. Ozvald, c. kr. profesor. Šestnajst slik v prilogi. Cena v platno vezani knjigi 3 K. Ljubljana, 1913. Založil zavod sv. Stanislava.

Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja iz zdravih rastlin, kateri iz-
borno vpliva proti slabostim v
želodcu ter radi tega v nobeni
družini ne bi smel manjkati.

1109

Najboljše sredstvo

zoper prehlajenje

je dobra in topla spodnja obleka.

Veliko izbiri zimskih pletenih srajc, jopic, spodnjih hlač, trpežnih
in krasnih nogavic in gamaš, dobite pri trdki

A. & E. SKABERNE

špeciální oddělek za pletenine in perilo, v lastni hiši Mestni trg št. 10

4140

(prejšnja trgovina z železnino).

Prilagodna darila za Božič in novo leto

Cene izredno nizke!

Blagovolite si ogledati tudi naše izložbe!

Na drobno! Na debelo!

Najlepše božične
in novoletne

razglednice

od 2 vin naprej.

Jaslice in okraski za
božično drevo

Pisemski papir,
spominske knjige
in druga darila

poročila

Marija Tičar
Sv. Petra cesta št. 26.

Naprodaj! Naprodaj!

Veleposestvo na Štajerskem

Zaradi slučaja smrti. Eno uro od Maribora proti Spielfeldu.

400 orolov:

90 orolov lepega gozda za posekati, 20 orolov vinograda novega trsa v boljšem
donesku, 10 orolov vinograda stare trte, drugo so niive, travniki in sadni vrti
(10.000) sadnega drevesa najboljšega doneska, 14 vinogradskih hiš in hlevov
in kleti, 4 marofi (Meierhöfe) z velikimi hišami in hlevi, 1 gospodarska hiša z
3 sobami, novo predelana, z velikimi kleti (1000 hekt. sodov), 1 mlin, 1 žaga na
vodo in motor, 70 glav živine (govedi), 3 konji, 40 svinj, 280 hektolitrov vina
izvrstnega! Cena je K 320.000. Polovico kupčije lahko na posestvu ostane.

Prašati je pod naslovom: „Holz-Expert“, Graz, Annenstrasse 52.

Posestvo bi bilo z velikim dobičkom za parcelirati!

4597

Na debelo.

Na drobno.

Dober cen premog

vseh vrst prodaja

FRAN UHER, špediter

Ljubljana

Selenburgova ulica št. 4.

Koks.

Briketi.

Restavracija ali kavarna

v večjem trgu ali mestu, priznano
dobro ičoča, se vzame v najem
ali kupi s 1. svečanom 1914.

Ponudbe se sprejmejo pod:
„Ugodna kupčija“, pošto ležeče
Borovlje, Koroško.

4534

Zlata svetinja Dunaj 1912.

Zivčno oslabeli možje

pospešujejo povrnitev oslabelih
moči s 4463

tableti Evtan.

Zahtevajte zbirko zdravniških iz-
vidov. Poizkušnja K 420, polovični
karton K 10—, cel karton K 15—
po povzetju ali denar naprej. St.
Markus-Apotheke, tvornica farm. spe-
cialnih izdelkov, Dunaj III, Haupt-
strasse 130. V Ljubljani lekarna
Piccoli in lekarna pri Zlatem jellenu.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najboljšje priznana

Tanne-chinin tinktura za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje
luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil,
medic. mil, medicinal. vin, specializir-
ani, najfiniših parumov, kirurških
obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani Rastljava cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
jubli. mostu.

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi
člani bolnišniških blagajin južne železnice,
c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške
blagajne v Ljubljani.

Narodna knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica šteč. 7.

poročila

kanceljski, konceptni, doku-
mentni, ministrski, pisemski,
ovitni in barvani papir

Razete s pisemskim papirjem.

Zrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali
z dvema kolonama, vezane v papir,
platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih
cenah.

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin,
svinčnikov, peres, peresnikov,
radirk, kamovčkov, tablic,
gobic, črnica itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umet-
niške vseh vrst, od najpreprostejših
do najfinjših.

Albumi za slike in dopisnice,
vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete,
risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

C. A. Greiner in sinova

Kremsmünster, Gornja Avstr., Nirtingen, Nemčija,
St. Feliu de Guixols, Katalonija (Spanija).

Tovarne prob. zamaškov.

450 delavcev

Dokazali smo, da je prijatelj svojega denarja

vsak konsument zamaškov, ki je naš stalni odjemalec.

Ceniki in vzorci se dobijo direktno ali pa pri zastopstvu za Kranjsko, Istro,
Hrvatsko-Slavon., Dalmacijo, Bosno in Hercegovino: L. Jurič, Ljubljana,
Gledališka ulica 13. — Na privatnike se ne razpošilja! — Garantirano
samo iz novega materijala!

4487

Po Najv. pooblastitvi Njeg. c. in kr. apostol. Veličanstva.

42. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežela.
Ta denarna loterija obsega 31.146 dobitkov v gotovini v
skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša

200.000 kron.

5268

Žrebanje bo javno na Dunaju, dne 22. januarja 1914. Srečka stane 4 krone.
Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zoll-
amtsstrasse 5, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštah, brzotlačnih in železniš-
kih uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk zastoni. — Srečka se
pošilja poštne pristojbine. — Od c. kr. gen. ravn. drž. loterij (oddelek za dobrodel. loterije).

Novoletna inventurna prodaja.

Ker je preostalo mnogo blaga, se bode radi generalne
inventure razprodajalo po najnižjih cenah, n. pr. zimske
suknje prej K 40—, do K 50—, sedaj K 20— do
K 24—, moderni raglani in obleke prej K 30— do
K 60— sedaj K 15— do K 25—. Istotako se prodaja
damska konfekcija pod polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIC, MESTNI TRG 5—6.

Vedno velika zaloga
klobukov
in čepic

lastnega izdelka.

Kupuje kože

vseh divjačin po
najvišjih dnev-
nih cenah.

Se priporoča

za izdelovanje

kožuhov vseh vrst, kakor tudi

damskih jop, kolerjev, mufov. V za-

logi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. — Sprejemajo se

popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po

najnižjih cenah.

3369

J. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21.

Nič ne pomaga!

Vse vpitje je glas vpijočega v puščavi. Ker
prave angleške

gramofone in originalne
gramofonske plošče

dobite iz prve roke

edino v moji trgovini.

Caruso, Slezak, Demuth, Battistini, Selma Kurz in drugi

svetovni pevci pojo vsaki dan v moji prodajalni

Sodna ulica 5, poleg c. kr. dež. sodnije.

Poslušanje popolnoma brezplačno.

A. Rasberger, Ljubljana.

Glavni zastopnik: The Gramophone Co. Limitd.

London, Avstrijske gramofonske družbe na Dunaju, Homo-

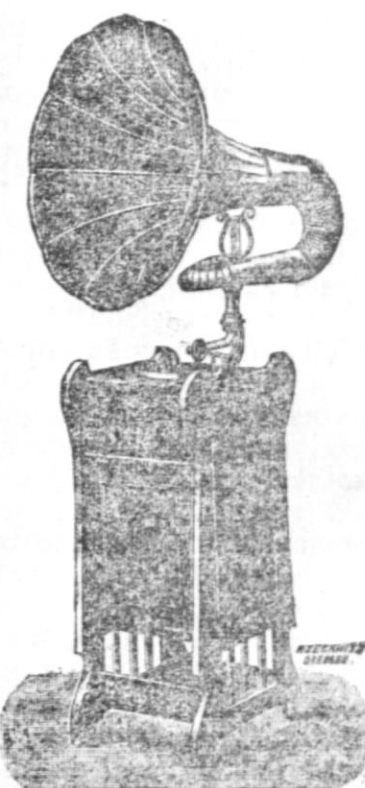
phon Compny Berlin.

Velike godbene automate vedno v zalogi.

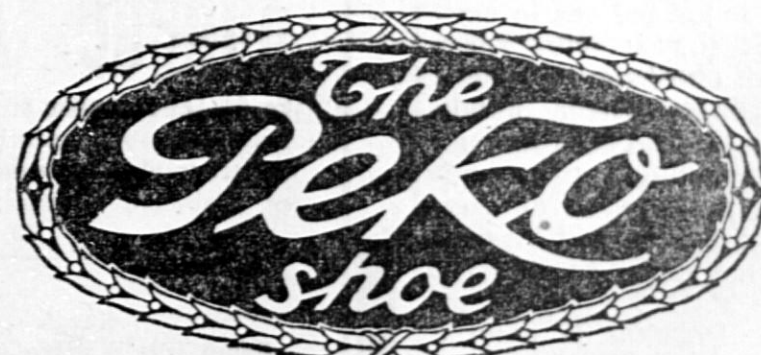
NOVOST! Samograjajoči klavir z navijanjem na pero. NOVOST!

3513 Od dobrega najboljši!

Lastna delavnica za popravila. Ceniki franco!

Najcenejši nakup vsakovrstnih čevljev
je v zalogi lastne tovarne

4497

na Bregu šteč. 20 (Cojzova hiša).
Priležne oblike zadnje novosti garantirana kakovost.

Pozor!

Najnovejše acetilenske
naprave na Kranjskem

izvršuje

Franc Lončar

kleparski mojster

v Sp. Šiški pri Ljubljani.

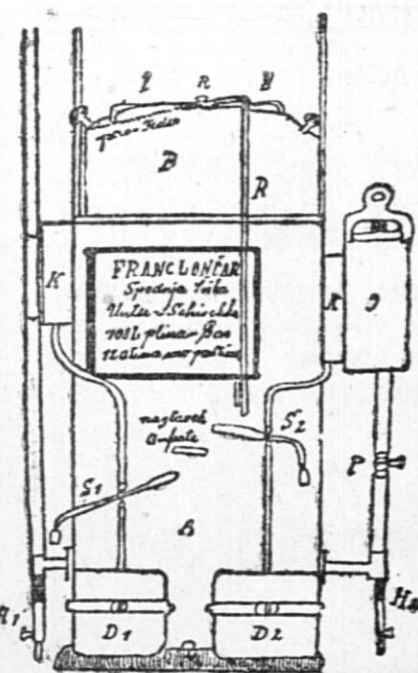
Oskrbuje tudi vodovodne inštalacije,
naprave za razsvetljavo in vsa kleparska
dela in v te stroke spadaj. popravila.

Cene jako zmerne, delo solidno
in kar najhitreje.

Za cenjena naročila se priporoča

4449

Franc Lončar.

Povodom novega leta si naročite

prvi slovenski leposlovni mesečnik

„LJUBLJANSKI ZVON“

ki nastopa z novim letom 34. leto izhajanja.

„Ljubljanski Zvon“

šteje med svojimi
sotrudniki naše naj-
boljše pripovednike,
pesnike in kritike;

„Ljubljanski Zvon“

poroča nepristran-
sko o vseh važnejših
slovenskih in slo-
vanskih književnih
novostih.

„Ljubljanski Zvon“

si je tekom svojega
33letnega izhajanja
pridobil v našem slov-
stvu odlično mesto.

Januarska številka „Ljubljanskega zvona“ prinese med leposlovjem začetek Jv. Cankarjevega romana „Ottakring“, Milan Pugljevo črtico „Mati“, Kuharjevo skico iz potepuškega življenja „Za delom“, Labudovo „Na oklicih“, Jugovo vinjeto „Moj greh“. Vladimir Knaflič priobči študijo „Giovanni Boccaccio“, V. Mazl poroča o jesenski glasbeni sezoni v Ljubljani. Zistek prinese knjižne ocene izpod spretnega peresa št. Debeljaka, Felicijana, Ilešiča, prof. Westra itd.

Naroča se:

Upravništvo „Ljubljanskega zvona“ Ljubljana, Knaflcova ul. 5.

Cena: Celoletno K 9.20, polletno K 4.60, četrtletno K 2.30.

Prosimo, odrezite tu

Samostojno misleči kmetovalci!

Naročajte si z novim letom
priljubljeni

„SLOVENSKI DOM“

napredno kmetско glasilo

kateri izhaja že četrto leto
in velja za vse leto

le K 3.—

Izhaja vsako soboto v obsegu 12 strani, prinaša dopise iz vseh krajev naše slovenske domovine, daljše povesti in gospodarske stvari ter najnovejše zanimive dogodke širom sveta.

Inserati

**V „Slovenskem Domu“ imajo
velik uspeh. Cene jako zmerne.**

□ □ □

Naroča se:

Upravništvo „Slov. Doma“ Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5.

in pošljite na onostranski naslov:

Naročam 1 izvod „Ljubljanskega zvona“ *) in prosim, da se mi pošlje 1. številka letnika 1914 s položnico, na naslov:

Ime in predime: _____

Značaj: _____

Stanovališče: Kraj, dežela _____

Ulica (cesta) _____ št. _____

Podpis: _____

*) Kar se ne želi, naj se blagovoli prečrtati.

Priporočamo našim
:: gospodinjam ::

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Pozor!

Vile, stanovanjske hiše, stavbne parcele

v mestu kot v okolici se pod jako ugodnimi pogoji prodajo.

Posredovalnica za nakup in prodajo: 3936

Valentin Accetto, Kolodvorska ulica št. 8.

Razveselite

svojo soprogo, svojo hčer, svojo nevesto z najlepšim božičnim darilom: **izvirnim**

Singerjevim šivalnim strojem.

Dobi se samo
v naših pro-
dajalnah s ta-
kim izveskom

in s to
var-
stveno
znamko

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Novo mesto, Kranj, in Kočevje, ali pa po
naših potnikih. 3892

Največje veselje

za vsako, kot božično darilo
je

== PERILO ==

v tako lepi izvršbi kakor v veliki izberbi,
dobri kvaliteti in po znižanih cenah.

Dobi se pri: 4372

Anton Sarcu

Ljubljana Šelenburgova ulica 5 Ljubljana

Zaloga perila in nevestinskih oprem.

Ugoden nakup: 1 kos šifona à 15 mtr. K 8-20.

Krasni preostanki blaga

polvolneni, zajamčeno dobre kakovosti le-
pih vzorcev, zavoj 5 kg za K 11.—, boljše
vrste za K 12.60 po poštnem povzetju pošilja
A. Jelínek, tkalnica, Jimramov, Morava.
Jako priporočljivo! 4461

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče
potrebščine ima v zalogi 2387
fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.
Temnica na razpolago. Zunanja naročila
z obratno pošto. — Zahtevajte cenike.

Zbirka
avstrijskih zakonov
v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških
in prestopkih z dne 27.
maja 1862 št. 117 dr. zak.
z dodanim

tiskovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d.
z. ex 1863 in drugimi no-
vejšimi zakoni kazensko-
pravnega obsega.

V platno vezan 6 K;
p. páti 6 K 20 vrn.

Narodna knjigarna
v Ljubljani.

Prodaja se pod zelo ugodnimi pogoji

1) **veleposestvo** pri Litiji (z graščino in gospodarskim poslopjem),
nad 270 oralov, lahko tudi več posestnikov skupaj,

2) **ново zidana pritlična hiša** v Rudniku pri Ljubljani, nekaj
sveta zraven, za eno družino,

3) **dve enonadstropni hiši** na Selu pri Ljubljani, v katerih
bližini se zida nova šola.

Povsod potrebna je v primeri z vrednostjo le prav mala glavica:
ad 1) 30.000 K, ad 2) 2000 K, ad 3) 20.000 K. — S posestvom ad 1) zdru-
žena je pravica lastnega lova — prijetno letovišče.

Pojasnila potom upravnistva tega lista ali posredovalne pisarne **Valentin
Accetto, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8.**

A. KUNC

Ljubljana

Dvorski trg 3.

**Velikanska zaloga oblek
za gospode in dečke.**

Najnižje, stalne cene.
Ceniki na razpolago.

**Avstr. amerikan.
:: zaloga čevljev ::
Prešernova ul. 52.**

12⁵⁰

16⁵⁰

Naši čevlji po kakovosti,
:: priležnosti in eleganci ::
prekose vsako konkurenco.

Wotan
svetilka

z vlečeno
svetilno žico

V zalogi pri
elektrarnah in instalatejih

Upravišтво

**„Ljubljanskega zvona“
„Slovenskega doma“**

Znamka za
5 vinarjev.

Ljubljana
Knaflova ulica 5.

Novosti za jesensko sezono
kakor tudi
OBLEKE PO MERI
najnovejše oblike pri:
B. Götzl Ljubljana
Mestni trg 19 — Stari trg 8.

Veleprima salame
novega izdelka, predobro renomirane znamke
„Gavrilović“
že popolnoma dobre za rezanje, priznane najfinejše, stanovitne kakovosti, se dobivajo po vseh špeci-rijskih, delikatesnih trgovinah in pri prekajevalcih. Vsak komad ima svinčeno ploombo in vi-njeto, kakor polegstoječa.
Prva hrvaška tvornica salam, prekajenega blaga in tolišč
M. Gavrilovića sinovi
d. d., Petrinja.
Zastopnik: **Julio Schmidl**, Zagreb.

Razglednice
umetniške,
in
pokrajinske
se dobe vedno
v veliki izbiri v
„Narodni knjigarni“
Prešernova ulica 7.

Modni salon
M. Sedej-Strnad
priporoča cenjenim damam
:: klobuke le najfinejše izvršbe. ::
Zalni klobuki vedno na razpolago.
Ljubljana, Prešernova ulica. Palača Mestne hranilnice.

SANATORIUM „EMONA“
v Ljubljani, Komenskoga ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Berganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

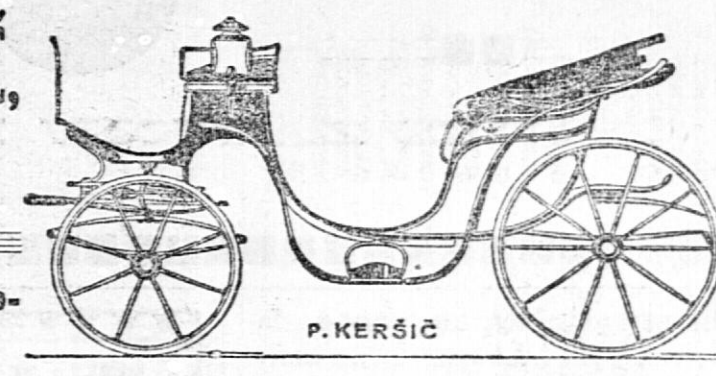
Lepe, bele, suhe
GOBE
se kupijo proti takojšnjemu plačilu
v večjih množinah. Ponudbe z vzorci
pod: „Zadnji čas“/4387 na uprav.
„Slovenskega Naroda“.

Proda se
hiša št. 62
v Domžalah parc. št. 325/1, vlož.
št. 91 kat. obč. Domžale. V imenovani
hiši se je izvrševala do sedaj špeci-rijska obrt v zvezi s prodajo tobaka
in gostilniško obrtjo.
Poizve se pri lastniku **Ivan Ka-stelicu** v Ljubljani med 9. in 12.
uro dopoldne v pisarni železolarne,
strojarne in ključavničarske tovarne Ka-stelic & Žabkar v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 48.

KUC
zdravniško priporočeno kri tvoreče vino
daje moč in zdravje.
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-50. — Edina zaloga:
Br. Novaković,
veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale,
Malage, Konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Prva kranjska tovarna vozov Peter Keršič,
nasl. brata Oroszy
v Spodnji Šiški pri Ljubljani
prodaja zaradi prevelike zaloge vozov, eno- in dvo-vprežne vozove pod conc.

Obenem priporoča svojo bogato zalogo drugih vozov ter pošlje cenike brezplačno.
Tudi vsa tozadevna popravila in dela se po najnižji ceni izvršujejo.
Tovarna izdeluje tudi
avtomobilske karoserije za vse vrste avtomobilov.

2 galanterista
boljše moči, sposobna tudi za poto-vanje in
konteristinja
vešča slov. in nemške korespondence,
se sprejmejo takoj ali s 1. fe-bruarjem 1914.
Ponudbe pod „A. K.“ na upravn.
»Slov. Naroda«.

Najboljša in najzdravejša
barva
za lase in brado
je dr. Drallea „NERIL“, ki daje
svim in pordečelim lasem njih prvotno
naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla,
rjava, temnorjava in črna v steklenicah
z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri
Štefan Strmoli
Ljubljana, Pod Trančo št. 1.
Kasne kite, podlage in mrežice
vseh vrst; gledališčne in toaletne
potrebnosti itd.

Hapag, Hamburg
(Hamburg-Amerika Linie).
Prevažanje oseb v vse dele sveta.
Hamburg—New York
Boulogne—New York; Cherbourg—New York;
Southampton—New York.
Hamburg—Philadelphia
Hamburg—Boston
Hamburg—Kanada
Hamburg—Kuba
Hamburg—Meleika
Hamburg—Brazilija
Hamburg—Argentinijska
Hamburg—Zapadna Indija
Hamburg—Čile
Hamburg—Peru
Hamburg—Afrika

Zabavne vožnje
s posebno v to svrhu napravljenimi parniki
Potovanja okrog sveta Potovanja na severni rt
Potovanja v Indijo Potovanja v Islandijo
Potovanja v orijent Potovanja v zap. Indijo
Vožnje po Nilu.

Ravnokar je stopil v službo turbinski poštini brzoparnik
„Imperator“
največja ladja sveta.
Dolgot 919 čevljev, širokost 98 čevljev, globočina 63 čevljev, 50000 ton obsega.
Vožnja traja: Hamburg—New York sedem dni.
Štirje vijaki. Popolnoma mirna vožnja.
Prednosti:
Druga kajuta. Medkrov.
Prva kajuta. Brez postelj eno vrh druge, sobe
v velikosti in opremiti kakor sobe
na kopnem, 119 sob z lastno ko-palnico in toaletno, v prvi kajuti
skupno 180 kopalnih sob, poleg tega
tudi električne in turške kopeli v
vseh sobah tekoča gorla in mrzla
voda, 3 dvigala, promenade krov
v pol km. dolgi, velika plesna
in slavnostna dvorana, restavracija
Ritz-Carlton, velika plavalna dvo-rana, obedna dvorana, palmov vrt,
Grill-prostor, pisalna in bralna dvo-rana, telovadnica, kadilni salon, salon
za etroke in otroško igrališče.
Prospekti brezplačno in pošiljane prosto.
Hamburg-Amerika Linie, Abteilung
Zastopstvo v Ljubljani: generalna agentura za Kranjsko Kolodvorska ulica št. 28.

Najnovejši
Za Božič! posnetki.
Original plošče „Gramofon angel“ preje K 4—, sedaj K 3—
Original plošče „Zonophon“ preje K 250, sedaj K 2—
Tvorniška zaloga avtomatov
gramofonov in plošč

Plošče od K 1-30 naprej.
Gramofoni od K 20 naprej.

Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.
Zastopnik največjih tvornic tu in inozemstva
Favorite, Columbia, Jumbo, Eden, Zono-phon, Avstr. gram. dr. „Angel“ itd. itd.
Nad 20.000 plošč v zalogi.
Specialne plošče najslavnejših opernih pevcev
in pevk: Caruso, Szelezak, Naval, Demuth,
Battistini, Arnoldson, Destin, Selma Kurz itd.
Vsa popravila izvršujem v svoji lastni de-lavnici točno in solidno. — Pri večjem od-jemu popust.
Ceniki brezplačno.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
Delniška glavica 8.000.000 kron.
Stritarjeva ulica šte. 2.
Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.
Rezervni fondi okroglo 1.000.000 kron.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun
ter jih obrestuje od dne vloge po čistih
Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje
vseh vrst po dnevnem kurzu.

430
440

Telefon šte. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon šte. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Ako se hočete zabavati in užiti par veselih ur, naročite si

MUHE

kratkočasne zgodbe.

Spisal Blaž Pohlj.

Broširano K 150, vezano K 240.

Dobiva se v

4285

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Najcenejše kurivo
šentjanski premog

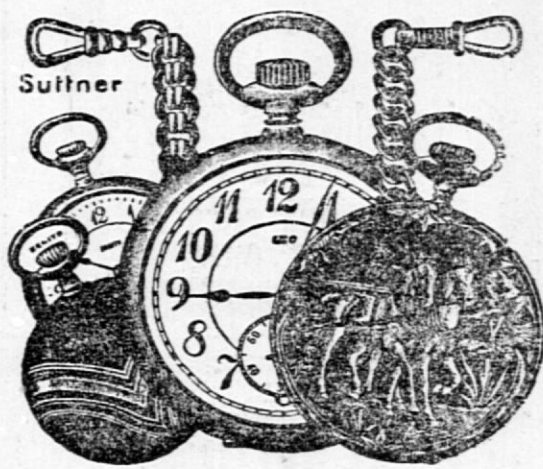
Vreča 50 kg 1 K 25 vin. na dom dostavljen. Od 1000 kg naprej znatno ceneje po dogovoru. 4397

Naročila se sprejemajo na Miklošičevi cesti šte. 18.

Mestni trg šte. 25. **H. Suttner, Ljubljana** Mestni trg šte. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Največja zaloga ur, juvelov, zlatnine in srebrnine.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastopstvo tvornice ur **„ZENITH“.**

CENIKI ZASTONJ IN POSTNINE PROSTO!

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfinerše izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera pripisan čevlji. 237

2 gospico

iz spoštovane družine, ki ima nedolžno minuloost, veselje do trgovine in čez 20 tisoč kron dote bi se rad tem potom seznanil v surho ženitve mlad, inteligenten trgovec in veleposesnik v prijaznem kraju blizu mesta. Je v dobrem položaju, ima najlepšo prihodnost in sprejme le resne ponudbe s točnim naslovom na upravnishvo „Slov. Naroda“ pod „Srečna bodočnost“ do 30. t. m. proti popoizni diskretnosti. Če mogoče prosil se sliko priložiti. 4474

Vrtnarske štorje

in pregrinjala za senco dobavlja ob takojšnji naročitvi voznine prosto na postajo Trst ali Pulj

EMANUEL KLEIN, Königsstadl 66, Češko. Pletilnica trsja in vrtnarskih štorij. (Dopisi se prosijo v nemškem ali češkem jeziku.) 4533

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Ceniki na razpolago.

Ceniki na razpolago.

Anton Bajec

metni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

samo Pod Trnčo šte. 2.

poleg Čevljarkega mostu.

Velika zaloga suhih vencev.

Izdelovanje šopkov, vencev, travkov itd

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Mazilo za lase.

Varstvena znamka NETOPIR napravi g. Ana Križaj v Sp. Šiški pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las. Za gotovost se jamči. Sprichevala na razpolago.

V središču Ljubljane se odda

velik lokal

odnosno je naprodaj tudi 4298

posestvo.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Klobuke cilindre in čepice v najnovejših fazonah in v veliki izbiri priporoča **IVAN SOKLIČ.** Velika zaloga najmodernejših slaničkov. 24 Pristni Panama-slaničniki od 9 K do 50 K.

Perilo za uporne ravnanje v zalogi.

Izdelovanje nevestinskih oprem.

Perilo za deteta v zalogi.

Ustanovljeno 1870.

Moško, damsko in otroško

perilo

lastnega izdelka

daleč znano zaradi izbornega kroja, točnega dela, zmernih cen

priporoča

C. J. HAMANN

dobavitelj perila ces. in kralj. Visokosti, častniških uniformiranj, zavodov, samostanov i. t. d. v

LJUBLJANI.

Perilo po meri se izgotavlja najhitreje.

Istotam prva kranjska

pralnica in likalnica

moškega perila.

Motorni obrat.

Največje varovanje perila.

Najnovejši stroji.

Perilo se na način prve dunajske čistilnice zlika brezhibno kakor novo in se vse do srede poslano perilo zgotovi v soboto tistega tedna.

Ob čistilnem zaslužku K 6— se perilo pošlje franco nazaj in že ob zaslužku K 12— se vrnejo tudi stroški za sem, da stranke ne teže nobeni poštni izdatki.

Priznana najpoštenejša postrežba.

Posteljno perje, puh in kanok.

Koparno perilo :: Dr. Lahmanna zdravstveno perilo.

Največja božična occasion prodaja v angleškem skladišču oblek.

Cez 20.000 kosov konfekcije za dame, gospode, deklice in dečke in sicer za dame raglane in vrhne jopice iz angleškega modnega blaga, Sill-pliša in krzna, nadalje kostume v najelegantnejših fazonah, gledališčne in spalne plašče, kolliers in mufe. Za gospode zimske navadne in športne obleke, raglane, suknene hlače, modne žileje. Ker se mora večji del tega blaga razprodati, dobijo cenj. odjemalci blago po vsaki ceni in vsak naj porabi to redko priliko, katera traja le do novega leta.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Telefon šte. 132.

Telefon šte. 132.